

ئەفە يا چاقەرىكى بوو

ئالدى دېرەشى

بېقە ھاتتە گىردان و ئەفە ژ ھىنگى ومىرە ھەتتا نوکە، ئەفە خاپاندنا عەرمەبان يا بەردەوامە و بى پرچيان ب فى ناڧى و وى ھەنى بى كوردان قر دکەن و ژناڧ دەبن و ئاڧا وان داگىر د کەن، جار ب ناڧى پىروژى دىنى و جار ب ناڧى سوسىيالىزم و بەعسىزم و دىموکراسىي و جاران ژى ب ناڧى ئىك پارچەيا وەلاتى و وبراينىي و پىكڧە ژيانى، جار ژى ب ناڧى رزگارکەرىت مروڧان وەكى سەدام حوسىن و مالكى و بەغدادى و ئەم دوى باومرىي داینە کو ئەف ناڧ رىزکرنە دى يا بەردەوام بيت و بزەحمەت ب پرچىيەت.

يا ئەڧرو داعش دکەن، پىر سەرکردىت وان بىت دىروڧكى و دوھى ژى ميناكىت وەكى سەدام و مالكى دکر و ئەف سنسلا ناڧا ژى دى گەلەك ڧەكشيت و ھەر روژەكى دى ب ناڧەكى ھىنە مە و ھەمیان ژى ب تى ئىك ئارمانج ھەيە، ئەو ژى داگىرکنا وەلاتى مەيە و خزمەتا ئىك ھزر دکەن، چمكى بەر و بەرھەمى ھزرا وان ب تى چىكرنا دژوارى و كوتەكیانە و چاندنا توقى نەڧيان و كەرب و كىنى يە و ئەفە يا چاقەرىكى بوو و ئەفە ژى ب دوماھىك بەين، كەسەك و ناڧەكى دىتر بى حازر كرىە و ئىكسەر دى خۇ ھاڧىتە مەيدانى و يا ژ ھەمىي ژى نەخوشتەر ئەو، وان خەلكەكى دىتر ژى گەھاندىە وى باومرىي كو ئەو ل سەر حەقىي نە و دەمى ئەم دىبىژىن دڧىت خۇ ژ وان جودا بکەين، ئەو نڧىنكان ل مە دگرن و دىبىژن نابىت فى بکەن و ئەفە بو ھەو و وان خرابە، ھەر چەندە كىر گەھشتىە سەر ھەستىي وان ژى، بەلى ھىش وان ب دروستى ھەست ب ئىشاننا وى نەكرىە، ھەر چەندە ئەو و دونيا ژى ھەمى دزانن، رىك و چارميا ئىكانە ب تى جودابوون و ژىكڧە بوونا ڧان ھەردو ملەتانە.

راستە داعش ھىتە ھىتە شكاندن و ئەف دەولەتا وى ژى دى ھىتە ھەلوەشاندن و پارچە پارچە بيت، بەلى ھزرا داعش پى ھاىتە ھەبوونى، ب رەنگىت جۇدا جۇدا دى مینىتەڧە، ژبەرکو ئەو دژىنگەھەكا پاشكەڧتى دا پەيدا بوىە و رەھىت خۇ بىت دىروڧكى دناڧ كویراتيا جڧاكى دا برىنە خارى و ئەف دەڧەرە يا پرە ژ ھزرا داعشىيان و ھەر جەھى ئەو ب ئالایى خۇ بى رەش قەست بکەتتى دى شىت توقى خۇ لى چىنىت و ومرايى كەت، (نىكولا مىكياڧىلى ۱۵۲۷-۱۴۶۹) بەرى پتر ژ ۵۰۰ سالان ل دور مەسىحىي نڧىسىە و دىبىژىت: مەسىحىەت وەل فى خەلكى دکەت پشتا خۇ ب دىنە فى دونیایى و ژ بەر پسارىيا ھەڧشكا وەلاتىنىي دویر بکەڧن، بى شك ئەفە بو ھزرا داعشى ژى ل سەر ھاىتە ھەبوونى ڧەدگرىت و مالویرانى ژى يا دڧى چەندى دا.

د ھەمى دىروڧكا پىكڧە ژىيانا مە يا ب خورتى دگەل عەرمەباندا، ھەر روژەكى وان خۇ ب كەڧلوژانكەكى نىشا مە دایە و ل دەستىيىكى ب ئەزمانەكى خوش و شرىن ھاىنە مە و ب ھەمى شىانان بزاف كرىنە مە ب خاپىنن و دناڧ دوژەھا خۇ يا رەشدا ب شەوتىنن، ھەر وەكى دىروڧكى قەیدكى ل بەراھىي ب ناڧى پىروژى دىنى و فتوحاتىت ئىسلامى، ئاڧا مە داگىرکر و زەلامىت مە سەرژىكرن و ژنىت مە وەك غەنىمىت شەرى كرنە جارى و سەبايە و ل بازارىت بەغدا وەكى كەرىت پەزى دڧروتن و شىخ و مشاىخىت وان ژى گەلەك ب كەڧخوشى دچوونە پىشیا وان و ب ناڧ چاڧىت وان (قەرمەمانىت) خۇڧە ماچى دکر و دىروڧكا ڧان مروڧان يا پرە ژڧى رەنگى ژيانى و ئەڧى چەندى سالىت دىرژ ڧەكشیا و وان (دىنى پىروژى ئىسلامى، كو دكوک و بنىاتى خۇدا ئارمانجا دىنى ئەو نە بوو و پەيىكا وى يا دویر بوو ژڧان كرىاران) كرىوو ئالافى بەلاڧكرنا كەلتورى خۇ بى نەمروڧىنىي و ملەتى مە ژى نەچار بو بىدەنگىي بو ھەيامەكى دىرژ ب ھەلبىژىرت و ھەكە ب دلەكى و ھەكە ب ھزار دلان، بوونە دمویش و بەرمەڧانىت مەزن ژ ھزر و میتودا وان.

ئەڧى بى دەنگىي و حورمەتگرتن ژ وى ئایدىا يا نوى، گەلەك ڧەكشیا و ب وى چەندى ژى زىانىت مەزن گەھاندىە ھزرا مە يا ملەتىنىي و ھەمى بزاف ژى كرن كو ئەم ژ فى قالبى دمرنەكەڧىن و ھزرى د چ تىشیت دىتردا نەكەين و وىسا بو مە ددا خۇيا كرن كو ھزرکرن د ھەر تىشەكى دىتردا، كوڧر و دەرکەڧتە ژ ھزرا (پىروژا دىنى) و ئەو چەندە نابىت بەھىتە كرن، مە ژى ب ساوېلكيا خۇ باومرى ب وى ھزرکنا وان ئىنا و ھەر دەمى كەسەك يان كومەكى بزاقەكا خۇ ڧەدەمركرنى كرىا، ھەتا دناڧ ملەتى خۇدا ژى دەھاتە رویرمشكرن و ھەر زوى ددانە پاش و نەدھىلا چ پىنگاڧەكى پافىژن و پىشتى ھزرا ملەتىنىي ل دەڧ جڧاكى مە، پتر ومراڧ بخۇڧە دىتى و بوویە ئەگەرى ترسەكى ل دەڧ وان، ئەو ب رىكا براينىي و پىكڧە ژيانى ھاىتە مە و گوتن قەت چىنابىت ھوین ڧان ھزرا بکەن، چمكى ھوین براىيەت مە بىت دایابىنە و ئاڧا مە ئىكە و نابىت بەھىتە پارچەكرن و ئەم بى ئىك ناژىن و دڧىت ھەتا ھەتایى پىكڧە بژىن، ئەڧى ژى ھەتا مەودایەكى كىنچ كره سەر بىر و ھزرا كوردان و

ههژمار
100
نیلون

سیلاش

دزندان و پېشمه رگایه تییدا، ههلبه ست ل دهف
هشیار ریکانی هیقینتی به رفودانی بهو

خودانی نیمتیازی

محمهد محسن

سهرنشیکار

خالد دیرمشی

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دهسته کا نشیکاران

عبدالللا مشهختی

د. ناشتی عبدالوحدیم

محمهد عبدالللا ناھیدی

یوسف محمهد سعید

سهردار هیتوتی

دهرھینانا هونهری

ریناس حهسهن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانا خانی - دهوک

ئهدریس: نامیدی - کانیا مالا

نشیسینگهها دهوک- ماسیک نیزیك دیرا نهرمهنا

E_mail:govarasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

سیلاش ل سهر تورا نینته رینیتی

www.amedye.com

ل سالا ۱۹۳۱ په پیکهکی
بو دهیکا فو فریدکت
و ئەف سالا دگه هیتی

بوچی تشتیت قه هوه
پیکرنی دتانیکی
بریتانیدا هاتینه دانان..؟

هیقین: ئەز پیدقی ب میجابی نینم و دقیت مروف
وهک فو زایی فو بیت

هه لشکافتنهکی ل سهر
دیرا گوندی کولانی

- ههر بابتهی دگه هیته سیلاش. بهیتته به لاشکرن. یان نه. بو خودانی ناھیتته زفراندن.
- ژبلی ئەو گوتاریت ناھی سیلاش ل سهر ئەم بهرپرسیار نینین ژ ناھەرۆکا چ گوتار و بابته تیت دهیتنه به لاشکرن

ناتو ھەقپەیمانەکی نۆی بۆ خۆ دینیتەقە و نەخشەیی دەقەرئ ل بەر گوھورینی یە

پاقدیرەکی

دعنگرینیت.

ئەقە ل سالای ۲۰۱۱ و مرە ترکیا دو جارن، بی دلای ئەمریکا کر و نەھیلا ئاخا وی بۆ کریاریت لەشکەری بەیتە ب کارئینان و فرۆکیت وی ل بنگەھی لەشکەری بی ئەنجەرلیک ب فرن و کاری خۆ بکەن و یا ھەقرا نە بوویە دگەل ئەمریکا ل ھەمبەری رژیم بەعسا ئیراقل ل سالای ۲۰۰۳ ی و دمولەتا ئیسلامی داعش، ئەقە چەندی ئەو گەلەک دلگران کرینە و ئەو نەچار کرینە ل جھگرەکی دیتەر بگەریت کو بشیت بەرژموندییەت دونیا یا رۆژئاقا ب پارێزیت.

ئەگەر نیرینەکی دەھقەپەیمانیت ئەمریکا ل قی دەقەرئ بکەین دی ديار بیت، کو ب تتی ئسرائیل جھی باومریانە وانە و ئەو ماینە ددەستاندا، پشٹی ۲۰۰۳ ترکیا ئەو باومری ژ دەستدایە و ئەمریکا چ جارا نەشیت پشتا خۆ ب ولایتی عەرەبی گەرم بکەت و بکەت ھەقپەیمانەکی باومرییەکی، چمکی ئەو باش دزانیت کو ولایتی عەرەبیینە بۆینە فابریکیت بەرھەمئینانا دژواریا دینی و تیرورستان و دقئ بیاقیدا ئەمریکا بزاقیت مەزن کرن کو کانیا ھزریا تیرورئ ھشک بکەت، بەلی چ ژ دەستان نە هات و ماقە بی ھیشی و رۆژ بۆ رۆژی بەرھەمی وان ل زیدمی دا و بەربوونە ھەمی دونیایی ھەتا کو ئەف ئاگرە گەھشتیە بەر دمرانیکا مالا ئەمریکا و بۆ

ترسەکا مەزن ل سەر وان و نەشیاین ب چ رەنگان بەلا وان ژ خۆقە بکەن، ئیرانا شاھی نەما، مسر ب تتی بۆ وان ببوو سەرگیژی و بارەکی گران، سعودی و خەلیج ژی جھی باومریا وان نەبوون و ھەمی گاڤا دبن شکا واندا بوون، لوبنان و کۆمەکا دیترا دمولەتیەت عەرەبان دبریک ھەلوەشیایی بوون و جھی پشست گەرمیی نەبوون، مابۆقە چنگولنیەت ترکیا، ئەو ژی ھەر رۆژەکی ل سەر و مریسەکی دلەیزی، ھەقپەیمانئ مایە ددەستی ئەمریکا دا ب تتی ئسرائیلە و ئەو ژی بەردەوام دبن گەفیەت ھیرشکرن و نەماینی دایە و ئەو ب تتی تیرا پاراستنا بەرژموندییەت ئەمریکا ناکەت، لەوا دەمی بەری داعشان کەفتیە کوردستانی، ئوبامای ب ئەشکەراییی پەییکەک بۆ ھەمی دونیایی راگەھاند و تیدا گوت: (ھەقپلیر پشکەک ژ بەرژموندییەت گرنکیەت ئەمریکایە)، بی شک مەرما وی نە ب تتی بازیری ھەقپلیری بوو، بەلکو کورد بوون و ژلایەکی دیترفە ژی تیکەھلییەت ئەمریکا دگەل ولاتی ئیرانی دئالۆزن و ئەو قی ولاتی ب گەف ل سەر خۆ دزانیت و ئاریشا وی یا ئەتومی ھیش یا ھەلاویستیە و نەگەھشتینە چ قەرێزیت باش، لەوا ئەف باومریە بۆ ئەمریکا چیبوو کو کورد دی بنە ئیکانە ھەقپەیمان ل قی دەقەرئ کو ئەو بشین باومریا خۆ

ھەیامەکی درێژە، ئەمریکا و ناتو، توشی ھندەک رکمانی و خۆقەدمرکرنیت ھەقال و ھەقپەیمانیت خۆ بیەت دیرۆکی ل رۆژھەلاتا ناڤین دبیت و قی چەندی ژی کینجەکا مەزن کرینە سەر پیڤاژویا سیاسەت و رانانا پیڤاڤیت ئەمریکا و ناتو دەھاقیزن، چمکی گەلەک جارن ئاستەنگیت مەزن ئیخستینە د ریکا بزاقیت واندا کو ل دوماھیی قەرێژەکا گەلەک خراب بۆ ئەمریکا ب دویف خۆدا ھیلایە، ئەقە ژی بۆ ریخۆشکرنەک کو ئەمریکا جھگرەکی دی ل قی دەقەرئ بۆ خۆ پەیدا بکەت کو جھی باومریا وان بیت و کەس ژی ژ کوردان باشتەر نە دیت، لەوا دەمی ھەقپلیر ھەقرویشی گەفان بۆی، ئوبامای گوت ھەقپلیر خیجا سۆرە و دقیت بەیتە پاراستن و ئەو دوی باومریی دانە کو ئیکانە ھەقپەیمان بۆ ئەمریکا ب تتی کوردن.

لەیزتنا ترکیا دەھقکیشیت دەقەریدا، بەروفاژی ھەزیت رۆژئاقا و نەخاسمە ئەمریکانە و ھەمی شیانیەت ترکان ئەون ب کەقل و نافەرۆکەکا نۆی، ئییمبراتوریا ئوسمانی قەزیننەقە و جارەکا دی پەریت خۆ ب سەر دونیایا ئیسلامی دا بەردەمتە خاری و ئەقە ژی ل دەف رۆژئاقا ھزرەکا ب ترسە و وان

چەند ئەندامەکیی نوێ بێخە دناڤ
 قی هەڤه‌ڤه‌یمانیی دا.
 ناڤه‌ندا قاهیره یا ڤه‌کۆلینی
 ستراتیژی، دڤه‌کۆلینه‌کا خۆدا
 دبیژیت: (دروژه‌لاتا ناڤیندا،
 هەڤه‌ڤه‌یمانیی نوێ بیی ناتو دیار دبن)
 دڤه‌دری سه‌عید شیرمته‌کاری بلندی
 قی ناڤه‌ندی وەسا دبینیت کو ناتو
 یا ل هەڤه‌ڤه‌یمانیی نوێ ل ده‌ڤه‌ری
 دگهریت، سه‌خله‌تی وئ هەڤه‌ڤه‌یمانیی
 دپیکهاتینه ژ مه‌شقیی له‌شکهری،
 هەڤه‌ڤه‌یمانیی سیخوری و جوگرافیا
 ده‌ڤه‌ری، ڤه‌کرنا بنگه‌هیت
 له‌شکهری و هنارتا فروکیی بی
 فروکه‌ڤان و کوما ڤان سه‌خله‌تان
 ل هەریما کوردستانی هه‌نه، کو یا
 گونجایی بیت بو هەڤه‌ڤه‌یمانیی نوێ یا

یان توشی شه‌ران دبن، یان ل ده‌می
 پیدڤی ب بریاردانا له‌شکهری و ئیک
 ژ باومریی قی قولی ئەوه کو ژ هه‌می
 رویه‌کی ڤه‌ هاریکاری و پشته‌ڤانیا
 ئیک بکه‌ن و ئەڤه‌ ئه‌رکی هه‌می
 ئەندامی وئ یه‌ و بی دو دلی و هه‌ر
 وه‌کی ده‌یته‌ زانین ناتو ل بن سیبه‌را
 بریاریت ئەمریکا کاریت خۆ دکه‌ت
 و گورزیی خۆ بیی له‌شکهری
 دوشینیت و پشتی گه‌له‌ک گۆهۆرین
 ل دونیایی په‌یدا بوین و ترازیا هیژان
 هاتیه‌ گۆهۆرین و دیسان هه‌ندەک
 ئەندامی وئ هەڤه‌ڤه‌یمانیی ملیت خۆ
 سستکرین، نوکه‌ ئەوه‌ که‌ڤتینه‌ دناڤ
 دانوستاندنه‌کا بی ڤه‌بردا، کو د بین
 پیدڤیه‌ هه‌ندەک گوهۆرینی ریشالی ل
 ده‌ڤه‌را روژه‌لاتا ناڤیندا په‌یدا بین و

پی بین و سه‌ره‌دمریی دگه‌لدا بکه‌ن
 و به‌رژموه‌ندیی وان پی به‌ینه‌ پاراستن و
 ئەڤه‌ ژ و ان ب کریار سه‌لمانده‌می
 وان ب رژی به‌ره‌ڤانی ل کوردستانی
 کری، کو هه‌ر د وی ده‌میدا، ئەوه
 هه‌یامه‌کی دریز بوو کریاریت داعش
 ل ئیراقی پشتگوه‌ ئیخستبوون و چ
 پیته‌ پی نه‌ دکر.

**ره‌نگه‌ هه‌ڤه‌ڤه‌یمانیی جه‌ی نه‌ڤه‌ره
 بو ناتو بگریت**

ناتو هەڤه‌ڤه‌یمانیی که‌ ل سال ۱۹۴۹
 کومه‌کا وه‌لاتان ئیمزا خۆ هه‌ڤه‌ڤه‌یمانیی
 سه‌ر و بارگه‌هی وئ بی سه‌رپشک
 ل بروکسه‌له‌ و چەند وه‌لات تیدا
 ئەندامن و مه‌رما وان یا سه‌رپشک دڤی
 هەڤه‌ڤه‌یمانیی دا پاراستنا وان وه‌لاتانه
 ده‌می هه‌ڤه‌ڤه‌یمانیی ئاریشه‌کی دبن،

ناتو، ئەمریکا ھەر زوی بنگەھەکی لەشکەری ل ھەقلیری قەکر، ھەر ھەکی ل پنتاگون راگەھاندی، ل ھەقلیری مە ناڤەندەکا ئوپراسیونا ھەقپشک ھەیه، ھندەک فروکیت بی فروکەفان و چەکی بەردەست ل ویری ھاتینە دانان، ھەقلیر یا گرنگە).

ئەمریکا د گرنگیا جوگرافیا

کوردستانی گەھشتیە و

دگەل ھندی دا ژى چەند

وہلاتەکیت دمقەری

وہکی مسر و سعودی

و ئوردن، پساری ل خو

دکەن ئەری کانى

ھەقپەیمانیت نوی

بیٹ ئەمریکا ئەقەنە،

ئەم ژى دپرسین:

ئەری ھەقپەیمانى

نوی یى ئەمریکا

پیشمەرگەیه... ل دور قى

پرسی نفیسکاری لوبنانى

یى ب ناڤ و دننگ راجح

ئەلخوری نفیسیه و دبیزیت: ئەمریکا

پینگۆھۆرکی ترکیا قەدیتیه، کو

کوردن و کرینە ھەپەیمانەکی

ستراتیزی ناتو و دبیزیت (ئەمریکا

و وەلاتیت دونیایى گرنگیی ددەنە

ریکخستنا پیشمەرگەى و چەکی

دەننى و چونا پیشمەرگەى بو کۆبانى

دناڤ ئاڤا ترکیا را راما نا دمەرکەفتنا

ھەپەیمانى نوی یى ئەمریکایە ل

رۆژھەلاتا ناڤین و پینگۆھۆرکی

ترکیایە) خوری کومەکا بزارمیان

روی ب روی دکەت، ئەگەر ئەمریکا

کورد کرنە پینگۆھۆرکی ترکیا

بو ھەقپەیمانیا نیقەمۆلەتی ل دمقەری،

دی چ روی دمت... ھەروەسا ناڤبۆری

ومسا دبینیت ئەگەر تشتەکی ومسا

چیبۆ، دپاشەرۆژیدا کورد دی بنە

دمۆلەت و پاشەرۆژا کوردا یا گەشە

و ئافرین ددەتە رۆژناما تایمز کو نفیسیه کومبۆنا کوردیت سوریا ل دەوکی بو ریککەفتی کو ب ئیکریزی پشکداریی دشری دژی داعشدا بکەن و جقاتەکا ھەقپشک پیک بینن، نیشانەکە بو دوبارە دارینتا نەخشەیی

رۆژھەلاتا ناڤین و ل قى دوماھیی کومەکا ناڤەندیت میدیا یا ئەمریکی ب دریزی ل سەر قى مزاری راوستیانە و نەخشەکی نوی یى رۆژھەلاتا ناڤین کیشایە کو ئەف دمقەرە دی ب قى رەنگى ھیتە پارڤە کرن و دوماھیک دی ب نەخشى پیسی (سایکس-پیکو) ی ئینیت و ھندەکا ژ وان ھەلیخستیه کو نەخشى پیچ وەلاتیت دمقەری دی ھینە گۆھۆرین و ئەف پیچ وەلاتە دی بنە چاردە وەلاتیت نوی ل سەر قى نەخشەیی و کوردستانا سەربخۆ قانەکا بەرفەرھە دقئ نەخشەیی دا قەدگريت و دو سالە ل دویف ئیک رۆژناما ب ناڤ و دننگ و بەرەلەقا ئەمریکی نیویورک تایمز، ھەلومەشاندا نەخشى (سایکس-

پیکو) بەلاڤ دکەت و دنقیسیت: رۆژناڤایى کوردستانى دی زڤریتەڤ سەر باشۆری کوردستانى و دمۆلەتەکا کوردی دی ھیتە چیکرن و ل دویف نەخشى قى رۆژنامى نەخشى (سووریا، ئیراق، سعودیە، لیبیا، یەمەن) دقیت بەیتە تیکدان و ۱۴ دمۆلەتیت نوی دی ژى دروست بن، سوریا دی بیتە سى دمۆلەت، ژوانا دمۆلەتا ەلەوی، دمۆلەتا کوردستانى و دمۆلەتا سونیا، ئاڤا دمقەریت کوردان دی چیتە سەر باشۆری کوردستانى و پیکڤە دی بنە دمۆلەتەکا سەربخۆ ل دمقەری و دمۆلەتا ەلەوی ژى دی دناڤ نەخشەیی نوکە یى سوریا دا دی ھیتە چیکرن و دمۆلەتا سونى ژى دی ژ خوجھیت سونى و ھندەک پاریزگەھیت سونى بیٹ ئیراقى پیک ھیت و بیتە دمۆلەتەکا سەربخۆ و کومەکا شەھرمزاییت دمقەری دسیاسەتا ئەمریکا دا ژى گەھشتینە وى باومەری کو ئەف دمقەرە ل بەر ھەلومەشیانى یە و کورد خالەکا گرننگ د ھەقکیشى دا و ب پیدڤى دبینن کورد بو وى رۆژى د بەرھەڤ بن. ھەلبەت چیبۆنا ھەر ۱۹۲ دمۆلەتیت دونیایى ل دویف پیڤاژۆ و سەروبەرەکی نوی پەیدا بۆینە و ب ریکا ھندەک فاکتەرەن بۆینە دیفاکتو، نوکە ژى دونیا ب ھەمی رامانیت خوڤە، یا د شەری دونیایى سى دا دمرباز دبیت و یا چاقەرئیکریە کو قەرئزیت قى شەری، ئەفە دمقەرە قى شلقیانى بخوڤە ببینیت و ل سەر بنیاتی قان گۆھۆرین و ھەقکیش و چاڤ سۆریت ھندەک وەلاتیت دمقەری، ناتو ب لەزیا ل ھەقپەیمانەکی دگەريت کو جھى باومریا وان بیت و ئەو سەخلەتیت وان دقین ب تنى بیٹ د کوردستانى دا ھەین.

چین و ئەمریکا دئ د سەرو بەری نوی یی دونیایی دا هەقیشک بن

نقیسین: مەحمەد علی سەلح

فەگۆهاتن: مەمیدی بامەرنی

ژی کيسنگەری نوکە ۹۱ سالن و چیدبیت ئەفە کتیبای وی یا دیمایی بیت. نافدارترین ومزیری کاروباریت دمرفە یی ئەمریکا (د دیرۆکا دنیایدا). چیدبیت ژى ومزیرەك بیت ژ هەمی ومزیرا پیتەر کتیب نقیسین؛ ومکی ومزیریت هەفکاریت خو ئەو ب هندی رازی نەبوو کتیبەکی ل سەر بیرهاتنیت خو ل کۆچکا سپی بنقیسیت و بەس، شوینا هندی سی کتیب ل سەر سالیت کۆچکا سپی بیت نقیسین، شیرەتکەری ئیمنایا مللهتی بوو ل سەر ومختی سەرۆکی ئەمریکی نیکسونی و جارا ئیکی بوویه ومزیری کاروباریت دمرفە، ل سەر دەمی سەرۆک نیکسونی بوو.

بەری وی چەندی هەمی ئەو ل زانینگەها هارقادئ سەیدا بوو، هینگ پیتج کتیب بەلافکربوون: مەترینخ و ئاریشیت ئاشتی و چەکی نافکی و سیاسەتا دمرفە و بزارمیتت سیاسەتا دمرفە یا ئەمریکا و سۆزبەندا ناتویی و زیدمباری چەند نقیسینا لسەر سیاسەتا دمرفە.

پشتی ل مال روینشتیهخاری، زیدمباری نقیسینا بیرهاتنیت خو، دەه کتیب نقیسین. هەندەك ژ وان کتیب تتی کۆمفەکرنا ئاخفتن و ستوینیت نقیسینیت وی ل رۆژنامیت ئەمریکا بوون. ژبلی وان ئەف کتیبە: فییتام و دیپلۆماسیەت، دیرۆکا کەسینی و

ل سەر چینی ژى بیت نقیسین، بەلیپا کتیبای وی یا نوی ((World Order)) سەروبەری دنیا، کتیبای دیارکرنا نەپەنیا نینە و کتیبای دیتەکا نوی ژى نینە.

ژ کتیبای وی یا ئیکی ومه (مەترینخ و ئاریشیت ئاشتی)، یا کو ل سەر ستراتیجیا هەفسەنگیا هیزا و دستودان و تشتیت تیدا، وی ل نافەرۆکا فی کتیبی پشتا خو یا دایە سەرکیشی ئەلمانى مەترینخى- یی کو ئەلمانیا کریه ئیک و شەری دۆژمنیت وی کری، حەتا دگەهیتە کتیبای (سەروبەری زانستی)، کيسنگەری شینستی هزرا خو، یا پی هاتیهنیاسین، نەگوهۆزی، کو ئەو هزر د کتیبای خو یا ب نافى سیاسەتا کەتواری دا بەلافکربوو.

گۆتی: ئەفە ژ دویمایا شەری ساری ل نافبەرا هەر دو باسکیت رۆژهلات و رۆژئافا ومه (دگەل کەفتا دیواری بەرلینى، هەرفتا ئیکەتیا سۆقیەتی و پارتیا کۆمۆنیستی ئویرسی، بەری نیژیکا چاریکا سەدسالەکی، وهلیهات کو ئەمریکا ب تنی یا سەرکیشیا دنیا، دگەت. هەرومسا یا نقیسى: دنیا، چ سەروبەریت نەشتی نەمان. ژبەر هندی، تقیا ئیدی ((دنیا، سەروبەرمەك)) هەبیت.

کيسنگەری چ تشتی ومکی، سەرھزرا جورج بۆشى باب: (سەروبەرمەکی نوی یی دنیا، یی

کو ل دویش وی سەرھزری لەشکەری ئەمریکی ل سالا ۱۹۹۰ هەنارتیه رۆژهلاتی نافەرەست دا کویتى ژ دستى سەدامى بینتەدمری، نەگۆت: تقیا سەروبەری نوی یی دنیا، یی ئەمریکی بیت. بەرۆفازی وی کيسنگەری گۆت سەروبەری نوی یی دنیا، یی ل نافبەرا ئەمریکا و چینی ب هەقیشکی بیت. ب فی رەنگی ژى ئویرس (روسیا) ژ سەرکیشیا دنیا، کەردەمى و ئیخستە نافبەرا ژ رۆژهلاتیقه (چینی) و ژ رۆژئافا، یقه (ئەمریکا). هوسا خیچا ژیکدانەپاشی (خیچا سۆر) ل نافبەرا رۆژهلات و رۆژئافا ژ روبیاری ئۆدمر (Oder) یی ل نافبەرا ئەلمانیا و رۆژهلاتی ئەوروپا فەگۆهاتە چیا، ییت ئورالی ل نافەرەستا روسیا.

ب فی رەنگی ئویرسات ژ لایى جوگرافی و سیاسی و هەنایقه (نفسى) ل نافبەرا رۆژهلات و رۆژئافا لیكفەکر، وی وهل مرۆفی ئویرس کر کو حەتاهەتایی ژ لایى کەسینیقه دوکەر بیت. ومسا دیارە وی حەتاهەتایی تولا خەلکی خو یی ئەلمان ژ دلرەقیا هەر ژ قەیسەریت ئویرسی حەتا دگەهیتە پۆتینی نوکە، فەکر.

کيسنگەری دیتا خو نەگوهۆزی. ئەفە پیپکیت دویمایا سیاسەتا کەتوارینە. بی عەرف و عەدەت، بی سنج. چ تشتەك ل سەر بەلافبوونا سەربەستى ل چینی نین، چ نیشانی

باشترلیهاتنی ل ئویرسی نین. چ نیشان ژی نین کو یا د سیاستا دمرقه یا ئەمریکادا بهیتر لیهاتی.

کیسنگه‌ری د کتیباً خو یا نویدا گه‌له‌ک لسه‌ر (ته‌ناهییا وه‌لاتیت ئیک‌گرتی) ئاخفتیه (شینستیت سهره‌زرا سیاستا ک‌ه‌تواری). به‌لیپا؛ ئیک: ئەفه ب ئاشکرای نه‌دانیا‌سین. دو: نه‌گوت ((ته‌ناهییا)) وه‌لاتیت ئیک‌گرتی و ته‌ناهییا هه‌ر دمو‌له‌ته‌کا هه‌بیت (و هه‌ر ک‌ه‌سه‌کی بیت) ژ وه‌خته‌کی بو وه‌خته‌کی دی ده‌یته گوه‌ورین.

ژبه‌ر کو ئەو خو ب سهر سیاستیت سنجیقه ناب‌ه‌ردم، قیجا ئەو هه‌ما دناف هه‌له‌سه‌نگاندنا سیاستیت به‌رژموندکیدا دشه‌قینیت و ده‌یت و دچیت. به‌حسی خه‌به‌ری؛ ئەو دبیژیت ئیک ژ ئەگه‌ریته‌ نه‌بوونا سهره‌به‌ره‌کی بو دنیایی، د قی گاقییدا، ژبه‌ریک‌چوونا دمو‌له‌تا نوییه. ل ئەوروپا ئەف تشته ب ر‌کمانه‌یی قه‌ومی، چنکی ئەو هه‌له‌وشاندنا دمو‌له‌تا نوی ل ئەوروپا پشکه‌ک ژ سیاستا پیش‌ئیخستا ئیکه‌تیا ئەوروپی بوو، ئەو ئیکه‌تیا کو ئەوروپی ل به‌رهاتین سهری خو بو ب چه‌مین. به‌لیپا، کیسنگه‌ری گوت: ئەفه قه‌ومی ((ل سهر کیستی هندی کو ئەو ئیکه‌تی پیکه‌ره‌کی ب خه‌ملی نافده‌وله‌تی بیت)). هوسا دیاردبیت کو کیسنگه‌ر پیتر پویته‌ی ب ئەوروپا دکه‌ت دا بیته هیزه‌کا دنیایی، شوینا بیته نیشانه‌کا دیرۆکی یا ئیک‌بوون و ئازادی.

بو به‌حسی خه‌به‌ری، کیسنگه‌ری گوت ل رۆژه‌لاتی نافه‌راست ((دموله‌ت ژ خه‌مساری هاته‌ه‌ه‌رۆتن و بوونه جه‌یت بکروبوکیشت نافه‌را تائیفیا و نفسپه‌ریسا و ژبه‌ر مایتی‌کرنا دمو‌له‌تی بیانی ئەف به‌ربوونه ئیکه

ک‌م‌باخترلیهاتن)). وی گوتنه‌کا بتی ژی ل سهر پویته‌یی سهربه‌ستی و دیمۆکراتیی ل شان دمو‌له‌تا نه‌گوتیه، ئەو دینیت کو سهره‌به‌ری ئابووری ل دنیایی (نافکه‌تا ئازاد یا متای و راستمالی) و سهره‌به‌ری سیاسی (وه‌لاتپاریزی و به‌رژمونه‌دیته وه‌لاتپاریزی و ته‌ناهییا وه‌لاتان) ل سهریک ناهین و هه‌ر ئەفه‌یه ژ به‌رکه‌تیرین ئەگه‌ریته‌ گرفتاریته ئابووری (ژبه‌ر سهریک‌زیده‌کرنا و هاتوباتی). وی نقینک ل ریک‌خستیت ئابووری بیته ده‌قه‌ری کر، وه‌کی ((ئاسیان)) و ((ئاپیک)) و ((هه‌ر ٧ دمو‌له‌تیته دستکاری- س‌نه‌ته‌کاری)). تشته‌ک ل سهر پویته‌یی دست دانانه سهر ئابووری ژ لای وان ملله‌تاقه نه‌گوت، بیته کو (حکومه‌تیته وانیت هه‌لبزارتی ب ریک‌ه‌لبزارتیت دیمۆکراتی و ئازاد و پاقر هاتینه سهر حوکمی) و پاشی ژی دستدانانه سهر ئابووریا دنیایی. هه‌روه‌سا تشته‌ک ل دژی سهرده‌ستبوونا کومپانیا و پانقا نه‌گوت، به‌لی، ئەری تویژری ئەفه ژبه‌ر هندی بیت پشتی وی ومزارتا دمرقه هیلا‌ی و دسه‌گه‌ها (Kissinger Associates) ئانکو (کیسینگه‌ر و هه‌قالیت وی) ئافاکری و ب ئەگه‌ری شیرمیتیت وی بو مه‌زنتین پانق و کومپانییت دنیایی بوویه ملیۆنیه‌ک و چهند جارا زمگینتر لیهاتی بیت..؟

ئەو په‌شیمان‌ی وی وه‌ختیه، یی تیدا ژ ((هاتوباتی نه‌دترسیا)) (پویته‌کی مه‌زن ب دیتنا دهنگدم‌ریته خو نه‌دکر)، ئەو نه‌کامیا چه‌رخ‌ی ئینته‌رنیته‌ی دکه‌ت، نه‌کامیا چه‌رخ‌ی ل به‌رغه‌بوونی (انفتاح) دکه‌ت: ((چه‌رخ‌ی پشکداریه‌کا ژ رمنگه‌کی نوی یا هه‌ر ئیک‌ی کومپیۆته‌ره‌ک هه‌بیت

پشکداره د سیاستیت نافخو‌یی وه‌لاتی و دمرقه‌دا)). ئەو ل سهر قی چهندی دبیژیت: ((پیزانینا حیکمه‌ت شکاندا)). به‌لی کیژ حیکمه‌ت؟ حیکمه‌تا سهرۆک بو‌شی کور؟ کیسنگه‌ر په‌سنا بو‌شی کور دکه‌ت، چنکی ئەو یی ریالیستیکه (که‌توارییه) و ((ئەو یی ل به‌ر ته‌ناهییا ئەمریکا راوستایه)). ئەو قی چهندا چووی د کتیباً خو دا دنقیسیت و ک‌ه‌سی ژ وی گولی نه‌بوو کو به‌ره‌فانیه‌کا هوسا به‌یز و ئاشکرا ژ بو‌شی کربیت. هه‌روه‌سا دبیژیت ئەو دگه‌ل سهرداگرتا ئیراقی بوو، به‌لیپا ئەوی ئەف تشته به‌ری نوکه هوسا ئیک‌سه‌ر نه‌گوتبوو.

کیسنگه‌ر جار‌ه‌کا دی ل دزق‌ریته‌فه و نقینکا ل ئەمریکا دگرت ژبه‌ر هندی کو تریلیۆن دولا‌ر ل ئافاکرنا دیمۆکراتی ل ئیراقی، نه‌ چ جه‌یت دی، مه‌زاختن، هه‌ر وه‌کی دیمۆکراسی ل نک کیسنگه‌ری به‌ایه‌کی درا‌قی یی هه‌ی.

هه‌روه‌سا کیسنگه‌ر ئوبامای ژی ژ نقینک‌کرنی بی باهر ناکه‌ت، ئەو وی وه‌کی خودانی سیاسته‌کا سه‌رنه‌که‌فتی یا نیگه‌تیف، د چی‌کرنا هه‌قالبه‌ندیاندا و بسته‌کرنا هه‌قالبه‌ندا دا و چه‌ک‌کرنا وان بیته شه‌ری دۆژمنا دکهن، بیی کو ئەمریکا پیدقی هندی بیته هیژیت ئەمریکی ئیک‌سه‌ر ل وان ده‌قه‌ران بکاربینیت شکه‌ستی دینیت.

هه‌روه‌کی کیسنگه‌ری ژ ئوبامای دقیا وه‌کی سهرکیشی ئەو ل سهر رییا وی دچیت، دکتاتۆری له‌شکه‌ری یی ئەلمانی (مه‌ترنخ‌ی بیت. کیسنگه‌ر نه‌هاتیه گوه‌ورین، یا به‌ره‌زر ژی نینه د قان سالیته ژ ژیی وی ل قی دنیایی مایندا به‌یته گوه‌ورین.

دنگه گری و شروقه یه کا سه ری

به ره فکر: نهوهر توهی

دیار کریدا.

به یدابوون و پیشکفتنا دنگه گری:

هندک وسان سه حدکهنه دنگه گری کو دیاروکه که ل سه ر گورمپانا دنیا نو و بلهزه، بهلی دنگه گری دیاروکه کا که فنا نویه، دمربرینی ژ قوناغه کی ژ قوناغیت پیشکفتنا سیسته می سه رمایه داری دکت و هاریکارمکا باشه بو پیگه هشتتا رموشا دنیا، نهمازه هاریکارمکا گله که باشبوو کو جه مسهری سو فیه تی و باسکی سوشیالزمی پی هاتینه ههرفاندن. هه ر سیسته مه که ژ لیکزقرینا ژینا خو پیکدهیت، بگره ژ قوناغا په یدابوون و دستپیکی و پاشی و مرارکرن و پیگه هشتتن و پاشی بهر ب ههرفین و ژناقچوونی دچیت، مینا لیکزقرینا ژینا قوناغا سیسته می سه رمایه داری، کو ژ سالا ۶۰۰ ازاینی دستپیکهن، پشتی ههرفینا سیسته می دمر به گیاه تی، بهردموامبوون و دمر بازبوونا سیسته می سه رمایه داری ب قوناغیت لیکزقرینا ژینا خو وه کی هه ر سیسته مه کی دی ل دوماهی کا چه رخی بیستی دگه هیه قوناغا پیگه هشتتی، ئانکو تیربوونی وه کی ب نه زمانی ئابوری و سیاسی نافدکهن کو بلندترین قوناغه ژ قوناغیت پیشکفتنا سیسته می سه رمایه داری، نهف قوناغیه ب دنگه گری دهیته نافکرن.

قوناغیت دنگه گری:

۱- قوناغا ساقا:

نهف قوناغه ل نهوورپا دستپیکی سهد سالی ا پازدی تاکو نافه راستا سه دمی ههژدی یا بهردموام بوو، نهف سه رده مه ل نهوورپا ب سه رده می دستپیکی دهیته هژمارتن بوو و مراربوونا گروپی ت ملله تینی، ب سه رده می تی هژرینا کویر،

نه خاسمه ل دوور که سی و هه می مروفاهی دهیته هژمارتن، ب سه رده می تیورا و پیشقه چوونا جوگرافیا نوی دهیته نیاسین.

۲- قوناغا په یدابوونی:

نهف قوناغه ل نهوورپا ل نافه راستا سه دمی ههژدی دستپیکت هه تا کو سالا (۱۸۷۰) ی زاینی و پاش، نهف سه رده مه ب سه رده می قه گوهاستنا نفشی بهر ب هزارا دموله تا ئیک توخمی دچیت، ب سه رده می تیگه هشتتا تیگه لییت نیف دموله تی دهیته هژمارتن، ب سه رده می دانانا پیقه ره کی بو که سی و وه لاتی دهیته ناسین، ب سه رده می په یدابوونا دیتی نویتر ل دوور مروقی دهیته هژمارتن، دق سه رده می دا هژمارا دمزگه ه و ساریت تایبه تمه ند ب سیسته م و گه هاندنا دموله تی زیدمبووینه، ئاریشیت رازیبوون ل سه ر جفاکی نه نهوورپی و جفاکا دموله تیدا تیدا بهرچاف بووینه، ئاریشه ییت ملله تی و دموله تی تیدا دهیته بهرچاقکرن.

۳- قوناغا ده سپیکرنی:

نهف قوناغه ل ده سپیکا سالی ت ههفتیا ژ سهدی ههژدی بهردموام دیت، هه تا کو نافه راستا سالی ت بیستان ژ سهدی بیستی ژ قه کی شایه، نهف سه رده مه ب سه رده می دیاربوونا بهرچاف بوو تیگه هی دنیا یی ل سه ر (مینا که کی نمونه یی) و سالوخرنا جفاکی دموله تی دهیته هژمارتن، هاتا چند جفاکی نه نهوورپی دناف جفاکی دموله تی دا، په یدابوونا دارشتنه کا دموله تی و بزاقیت ب جهکرن تی هژرینی ل سه ر مروفاهی، زیدمبوونه کا مه زن دهژمارا ریکیت په یوه ندیکرنا دنیا یا بله ز چیبوون، و مرارکرن شکل مملانی یا دنیا یی ل سه ر (یاریت ئولومپی، خه لاتی

پالدا نا گه له که ژ نفیسه فان و قه کوله ران ژ بو نفیسینا گو تار و په رتووکان و شروقه کرن و رافه کرنا نهفی دیاروکی یا کو دیژنی دنگه گری، بزاقیت بهردموامیت ریقه بهران ل سه ر دانانا کونگره و نفیسینا قه کولینی ت ژیهاتی ژبوو زایننا هه ر تشته کی ل سه ر قی تیگه هی و پیکه اتا وی و نهو خالی ت دبنه خالی ت بهیز و دهلیقی ت گونجای و خالی ت بی هیز نهویت دبنه هه فرکی ت دژوار بهرامبه ری کاودانی ت ریقه برنی د هه ربیاقه کی دا.

دانه نیاسینا دنگه گری نهو کریارا دنیا یی یه، نهوا ژ عه قلی نهله کترونی و شورمشا پیزانینا پیکدهیت، نهوا ل سه ر ئینانا ئامیری یا بی تخویب ئافاگری و بهردموام بی ل پیشچاقگرتنا سیسته می ت دسته لاتی و نافه دنیا و تیتال و تخویبیت جوگرافی و سیاسی نهویت دموله ت ل سه ر پیک هاتین.

ب رمنگه کی دی دنگه گری دهیته نیاسین کو قوناغه کا نویه ژ قوناغیت نویکرنی و پیشقه برنی، زیدمکرنا تیگه لییت جفاکی ل سه ر بازا دنیا یی، په یدابوونا لیک تیگه هشتتن و نیزیکبوونی دنافه را ژناف و دمرقه یا دموله تان، گریدانا دمفه ری ب دنیا یی قه، ب گریدانی ت ئابوری و سیاسی و روشه نبیری و مروفاهی و نهفه وی چهندی ناگه هینیت کو دمفه رداری و نافخویا دموله تا نه مینیت، بهلکی خو به ره فکر و پیشچاقکرن دنیا یا نافخو ب دنیا یا دمرقه و بهروفازی، کینجا دیاروکه دنگه گری ل سه ر که سان و باندورکرن ل سه ر قهریژا هژری یا که سی دناف دموله ته کا

نوبل) و دستپیکرنا ب جهکرنا دمئی دنیایی ل دویف تاییه تمه ندیا هەر وهلاته کی، قهومینا شهری دنیایی یی نیکی، دامه زراندا جقاتا گه لان دقئ قوناغی دا چیبوون.

۴_ قوناغا هه فرکی و مملانی:

ئهف قوناغه ب قوناغا هه فرکی و خوزالکرنا دنیایی دهیته هژمارتن، دناقههرا سالیته بیستان ژ سهدی بیستی بهردموام دبیت، ههتا کو ناقههراستا سالیته شیستان ژ سهدی بیستی ژی قه کیشایه، ژفه ریژا قئ قوناغی دیار دبیت، هه بوونا شه ره دهقه کی ل دوور ئیدی همی نه دیار یی کریارا دنقه گری، ئهوی ل دوماهیکا قوناغا دستپیکرنی دیار بووی، قهومینا چیبوونا هه فرکیا دموله تی ل دوور ریکیته ژانی و شه ردمقا ل دوور خورستی مروفاهیی و پی شه ر ژا وی پشتی دیار بوون و چیکرنا بوومبا ئه تومی، پهیدا بوون و دامه زراندا نه ته ویته ئیکگری دقئ قوناغیدا بوو.

۵_ قوناغا بی باوه ریوونی:

ئهف قوناغه ژ سالیته شیستان ژ سهدمیا بوری دستپیکرته، ئهف قوناغه ب ئاریشه و ئالوزیان ل دستپیکر سالیته نوتاندا دستپیکرته، ژوان ئالوزیا هه فرکتا دنیایا سیی دگهل جفاکی دنیایی، بلندبوونا هه ستپیکرنا کهونی، چوونا سه ربانی هه یقی، کویری بوونا تیگه می تیتالا پشتی مادیه تی، ب دویمه یکه هاتنا شه ری سار، چه کی نافوکی به لاقبوو، زیدمبوونا هژمارا ریگخستی و بزاقیته نیف دموله تی بریزمیه کا مه زن، زیدمبوونا گری و ئالوزیته تیگه ها که سی ب ئه گهرا دیتیت رنگی و نفشی و توخمی، باله تبوونا حقیته سقیل دپروسه یا دمولیدا، ب دویمه یکه هاتنا دو سه ریا دنیایی و پویته دان ب جفاکی سقیلی دنیایی و وهلاتی بوونا دنیایی، پویته دانه کا زیده ب مروفاهیی و گروپیته رنگین، ئیکگریتا سیسته می میدیایا دنیایی، هاته کرن.

چاوا دیروکا تیگه می دنقه گری دسپیکریته، ژ بو بزاقیته مروقی و کیجا وی یا بهردموام دناقههرا مروفاهیی و بزاقیته خو سه پاندن و خو زالکرنی و کیجی و بهرژموندیته بهرامبه ر بوو هه ردو لایا و جوداهیا ئارمانج و مه رمیته مروفا پیکوولی بو ددهت ژ بوو ب جهکرنا دنقه گری و هه می رنگیته وی.

ئهفه دستپیکرته که بو کیجا مروقی ب قیانه کا هناقئ (نفسی) هه می مروفا ژ بو خوزالکرنی و خو سه پاندنی ل دویف بهرژموندیا خو، ئه ئه فه یه میژویا پهیدا بوونا قئ تیگه می، به لکی برمنگه کی جودا جودا ژ سه ردمه کی بو نیکی دی، کو بهردموام د گوهورین و پیشکه فتی دایه ئهف بهرژموندیه ل دویف قهومین و تیگه لیته دموله تی و مروفاهی دهینه جودا کرن، به لی دبیت دنقه گریا ئه فرۆ ژ دنقه گریا دوهی و سهاهی جودابیت.

رمنگ و شکلیته دنقه گری
۱- دنقه گریا ئابوری (ئیکونومی):

ئهف رمنگه د هه می بیاقیته دنیایی دا دکراندنی ل بزاقیته ئابوری دکته، ئهف بزاقه ددهستی گروپه کا دیارکریدانه، ب رمنگی بی بهرکرنا ئه ویته دی، یان پویته ب وانا ناکهت، چیکرنا بازا (مستوی) ژیان و ژیارا جودا دناقههرا دموله تادا، یان ههتا کو دناف سنوری دموله ته کا دیارکریدا ئاستی ژیان بلند و نزم دروست دکته.

ژ قهریزته ئهقی جوداهیا دئاستی ژیاننی دا ژاری به لاقکریه ژ بهر نه بوونا وه کهه قی دبازا ژیاننی و دهلیقین کارکرنی وه کی ئیک نین، نه خاسمه ل دمئی چیکرنا بازاری دنیایی کو ئهفه گروقه کی گه له ک ب هیزه ژ بو زیدمکرنا ژاریا ژارا و زیدمکرنا زمنگینیا زمنگینا، باشترین ئالاقی ب کارئینانا دنقه گریا ئابوری ژبو گه هشتتا ئارمانجیته خو ئه وه چیکرنا ئمبراتوریا ئاگه هدارکرن و راگه هاندنییه، دکراندن ل

سه ر بازرگانیا بازاری، مملانی و هه فرکیکرنا دبیاقی مان و نهمانی دا سه خمه راتی خورتر و چیترا.

زیدمبوونا دنقه گریا ئابوری ب هاریکاریا ئالیه کی دموله تی ب مه رما خوزالکرنی ب سه ر ئالیته دی دا بوو، دیاربوونا کومپانیته رنگین، رزگارکرنا سه رمایی و بازرگانیا دمولی، راکرنا ریگری و ئاستهنگا، چ ئهف ئاستهنگه د ماددی بن مینا تخویبته دموله تی، یان ئاستهنگیته معنه قی بن مینا داریشتنا قانونا و ساناهیکرنا کریارا هه قگوهورینا تشت و مشت، ئینانا تشت و مشتا بی ریگر، به لی زیدمکرنا ریخراویته دراقی ب ته رزی ئابوری دنیایی، مینا کا ئه فان ریگخستیته مه زن مینا (سندوقا دراقی دموله تی) و (بانکا دموله تی) و (ریگخستی بازرگانیا دنیایی).

ئهف گروپیته ئابوریته دموله تی و هه ری می زیدمتر دیاربوون، ئه فا مه ل سه ر ئاقری پیدای و زیدمتر دبیزنی دنقه گریا ئابوری و ئارمانجا وی ئه وه قه گوه استنا دنیایی بهر ب بازاری ئابوری کو تیدا به یز و خورت بوونا خودانی هیزی و بی هیزی و لاوازی تیدا دهیته بوهراندن و ژناقهرن.

۲- دنقه گریا روشه نه زری:

ئانکو دنقه گریا تیگه هیته ئاقه دانی و تیتالیته روشه نه زری و ریکیته سه ردمه ریکرنا که تی (فرد) وی جفاکی ب ئالاقیته سیاسی و ئابوری و روشه نه زری وته کنولوژیا به ره لاف، ب مه رما دمریازکرنا روشه نه زریا سه رداگر ب مه ژیی خو سه پاندنی، ب ئالاقین شارمزایی و گریدانا روشه نه زرا ب ناقه ندمی دیارکری کو ل دویف داخازیته ئه وان دموله تیته روشه نه زریا وانا به یز سه متا وی به یته دیارکرن، بشین روشه نه زریا خو ل سه ر ئه ویته دی ب سه پینن، ئهف رمنگی هزرکرنی و ئالاقی تیهرینی سه خمه راتی مفا و مرگرتن و بهرژموندیته خو بیته روشه نه زری و ته قایی و ل سه ر ئه ویته دی زالکرنا، ئهف رمنگه ته رزه و

بۇ پەيداكارنا دەلىقئىت كارى و دەستپىشپىشەك بۇ چارەكارنا ئارىشا بىكارى بۇ پتريا دەولەتت دىنباي، ھەروسا دىبىتە پالدەرەك بۇ پىشخىستنا بەرھەمىت ئاقخۇي، ھەروسان ژبۇ موكومكارنا پىشكەقتا بەردەوام.

۳- شۇرشا پزانىنا ژ پىشكەقتا زانستى و تەكنولوژى و پىزانىنىت تەقايى پىكھاتىيە، ئەقى شۇرشى پتر دۇنيا فىكئخستن و ھشياركرن، ھەروسا ژبۇ فەگۇھاستنا تشت و مشتا و دراف و پالا ژ جھەكى بۇ ئىكى دىتر ب ساناھىكر، زىدەكارنا پوتەپىدانى ب ماددى پىزانىنا ب پلا ئىكى، چمكى پىزانىن ئىكە ژ ستونىت سەرشكىت دنقەگرى.

۴- ئازادكارنا بازارى دراقى دىباي ژ ئاستەنگىت دكەقنە بەرامبەرى ئازادى و بزاف و كارى ل بازا بازارى دەولەتى و دنقەگرى راستمالى، ژبۇ زىدەكارنا ھەقگرتن و ھەقتىكەھلىيىت جودا دناف بازارى دا، ھەتا كۇ گەھشتن و نىزىك بوون ب بازارى دىباي يى مەزن، نەخاسمە دگەل بازارى كاغەزىت دراقى د بازارى دىباي دا.

۵- پىشكەقتا ھەرە مەزن دىباي فەگۇھاستن و گەھاندنى دا، ژ بۇ كىمكرن ب رىژەكا مەزن دوى كىنجا دويراتيا دناقبەرا جھىت شۆلەژى دا ژبۇ ھەقگۇھورىنا كارىت بازارگانى و گەشتوگوزارى و كارىت دى دناف دىباي دنقەگرى دا ئەوا ب گوندەكى بچوك دەپتە ئاقرن، ب ھارىكاريا ئالاقا مىنا (ئەنترنىت و سەتەلايىتى ... ھتد).

۶- دنقەگرىيا رەوشەنبىرى و زىدەكارنا لىك نىزىكبوون و تىكەھلىيىت نەحكومى و پىكقە كاركرن دناقبەرا بەرژومندىت جودا بىت كەت و كۇما، كو دىبىزنى تورا دەولەتى، ئاشكرابوونا ھەقكاريا بەرژومندىت ھەقشك دناقبەرا گرۇپىت نە نەتەومى ژ قەرىزا ھەقپەيمانىت جىماكى دبازا دەولەتى دا، نەخاسمە دىباي مفادار دا مىنا پاراستنا ژىنگەھى، شوىشتنا

نەخشەيى بەرژومندىت خۇ، بزاقىت ژناقبرنا ئەوان دەسھەلاتا دكەت ئەوئىت دىبە ترس و ئاستەنگ ل بەر تەناھيا نەتەومىا دىباي و بەرژومندىت وانا ل دەقەرى و باشتىن گرۇقە بۇ قى چەندى ئەوۋە كۇ دنقەگرىيا سىياسى ئەوۋە سەپاندنا سىياسەتا خۇ و بەلاقكارنا تىگەھى خۇ ئەوئى دوىر ژ ھەمى قەدر و سالۇخىت مللەت و دەولەتت دىباي دكەت.

۵- دنقەگرىيا لەشكەرى:

ئەف دنقەگرىيە مىلى بەيىزى دنقەگرىيا سىياسى يە، ب پلا ئىكى و پاشى يى دنقەگرىيا ئابورىيە، چمكى ئەف دنقەگرىيە دىبىتە ئەگەرى بەلاقكارنا تىگەھى ب كارئىنانا ھىزى، چ ئەف تىگەھە سىياسى، يان ئابورى بىت، برىيا قى دنقەگرىي دەستى خۇ دانىتە سەر شىان و خىرىت دەولەتت دى، خۇزالكرنا ل سەر سىستەمىت سىياسى يى دەولەتت دى ب ھارىكاريا سىستەمىت پشتەقانىت وانا، ئەقە ھەمى پەيدا و دروست دىن بدژواريا ھىزى و خۇزالكرنى ل سەر شىان ھەبوونا ئەوئىت دى برىيا لەشكەرى و ب كارئىنانا چەكى پىشكەقتى ژبۇ بچەكرنا نەخشى بەرژومندىت خۇ. دنقەگرىيا لەشكەرى ئەو دەرگەھى خۇزالكرنىيە ئەوئى د چەرخا بەرژومندىت دەولەتتدا دزقرىت و ب دنقەگرىيا لەشكەرىيە ھەمى ئەو رىنگە دنقەگرىيىت دى بدەست دكەقن د ھەمى پارچىت ئەقى گوندى بچويكى دىباي دا.

باشىت دنقەگرىي

۱- ئازادكارنا بازارگانىا دىباي، سەخمەراتى تەمام و خۇرتكرنا ئابورى دەولەتت پىشكەقتى دگەل ئابورى دەولەتت نەپىشكەقتى دىك بازارى دىباي قەكرى دا بۇ ھەمى ھىزىت ئابورى دىباي، ل ژىر پرنسىپىت مللانا ئازاد و دوىر ژ كەيسكرنى.

۲- ھاتنا رىژەكا باش ژ بەرھەمئىنەرىت بىانى، چ ب رىنگەكى ئىكسەر، يان نە ئىكسەر، ئەقە ژى دىبىتە پالدەرەكى گەلەك باش

مىناكە يا دىارە د كارگىرىيا سىياسەتا دەولەتت ئىكگرىيىت ئەمركىدا و ستراتىژيا وانا يادوىرىن دا، ل دەف جودا جودا ھىما وسومبلىت قى دەولەتى و ب تەقاي ل سەر ئەقى چەندى دكوك و ھەف ھەلوستىن د پتريا ھەلكەفت و بىرەومىيىت خۇ بىت نىشتمانى ونەتەويدا ئەوان ئەف نامە بۇ رايا دىباي ھنارتىە.

۳- دنقەگرىيا تەكنولوژى:

رومەتى قى دنقەگرىيى برەنگەكى روھن و زەلال ل دەمى بەرى شەرى دىباي يى دوىي دىاربوويە و پىشكەقتىە و پشتى شەرى سار وماركرىيە، ئەو دەولەتت پتر كىنچ ھەى و كەقتىنە دىن باندۇرا ئەقى دنقەگرىي دا، دەولەتت دىباي سىيىنە (ئەمركىا لاتىنى و دەولەتت ئەفرىقى و پتريا قارا ئاسيا) ئەف دەولەتە ژبەر بازا وان يا لاواز دىباي تەكنولوژيا پىشكەقتىدا و نەشىانا ب كارئىنانا مادىت خۇ بىت خاف، دكەقنە ل بن باندۇرا دو ئەگەرا نەشىان ب دەست ئىخستنا ئامىرىت پىشكەقتى و دەستدان و ماددىت خۇ بىت خاف ب ئەرزانى فروتىنە.

۴- دنقەگرىيا سىياسى:

دنقەگرىيا ئابورى ناھىتە بجهئىنان ئەگەر درىكا دنقەگرىيا سىياسىدا نەبىت، چمكى مەرەما وئ ئەوۋە مايتىكرنى د كاروبارىت نافخوئىت دەولەتا بكەت و بزاقىت خۇ سەپاندنا ب كوتەك دەت، سىستەمى حوكمرانىي ئەوئى ل وئ دەولەتى ھەى، ماىي خۇ تىدكەت، ل سەر برىارىت وانا برىيا ئالىي بەيىز ل سەر ئالىي بى ھىز خۇ زالكرن و قەدەيتنا بەرژومندىت خۇ دقى بكروبكىشى دا.

مىناك بۇ قى چەندى ئەوۋە ئەوا ئەقرو ل دىباي عەربى و دەقەرىت جودا بىت دىباي روىدەت، ب باھەنەيا بانگىنا بەلاقكارنا دىموكراسىزمى و ب ناقى مافى مروقى، بزاقىت بەردەوام ب قى مەرەمى شىايە ئالوزيا سىياسى و ئابورى و جىماكى ل دەقەرى دروست بكەن، بزاقىت گۇھورىنا قانوىن و سىستەمى دەستەلاتا و دكتاتورىەتى ئەوئى دقان دەولەتاندا ھەى بگۇھورىت ل دوىف

خاندەك بۇ بنىاتى ناڧى ئاتۇشى

تۆۋان ئىمسان ياسىن

ئەف گۈندە دكەڧتە ژىريا ئامىدىي، ل ژۇريا گۈندى شكەڧتى و بلمباسى دناڧ ناحيا چەمانكى دا، فەلە ل قى گۈندى جھوارىبوون، د وەققىت سولتان حسىنى وەلى دا ئاڧرى پى ھاتىەكرن، كو حەفت قرويش ل سەر ھاتىنە سەپاندن، دا كو بىنە وەقف بۇ خاندنگەھا قوبەھان. كاسولىكى دناڧ دا بەلاف ببوو، ل سالا (۱۸۴۲/زا) دويقەلانكىت كاسولىكان ببوونە (۱۱) مالبات، دو كەنىسە ژى ھەبوون(۱).

دى ھىين قى ناڧى شرۆڧەكەين، ھەكە ئەم بەرى خۇ بدەينى ژ دو گەھا پىكەھىت، ئەو ژى (ئا+ تۇش)، د ھندەك ژىدەرا دا (ۇش) ب رامانا (بەرفرەھى، يان بەرزەھى) دەھىت، بەھسى خەبەرى ھەكە ئەم پەيڧا (ئارووش) كو نىزىكى پەيڧا (ئاتۇشە) شرۆڧەكەين، دى بىنين كو گەھا دويماهىي (ووش) ب رامانا بەرفرەھى دەھىت(۲).

د.جەمال رشيد دىينىت، كو (ئاش، ياش، ئوش) ئەوئىت ب دويماهيا پەيڧاڧە دەھىن، بنىاتى وان بۇ مللەتتى (كاشى) دزڧرىت، دىسان مللەتتى گۆتى ژى ئەو (ش) بكارئىنايە، رامانا وئى ژى (خودايە)، ل دويماهيا ناڧىت مەلكا ژى ھاتىە بكارئىنان، دا كو مەزنىەكى بدەتە وى مەلكى، زىدمبارى كو خەلك ب چاڧەكى پىرۆز بەرى خۇ بدەنى، وەكى (گانداش و بوگاش و كاشتىلياش)، زىدمبارى كو ب ناڧىت جھاڧە دەھتە نىساندن، وەكى (توپلياش و كاردۇنياش)(۳). دىسان گەھا (ئاشا_asha) ل دويماهيا پەيڧىت ئورارتى دەھتە بكارئىنان، وەكى پەيڧىت (ash) كو رامانا وئى (زەلامە)، پەيڧا (ئوشماشى_ushmashe) رامانا وئى ھىزە، پەيڧا (ئولگۆشى) كو رامانا وئى ھىزە(۴).

ژەھزىيە بىزىن كو (ھاتوش) پايتەختى مەملەكەتا (ھىتتىيا) ببو(۵)، ھەكە ئەم سەھكەينى دى بىنين كو پەيڧا (ھاتوش) گەلەك يا نىزىكى پەيڧا ئاتۇشە، بەلى مە چ گروڧىت دروست نىن كو پەيڧا (ئاتۇش) بۇ سەرۆختى ھىتتىيا دزڧرىت. بەلى گەلەك پەيڧىت دى مە ھەنە كو دويماهيا وان ب (يش، وش، ئاش) ب دويماهى دەھىن، وەكى (تروانش، متلاوش، پنىانش، قەدش، ئارووش)، ئەم ب دوير نىنين كو ڧان پەيڧا ھەميا نىك ماكا ناڧا ھەبىت.

پەيڧا (توش) ب چەند رامانەكا د دەڧىت بزمارى دا دەھىت، ئەو ژى (ڧەھەويان، دىتن، روئىشتن)(۶)، بەلى پەيڧا (ئا_a) ب گەلەك رامانا د دەڧىت بزمارى بىت سوومەريا دا دەھىت، ژ وان (ئاڧ، ئەردەكى راست، باب، بەحر)(۷)، نە دويرة ناڧى ئاتۇشى گىرداى جھەكى جۇگرافى بىت.

ب ڧان دويمچوونىت سڧك دى يا بەرئاقلىت كو ناڧى ئاتۇشى ناڧەكى گەلەكى كەڧنە، بەلى پا ھەتا نوكة چ گروڧىت دروست ڧبەردەستى مە نەكەڧتىنە كو ئەم راستيا وئى بزىنين، نە دويرة د پاشەرۆزى دا دەڧەكى بزمارى دا، يان ئەنتىكەكى شىنەوارى راستيا فى ناڧى بۇ مە دياركەت.

دەھمەن

۱. د.عماد عبدالسلام، المعجم التاريخى لاماره بهدينان، مطبوعات الاكادمية الكوردية، مطبعة حاج هاشم، (اربيل: ۲۰۰۱)، ص ۴۵-۴۶.
۲. شەعبان بامەرنى، كىنە ئەم كورد، چاپخانا خانى، (دھۆك: ۲۰۰۹)، بپ ۲۲۹.
۳. د.جمال رشيد احمد، ظهور الكرد فى التاريخ دراسه شامله عن خليفه الامه الكرديه و مهدها، اراس لطباعه و النشر، مطبعة وزارة التربيه، (اربيل: ۲۰۰۳)، ج ۱، ص ۵۵۴.
۴. د.جمال رشيد، ظهور الكرد فى التاريخ، ج ۲، ص ۱۸۲.
۵. شەعبان بامەرنى، ژىدمرى بەرى، بپ ۱۱۱.
۶. رىنيە لابات، قاموس العلامات المزمارية، ترجمه، الاب البير ابونا و اخرون، مراجعه و اشرف، د.د.عامر سليمان، المجمع العلمى العراقى، (بغداد: ۲۰۰۴)، ص ۲۲۱، العلامه ۵۳۶.
۷. المصدر نفسه، ص ۲۳۷، العلامه ۵۷۹.

دراڧى و مافيا دمولەتى بۇ كرىن و ڧەگۈھاستا چەكى.

خرابىت دنڧە گرىي

۱- كويربوونا بى دادى و نە وەكەڧىي دىبەلاڧكرن و پشككرنا پارە و قەنجيال سەر خەلكىدا، ئانكو دناڧبەرا وەلاتىيىت نىك دمولەتدا، دژىن و راكيشانا تىھنى و شىاننىت وەلاتىيىت دنيايى ژ لايى ھىزىن سەرمايەدارى و سىياسيا رۆژئاڧايى ب مەرما خۇسەپاندن و خۇزالكرنى.

۲- زالبوون ل سەر ماددىت دمولەتتىت پاشكەڧتى و ماددىت خاڧىت وان و بدستىيخستن ب بەھايەكى گەلەك كىم و جارەكا دى دسازىت پىشەسازىدا بەرھەم دىنن، دوپارە دڧروشنە ئەوان دمولەتا ب دراڧەكى پىتر و بەھايەكى گرانتر، ئەڧە ژى وەك مىناك گاز و غازى و گەلەك ماددىت دى بىت خاڧ.

۳- دكراندن ب ھەبوونا مالداريا دراڧى و ملكداريى د لەپى كىمەكا مرۆڧ و دمولەتتىن دنيايى دا، كو رىژا وانا دگەھىتە ۳۵۸ مىلياردىرا ددنيايى دا، ئەڧ مىلياردىرە راستمالى وان دگەھىتە نىزىكى راستمالى نىڧ جھوارىت دنيايى.

۴- نەھىلان و نەمانا رولى كەرتى تەڧايى و دويرئىخستا دمولەتى ژ كارگىريا ئابورى نىشتىمانى، ئەڧە ژى وئى چەندى دگەھىنىت كو نەھىلانا سەرۆمريا نىشتىمانى ژ لايەكى و ژ لايەكى دى ڧە ژ كارئىخستا كەرتى بەرفرەھ ژ خزمەت و خزمەتكرنى نەخاسمە د وەلاتىيىت نە پىشكەڧتىدا، ب ئەگەرا وئى چەندى كو كەرتى تەڧايى نەشىت ب رىنگەكى تەڧايى پشتهڧانيا پترىا ماددىت بنىاتى بكەت.

۵- خۇ سەپاندن و زالكرنا دنڧەگرىي ب سىياسەتا خۇ يا ئابورى ل سەر دمولەتتىت دنيايى، نەخاسمە دمولەتتىت پاشكەڧتى ژلايى ئابورىڧە، ئارمانجا دنڧەگرىي ژ بۇ دمولەتتىت پاشكەڧتى ئەوہ ژكارئىخستا پروسەيا وماركرنا ئابورى دوان دمولەتاندا، ڧەھىلانا وان وەك بازارەكى بەرخۆر ژ بۇ بەرھەمى وان.

شاگرد دناقبهرا مال و خاندنگه هیدا

و دیارترین ژی ئافا کرنا جفاکی و قورتالکرن ژ نه خاندن و نه زانینی یه، دهیته گوتن: (خاندنگهه ئهو کارگههه یا ههمی کارگههیت دی بیته حکومتی پیدقییته خو ژی پهدا دکهت). ب رهنگهکی کورت و تهفایی خاندنگهه ئهو جهه یی شاگرد لی دهیته فیترکرن ب مهرما ئافا کرنا جفاکی.

۴. ژینگهها دمرقهی مال و خاندنگههی (جاده): ئهو جهه یی ب سازی ناهیتته هژمارتن و ههر مروقهک لی دهیته دیتن، خاندنهفا و نه خاندنهفا، ههژار و دموله مهند، کهسیته خودان مال و بی مال، لهوا پیشینیا ههر رویدانهکی ژی دهیته کرن. ژبهه تیکه لیبونا گهلهک تهرزیت مروقان، ئه گهر جفاک ب تهرزهکی تهفایی یی هشیار بیت، رویدانیته دل تهرزین دی کیتر بن. ههر ئیک ژ فان سازیان کیتجهکا مهزن یا ههی ل سهر ژيانا شاگردی و باز و سهردهرییته وی. ب تهرمیریت جودا جودا دی باس ژ وان کیتجا کهین.

ب مژارا مهفه ههیه، ههروسا فان تستان کیتجهکا ئیکسهر دگهل ئیک ههیه و کیتجی ل ژیان و باز رموشه نیبریا جفاکی ژی دکهت.

۱. شاگرد: ئهو کهسه یی ب مهرما خاندن و فیروونی دچیتته خاندنگههی، دهندهک قوناغیت خاندنی را دمریاز دبیت تا بشیت باومرنامیت دستیشانگری ب دستخوئه بینیت.

۲. مال: ئهو سازیا جفاکیه یا کهس دناقدا دهیته تاشاندن و دبیتته نیشتتگهها وی. ئهو مالا ئه ندامیت وی تیدا ههست ب تهناهیی دکهن و کهسیته خودان هیزا باومری ب خو بوونی بدهته دستی جفاکی مالهکا سهرکهفتی یه و بهروفازی ئهو مالا ئه ندامیت وی تیدا ههست ب تهناهیی نهکهن و ههردم بزاقی بکهن ژ مال برهفن د جفاکی دا کهسیته خوشتمی نهبن ب مالهکا نه سهرکهفتی دهیته دانان.

۳. خاندنگهه، ئهو دمرزهکی میریه یی هاتیه دانان بو هندهک مهرمان

سینه چینی

د ژيانا مهیا روژانهدا ئهم سهردهریی دگهل گهلهک کهسان و تشت و سازیان دکهین، هندهک ژ وان سازیان دمیرینه و هندهکیته دی نه دمیرینه، ههر ئیک ژفانه د نهخشهکی دژيانا مه یا جفاکی دا ههی و ل دویت پیدقییا جفاکی د گرنگن. د فان گوتاران دا دی بهحس ژ تهخهکا جفاکی دناقبهرا سازیهکا میری و ئیکا نه میری دا کهین ئهو ژی (شاگرده دناقبهرا مال و خاندنگه هیدا) ههلبهت ئه گهر بهریخودانهکی د مانشییته مژاری دا بکهین دی بو مه دیار بیت تهقی چیری نافهروکهکا بهفرمه یا ههی و ئهم نهشیین د چند گوتارهکاندا دمرحق دمریکهفین و ب تهرزهکی تهفایی د فان گوتاراندا دی مژاری پارقهکهینه سهر سی تاییت سهرپشک (شاگرد و خاندنگهه، شاگرد و مال، شاگرد و ژینگهها دمرقهی مال (جاده).) بهری بچینه دناف نافهروکا بابیتدا پیدقیه ب رهنگهکی کورت پیئاسهکی بو چار بابیتته سهرپشک بکهین ئهو ژی (مال، خاندنگهه، جاده، شاگرد) کو تیکههلیهکا ئیکسهر

ههیکهلی هیزا ئامیدی ل سهر دهمی شورشا ئیلونی

۱۹۷۵-۱۹۶۵

سندی، ل سالیٔ ۱۹۶۹-۱۹۷۵ بوویه بهرپرسی قومتا (دهست وەشینا) هیزا ئامیدی بو کو بتی سريا وی ژ (۷۵) پيشمه‌رگه‌یان پیک دهات

۶. محمد علی یونس توفی
کاتبی ئیکی یی باره‌گایی هیزا ئامیدی.

۷. هوزانقان مه‌لا صالح أبوبکر بناقی، بهرپرسی عا‌شا و دارای.

۸. مسته‌فا حسین باپیری ئامیدی بهرپرسی بی ته‌لی ل باره‌گایی له‌شکه‌ری ئیک و باره‌گایی هیزا ئامیدی.

به‌تالیونا ئیک، هیزا ئامیدی ل سالیٔ ۱۹۶۵-۱۹۷۴

- أحمد عبدالله شانه هروری، ئامر به‌تالیون، محمد علی بناقی به‌رواری، جیگر هر ژ سالا ۱۹۶۵ تا کو شواتا ۱۹۷۴، علی تاها قومری، ئامر سريا ئیک، شوکت بریندار قومری، جیگر، سه‌لمان حجی محمود بامه‌رنی، ئامرسريا دو، عبدالعزیز عمر بامه‌رنی، سه‌رپهل سريا دو، أحمد ته‌یار علی بامه‌رنی، سه‌رپهل سريا دو، رمچان رشو ئورمانی، ئامر سريا سی، عه‌زیز ئورمانی، جیگر ل سالیٔ ۱۹۶۵-۱۹۷۲، شکرى مسته‌فا ته‌ردنی، سه‌رپهل سريا سی، رشید أحمد ئورمانی، سه‌رپهل سريا سی، سلیم مه‌لاک ئورمانی، سه‌رپهل سريا سی، صالح ئالیخان به‌رواری (بیک داودی) ده‌شتانی، سه‌رپهل، أبابه‌کر زیوا شیخ پیراموسی، سه‌رپهل، درباز تاهر هروری، سه‌رپهل، محمد سلیم مه‌لا یوسف، کاتبی به‌ته‌لیونی، ئالیخان عمر

له‌شکه‌ری ئیک بو ل گوندی قومری ل ده‌قه‌را به‌رواری بالا بو ئو ل سالا ۱۹۷۰ تا ئادارا سالا ۱۹۷۴ باره‌گایی هیزا ئامیدی دگهل باره‌گایی له‌شکه‌ری ئیک

ل فرینگه‌ها بامه‌رنی بوو.
پاشان ل ئادارا ۱۹۷۴ تا ئادارا ۱۹۷۵ باره‌گایی هیزا ئامیدی و له‌شکه‌ری ئیک چونه گوندی زیوا شیخ پیراموس ل نیزیک بامه‌رنی.

هژمارا پيشمه‌رگیت هیزا ئامیدی ل سالا ۱۹۷۴ گه‌هشتبوو (۹۵۰) پيشمه‌رگه‌یان ته‌فه‌ژی کورتیه‌که ل دور هیکه‌لی هیزا ئامیدی تا ئاستی ئامر چه‌زیره‌ی ده‌هیا می ناقه‌را سالا ۱۹۶۵ تا کو ئادارا سالا ۱۹۷۴.

هه‌یکه‌لی هیزا ئامیدی ل سهر دهمی شورشا ئیلونی ۱۹۶۵-۱۹۷۴

۱. سه‌لیم ئەسه‌د خوشه‌فی، ئامر هیز
۲. لیوا أبابه‌کر بدرخان زیباری، ژ سالا ۱۹۷۲ تا ئادارا سالا ۱۹۷۵ جیگری ئامر هیزی بو کاروباریت عه‌سکه‌ری
۳. یاسین میکائیل سیلکی ... ئامرسری.
۴. جرجیس حسین پیندروی بارزانی، ئامر سريا باره‌گای هیزا ئامیدی
۵. شه‌هید حمید حفزوالله

وصفی مسن (دینی)

وه‌ک زانایه ل سه‌رده‌می میژویا شورشا ئیلونی چه‌ندین هیزیت پيشمه‌رکه‌ی هه‌بوون و ب قوربانی و فیداکاریا پيشمه‌رگه‌ی و پله‌داریت وان هیزا سه‌دان داستان و سه‌رکه‌فتن هاتینه تومار کرن و د رۆژگارا ته‌فه‌رودا پيشه‌ گه‌نجی مه‌ و به‌رمبابی نوی تشته‌کی ل دیرۆکا شورشا ئیلونی و سه‌رکه‌فتنیٔ پيشمه‌رگه‌ی بزانیٔ و د بیاقی ناساندنا هه‌یکه‌لی چه‌ند هیزیت پيشمه‌رگه‌ی ل ده‌قه‌را به‌هدینان مه‌ بفه‌ردیت کورتیه‌کی ل دوور هه‌یکه‌لی هیزا ئامیدی یا پيشمه‌رگی کوردستانی ل سه‌رده‌می شورشا ئیلونی بو خوینده‌فانیٔ گو‌فارا سیلاف بده‌ینه نیاسین.
ل ده‌ستپیکي مه‌دقیٔ خویاکه‌ین گو هیزا ئامیدی ل سالا ۱۹۶۳ هاته دامه‌زراندن ول سالیٔ ۱۹۶۴-۱۹۷۰ باره‌گایی هیزی دگهل باره‌گایی

(گارہی) بہرگاہی، سہردہست (ٹامر حہزیرہ)، یونس عیسا گیزی بہرگاہی، سہردہست (ٹامر حہزیرہ)، محمد عبدالعزیز ٹامیدی، کاتبی سربئی ل سالیٹ ۱۹۶۵-۱۹۷۰، مہلا حسن گیرگاشی بہرگاہی، ل سالیٹ ۱۹۶۸-۱۹۷۴ کاتب و عاشا بہتالیون (۳) بوو.

بہتالیون چوار

- محمد تاهر رشید ٹاغا بیژنوری نیروہی، ٹامر بہتالیون ژ سالا ۱۹۶۳-۱۹۷۳
- صادق بیژنوری، جیگر، محمد امین زیوہشکان نیروہی، ٹامر سری، ل دیمایا سالا ۱۹۷۴ ل سہر تیزی شہید بوویہ، تاهر بہگ بیرومانی (نیروہی)، ٹامرسری، صادق بیٹکاری، ٹامر سری ژ سالا ۱۹۶۴ تا ۱۹۷۱، بارہگایی قی بہتالیونی بو ہہیامہکی دریز ل گوندی (ہیسی) بو ل ناف بہرواری بالا.

سریا (ئیسناد) یا ہیذا نامیدی

- عریف سعید عبدالله مایی، ٹامر سریا اسناد و توپخانہ، سہید علی عبدالخالق جہم سہیدی، جیگر ل سالا ۱۹۷۵ ال کیلیا شہدا ل ہنداڤ دھوک شہید بوویہ، عریف محمد بریفکی بہرواری بالا، جیگ، عیسی عبید ئاسہی، بہرپرسی توپہکا ۱۲۰ملم، أحمد سلیمان گہرہگوہی دوسکی، بہرپرسی توپہکا ۱۲۰ملم، امین عبدالله مایی، بہرپرسی توپہکا ۸۲ ملم، جمال اسماعیل ہیسی بہرواری، بہرپرسی توپہکا ۸۲ ملم، ناقبری پیشتر پیشمرگی (ہیذا) ہلگوردی ابوو، حمدی بہگ حیدر شیلازی، بہرپرسی توپہکا ۸۲ملم، نوری مہلا سلیم شیلازی... بہرپرسی

بلاقیہی نہیلی، جیگر سہرپہل، موسا مستہفا موسا ہییتی، سہرپہل، أحمد ٹادم ہییتی، جیگر، جی نصرالله سیٹھی ریکانی، سہرپہل، علی ہورہی ریکانی، جیگر، شہید محمد لاسلکی ٹامیدی، بہرپرسی (بی تہلی) یانکو لاسلکی، ل بارہگایی بہتالیون سی تاکو ہاقینا سالا ۱۹۷۰، رئیس عورہفا پولص جابو دیری ٹامیدی، ل سالیٹ ۱۹۶۳-۱۹۷۰ کاتبی (سہرہکی) بو یی بہتالیون (۲) نہخاسمہ ل سہردہمی سعید عبدالوہاب و تہیمہز سیلکی تاکو ہاقینا سالا ۱۹۷۰، خالد أحمد ٹامیدی کاتبی سربئی، ناقبری ل سالا ۱۹۸۲ ل سہر جاددا (کان و دیرا) ہاتہ شہید کرن، بارہگایی قی سربئی ہہیامہکی ل سگیری بو پاشی چویہ (کان و دیرا) ل روزہہلاتا ٹامیدی.

بہتالیون سی - سریا دو

- عبدالله حسین محمد باپیر ٹامیدی ناسیارہ ب (عبدالله حسنی باپیری)، ٹامر سری، أحمد حسین محمد باپیر ٹامیدی، جیگر، صالح مراد ٹامیدی، سہرپہل، أحمد مراد ٹامیدی، جیگر، امین بدلیس ٹامیدی، سہرپہل، ابراہیم عبدالرحمن بہگو ٹامیدی، سہرپہل، حسین سہعدین ٹامیدی، سہرپہل، سلیمان بوتی، سہرپہل، سہلمان جی احمد ٹامیدی، سہرپہل تاکو سالا ۱۹۶۶، أحمد عبدالعزیز ٹامیدی، سہرپہل تاکو سالا ۱۹۶۶، محمد جی سلیم نالبہند ٹامیدی، سہرپہل تاکو سالا ۱۹۶۸، زوبہیر حسین یوسف ٹامیدی (زوبہیری مریہمی) سہرپہل، میرخان باومرکی بہرگاہی، ٹامر سری، ہہمزو صالح (کہقنہمڑی) بہرگاہی، جیگر، مہلا پیرگیرگاشی بہرگاہی، سہرپہل - عیسا گورگو (گارہی) بہرگاہی، سہردہست (ٹامر حہزیرہ)، أحمد باپیر

دہستانی (بیک داودی) کاتبی سربئی بہتالیون دو، ہیذا نامیدی ل ۱۹۷۴-۱۹۷۵

محمد علی بناقی، ٹامر بہتالیون ژ شواتا ۱۹۷۴ تاکو ئادارا ۱۹۷۵، رمہزان رمشو ٹورمانی، جیگر، شعبان غفار بیدوہی، ٹامر سریا ٹیک، ل ئادارا سالا ۱۹۸۶ ل (شہرمنی) ل قہزا ٹاکری شہیدبوویہ، سعید حسن ہروری، سہرپہل، موسا بہگ دہرگہلی بہرواری، سہرپہل، سلمان محمد وہیسی بناقی، سہرپہل، حہیران ٹورمانی، ٹامرسریا دو، درباز تاهر ہروری، جیگر - محمد أحمد بناقی، سہرپہل، امین کیستھی، سہرپہل، محسن بریفکی بہرواری، سہرپہل، محمود، آبابہکر ہروری، ٹامر سریا سی، تاهر ابراہیم ہروری، سہرپہل، یحیا محمد کیستھی، سہرپہل، حمید حسن ہروری، سہرپہل

بہتالیون سی، ہیذا نامیدی

- سعید مستہفا آفندی ٹامیدی، ٹامر بہتالیون، ہہر ژ سالا ۱۹۶۳ تا دیمایا ۱۹۶۴.
- صدقی أحمد جی شعبان ٹامیدی، جیگری ٹامر بہتالیون ژدہستپیکا سالا ۱۹۶۵ تا سالا ۱۹۶۶
- سعید عبدالوہاب ٹہرگوشی، ٹامر بہتالیون ژ ہاقینا ۱۹۶۶ تا پایزا ۱۹۶۸.
- تہیمہز ٹارہب سیلکی بارزانی، ٹامر بہتالیون ژدیمایا سالا ۱۹۶۸ تاکو خوپانا ۱۹۷۵
- محسن صالح ٹامیدی، جیگری بہتالیونی ۱۹۷۱-۱۹۷۵، تاهر مہلا أحمد رمشاقای، ٹامر سریا یہک، عمر خان ریکانی، جیگری سریا ٹیک ہہر ل سالا ۱۹۶۵۔ تاکو سالا ۱۹۷۱، رشید زین دین سہرگہلی، جیگر ژ سالا ۱۹۶۵ تا سالا ۱۹۷۱، محمد عبدالله سہرگہلی، سہرپہل، خالد رشید

توپه کاکا ۱۰۷ملم، ناقبری پیشت ل هیژا هه لگوردی بو، ئول سال ۱۹۷۳ هاتیه فه گوهاستن بو هیژا ئامیدی، احمد عمر بناقی بهرواری، کاتبی سری.

- هژمارا سریا اسناد (۱۲۵) پیشمه رگه بوون.

سریا هه نده سا هیژا ئامیدی

عبدالله جنید ریکانی، ئامری سریا هه نده سا هیژا ئامیدی، عبدالله کانیکی، جیگر، عهبدال محمد علی قارقاراقای، کاتب و عاشا سریا هه نده سا.

ژ پیشمه رگیت فی سری

محمد مهلا جنید ریکانی، عباس مهلا جنید، مجید صالح صهنعان ئورماری. ل سال ۱۹۷۴ ل (چیاپانکی) ل نیژیک مرپیا شه هیدوبیه، حاجی فه رمان زاخو، محمود صالح صهنعان ئورماری

رمهزان ریکانی، تاهر سنجی ریکانی، میخائیل بیبادی، اسلام سلیمان ئورماری، حسن سعید بهرواری، باره گایی سریا هه نده سا هیژا ئامیدی ل سالی ۱۹۷۳ و ۱۹۷۴ ل (زاویته) بوو.

سریا (دهست وه شینی) ل هیژا ئامیدی ل سالی ۱۹۶۶-۱۹۷۳

- شه هید حمید حفزالله سندی گه لوکی، ئامر سری بوو و پیشت ئامر مه فرزه بوو، هه مید خواستی سندی، جیگر، تیلو رجو گویی، ئامری مه فرزه کاکا سهره کی بوو، عهلو دهستانی سهرزیری، ئامری مه فرزه کاکا سهره کی بوو، شه هید شعبان غفار بیدوهی .. ئامر مه فرزه کاکا سهره کی بوو.

به تالیونا مه تین یا پوليسان، ل سالی ۱۹۷۳-۱۹۷۴

- نقیب عدنان نجم زاخوی، ئامر به تالیون، ملازم علی خچر شنکاری، جیگر، نوکه ل (که نه دا) یه، ملازم

توفیق احمد سلیقانی، یاریددمر، نوکه ل (که نه دا) یه، ملازم نزار رحمه الله، ئامرسریه،

نوکه لیوایه و ریقه بهری گشتی پاسپورت و باری شارستانی یه ل کوردستانی، مفوز بهجت صارکی، ئامر سری، مجید رهبتکی، ئامر سریه، مفوز محمد شورته، ئامر سری، نوکه ل ئیرانی یه، رئیس عرفا صادق غلبیشی، ئامر سری، مهلا عبدالغفور مهلا عبدالمجید غلبیشی، ریخهر دناقبه را به تالیونی و باره گایی هیژا ئامیدی، مفوز نزار شیخ عبید بریفکانی، سهرپه ل، رئیس عرفا ممتاز (محمد آمین ته روشی) به پرسسی موچه ی و عاشا، رئیس عرفا ممتاز (مسته فا احمد زاخوی) کاتبی به تالیونی، نوکه ل دهوکی ئاکنجی یه و هنده ک جاران ب ناقی به تالیونا مه تینی دهاته ناسکرن، ل دهستیپکا ئادارا ۱۹۷۴ باره گایی سریا پوليسان ل فروکخانا بامهرنی و سهر ب فه رمانداری له شکه ری ئیکی بادینان فه، ل شه ری نیسانا ۱۹۷۴ ته ف به تالیونه چو دگه ل هیژا ئامیدی، هژمارا پیشمه رگه و وپله داریت به تالیونی (۴۰۰) کس بوون پرانیا وانا خه لکی بازاریت (دهوک، زاخو، شیخان، سیمیل، موصل) بوون و وانا ل هاقینی و پایزا سال ۱۹۷۳ ریژیت پوليسان هیلابوون و گه هشتته ریژیت شورشا ئیلونی.

- ل شه ری سال ۱۹۷۴ باره گایی به تالیونا پوليسان چویه گوندی (بادی) و بهروکا کاری فی به تالیونی هه ردو گه لییت دهوک بوون. گه لیی بیسری و گه لیی دهوک. کو نهو بوویه (سهیرانگه ها گه لیی دهوک).

دههمه ن

۱- احمد شانه هروری، ل سال ۲۰۰۵ ل دهوک ل تاخی (زرکا

او غه رکریه.

۲- محمد علی بناقی بهرواری، ل هاقینا سال ۲۰۱۴ و غه رکریه.

۳- مهلا حسن گیرکاشی، ل دو ماهیا سال ۱۹۴۷ ل ئامیدی و غه رکریه.

۴- عهلو دهستانی.. ئامر مه فرزه کی میرخاس و بناقی و دهنگ ل سنوری هیژا ئامیدی، و گه له ک که مین و ل سنوری ئامیدی و دهور کرینه، ناقبری ل سال ۱۹۹۳ و غه رکریه.

۵- هوزانقان مهلا صالح ته بو بکر بناقی بهرواری،

ل سال ۱۹۹۶ ل گوندی گه فه رکی ل نیژیک دهوک و غه رکریه.

۶- شه هید حمید حفزالله سندی، پیشمه رگه یه کی قارمان بوو ..

ل سال ۱۹۶۶ ژ هیژا زاخو هاته فه گوهاستن بو هیژا ئامیدی.

ژکاریت وی و هه قالیت وی ل قومه تادست وه شین کرین

- ل هاقینا سال ۱۹۷۴ و دگه ل چه ندین هه قالیت خو ل قومه تادست وه شین هیرش کرنه باره گایی کارگیریا پاریزگه ها دهوک و ته فه ل (سعادت تاله بانی) کرن. کو هنگی پاریزگاری دهوک بوو، کو ژ بهر رهوشا ته منی و شه ری دگه ل شورمشی، ناقبری هه ر دنأفا هیی پاریزگه هی فه دنقست.

شه هید حمید حفزالله.. ل سال ۱۹۷۸/۷۹ دمی بهرگریا ههوا ته عربی دکر ..

ل شه ره کی دا ل گوندی بهرکچکی ل نیژیک مرپیا شه هید بوویه.

۷- ل بهارا سال ۱۹۷۴ .. حمید حسین هروری ناسیاره ب (حمیدی حسی هروری) بوویه (سهرپه ل) تا کو خوپانا ئادارا سال ۱۹۷۵. ناقبری ل سال

۲۰۱۱ ل زاخو ومغهرکریه.

۸- ٹامر بهتہلیون (محمد تاهر رشید ناغا بیزنوری نیروہی)، ل سال ۱۹۸۷ ل باڑیڑی یہزد ل ئیرانی ومغهرگر.

۹- تیلورجو گوپی ... ٹامر مہفرمہکی زیرہک و میرخاس بوو، ل ہیذا ٹامیدی گہلہک کریاریت پیشمہرگایہتی ل سنوری ہیذا ٹامیدی کرینہ.

ل سال ۱۹۸۶ درویدانہکی دل نیژیک گوندی (شیلان) لناف دہقہرا گولیا چوو بہر دلوقانیا خودی.

و ژپیشمہرگہ وپلہداریت سريا دست وشینی یا ہیذا ٹامیدی.

شہید حمد حفزاللہ کهلوکی سندی، ٹامر سری و بہرپرسی قوتی.

حمید خواستی سندی، جیگر، جعفر مستہفا فندو، ٹامر سری، سلیمان صالح اسماعیل، ٹامرسی، رمہزان

کلش ٹامر سری، مارسسی سندی، عیسی احمد شمس الدین سندی،

ٹامرسی، اسماعیل تعبیر حاجی سندی، ٹامر سریہ سندی، عمر محمد سلیمان

سندی، ٹامر سری، عزت سرحان سندی مارسسی، سہردست، سلیم ابراہیم

نعمت سندی بازنگیرا، کاتب و عاشا سری، سلمان صالح اسماعیل

سندی و سیف دین حوی میرزا سندی، آمین فندی مستہفا سندی و گورگین

سعید فندی وهشیار احمد قاسم سندی، عبداللہ قاسم مستہفا سندی و

مستہفا جانگیر علو سندی و سلیم ابراہیم نعمت سندی و عمر محمد

سلمان سندی و کریم محمد سلمان سندی، حسین یوسف شامل سندی و

بلا نعمت سلمان سندی و خواستی عبداللہ ٹافل سندی و آمین عزب

آمین سندی و علی عزب آمین سندی جعفر مستہفا فندی و رمہزان علی

محو سندی و سیتو حاجی علی سندی، عودتی یوسف پولہشہرانی و صبری

ویپای کومہیرہ و حاجی عبداللہ حاجی

سندی و رمہزان حسن مستہفا سندی و سلیمان فارس خہمو سندی و اسماعیل

تعبیر حاجی گورک و شہریف سلیمان حاجی گورک و عصمت ہادی حاجی

گورک و عمر عبدی احمد گورک، سندی و علی لزگین یوسف گورک،

اسماعیل محمد حاجی مارسسی و اسماعیل مستہفا اسماعیل مارسسی،

رمہزان کلشی مستی مارسسی و محمد بہاندین محی مارسسی،

نعمت عثمان نعمت مارسسی و عزب سرحان حاجی مارسسی، عین احمد

شمو مارسسی و جہور احمد شمو مارسسی، صبری حفز اللہ عمر سندی

گہلوک و جاسم حفز اللہ سندی گہلوک، عبداللہ معروف عساف سندی

گہلوک و محسن تجر سدو سندی گہلوک،

سلیم سلیمان عبداللہ سندی گہلوک و تاهر رمہزان میرزا سندی گہلوک،

سعدی غہدیف عثمان سندی گہلوک و عمر تاهر عثمان سندی

گہلوک، لزگین علی دہستانی گوندی

دہستانی بہرواری و جمیل دہستانی گوندی دہستانی بہرواری و یوسف

شاہین، چونکی گوندی دہستانی بہرواری، عہلو دہستانی سہرزیری ٹامری

مہفرمہکا سہرہکی.

نیرین

مہ دقیت بو خویندمقانیٹ خوشتقی خویا بکہین کو ٹہف نقیسینہ

کورتیہکا گہلہکا کورت بوو ژ دیروکا ہیکہلی ہیذا ٹامیدی دق

نقیسینی دا، بتی مہ بہحسا پلہدارا کریہ تاکو پلا (سہردست) ٹانکو

ٹامر حہزیرہ.

ہیقی دارم بشیم ل ومختہکی دیتر نقیسینہکا بہرفرہتر ل دوور

تہقایا ہیکہلی ہیذا ٹامیدی بہرہہقبکہم.

و ٹہگر خویندمقانا تبینی وزیدہی ہہبن، پھیونیدی مہ بکہن دا بو نقیسنا

دہیت مفاڑی بہیتہ ومرگرتن.

ژیدہر

۱- دیدارہک دگہل - عبداللہ حسین باپیر ٹامیدی - دھوک روژا

۲۰۰۱/۱۱/۲۷

۲- دیدارہکا دریژ دگہل ریژدار تاهر مہلا ٹہمہد رشاقای -

دھوک ۲۰۰۱/۱۲/۱۹

۳- دیدارہکا دریژ دگہل رمہزان رمشو ٹورماری - دھوک ۲۰۰۱/۱۲/۴

۴- دیدارہک دگہل عریف سعید مایی - دھوک روژا ۲۰۰۱/۱۲/۲۴

۵- دیدارہک دگہل سہیدا عدنان نجم زاخوی ل ۲۰۰۱/۱۲/۳۱

ناقبری ہنگی قائیمہقامی کوچکا پاریزگہا دھوک بوو.

۶- دیدارہکا دریژ دگہل پیشمہرگی دیرین حمید خواستی

سندی. ل ۲۰۰۱/۱۱/۲۵

۷- دیدارہک دگہل احمد میرخان باومرکی بہرگارہی.. ل ہاقینا سالا

۲۰۰۴

۸- دیدارہک دگہل محمد عبد العزیز ٹامیدی، کاتبی سريا دو

بہتالیونا (۲) ل ہیذا ٹامیدی، دھوک ہاقینا ۲۰۰۴.

۹- دیدارہک دگہل غیاس مہلا پیرگیڑکاشی بہرگارہی ل ہاقینا

سالا ۲۰۰۱.

۱۰- دیدارہک دگہل ٹالیخان عمر دہستانی بیک داودی، کاتبی سريا سی

بہتالیونا ٹیک ہیذا ٹامیدی، دھوک بوہارا سالا ۲۰۰۶.

۱۱- دیدارہک دگہل احمد حامد

فرهيا ديوارى وى (۱,۵۰م)،
بلنداھيا پاشمايى ديوارى لايى
رۆژھەلاتى باشورى (۲۰م) ژى ماینه
و بلنداھيا ديوارى لايى باشورى
رۆژھەلاتى (۴م) ژى ماینه، فرهيا
ديوارى وى (۱,۴۰م) فرهه، بهرى
كوژى (۱,۸۰م دريژە \times ۱,۳۰م
فرهه \times ۱م بلنده).

مزگەفتا گۆندى:

ل هندقى كانيا گۆندى جھى
مزگەفتى يە، ھەر ژ دوير قە بهرى
مرۆقى ب ديوارەكى كقانى
دكەفتى ومكى كۆتەليت ئاشى،
كو مرۆف ھزر دكەت كۆتەلا
ئاشى يە، لى دەمى دچيتە سەر
شینهوارى ئيکسەر ھەردوو لايىت
كقانى خويادكەت، ھەرفتى ديوارى
لى ھەيە، لەوما مرۆف دزانيت ئەو
نە كۆتەلا ئاشى يە.. بەلكو ئەو
پاشمايى مينبەرا مزگەفتا گۆندى
يە.. لى ژ بەر ھەرفتتا ديوارىت
مزگەفتى و ب سەرداچوونا ئاخى،
نەخاسم پشتى جادە د هنداقى
وى جھى را برى، مرۆف نەشيت
چو نەخشى بو ئاقاھيى مزگەفتى
دروست كەت، بەلكوتەنى بلنداھيا
كقانى مينبەرى (۳,۹۰م) و فرهيا
كقانى وى (۲م) ژى مایە.

دويرگەھا ھژمار (۴):

ئەف دويرگەھە دكەفتە
نيقەكا گۆندى ژ لايى باكورى
رۆژئاقاي (ژ لايى بەر وژى) قە،
ئەف دويرگەھە نيژىكى (۱۵۰م) ژ
عەردى (جادى) بلندە، ب لاکيشەى
ھاتىە دروستكرن، ديوارى لايى
باشورى (۷م) ھ و ديوارى لايى
باكورى (۵م ژى مایە)، و ديوارى
لايى رۆژھەلاتى (۶م) ھ، و ديوارى
لايى رۆژئاقاي (۷م) ھ، فرهيا ديوارى
(۶,۶۰م) فرهه، بلنداھيا ھەرفتى
ديوارى لايى باكورى (۴م) ژى
مايە.

دويرگەھا ھژمار (۵):

ئەف دويرگەھە دكەفتە
باشورى رۆژئاقايى گۆندى، دويرگەھە
(۳۰م) ژ عەردى (جادى) بلندە
(دكەفتە هنداقى خاندنگەھا
گۆندى)، ب بەتەنەكى قە ھاتىە
نژنين بو لايى بەرۆژى قە.. ئەف
دويرگەھە ب رەنگى لاکيشەى
ھاتىە دروستكرن.. ديوارى لايى
رۆژھەلاتى باشورى (۸,۵۰م) ھ، و
ديوارى لايى رۆژھەلاتى باكورى
(۶,۲۰م) ھ، و ديوارى لايى رۆژئاقايى
باكورى (۱۰,۵۰م) ھ، و ديوارى
لايى رۆژئاقايى باشورى (۳,۵۰م) ھ..

سەرى گۆندى ژ لايى باكورى قە،
كو دكەفتە سەر گرەكى ل
هنداقى جادى، نيژىكى (۱۰۰م) ژ
عەردى بلندە، دويرگەھە ب رەنگى
لاکيشەى ھاتىە ئاقاكرن، ديوارى
لايى رۆژھەلاتى باشورى (۱۰م) ھ، و
ديوارى لايى باكورى ژى (۱۰,۱۰م) ھ،
و ديوارى لايى رۆژھەلاتى (۸م) ھ، و
ديوارى لايى رۆژئاقايى (۵,۸۰م) ھ.

دويرگەھا ھژمار (۲):

ئەف دويرگەھە دكەفتە
لايى رۆژئاقايى دويرگەھا ھژمار
(۱) ب دويراتيا (۳۰م).. ديوارى
لايى رۆژھەلاتى (۷م) ھ، و ديوارى
لايى رۆژئاقايى (۶م) ھ، و ديوارى
لايى باشورى (۷م) ھ، و ديوارى لايى
باكورى (۶م) ھ.. ھەرفتى ديوارى ل
ھندەك جھان (۲م) ھ، فرهيا ديوارى
(۱,۹۰م) ھ.

دويرگەھا ھژمار (۳):

دكەفتە بو لايى باشورى
دويرگەھا ھژمار (۲) قە ب دويراتيا
(۴م).. ديوارى رۆژھەلاتى (۹,۵۰م) ھ،
و ديوارى لايى رۆژئاقايى (۷,۵۰م) ھ
و ديوارى لايى باشورى (۹,۷۰م) ھ، و
ديوارى لايى باكورى (۱۰,۵۰م) ھ..
فرهيا ديوارى (۱,۹۰م) ھ، ھەرفتى
ديوارى مای ل ھندەك جھان (۲م) ھ.

(* سەردانەكا مەيدانى بو شينەوارىت گۆندى ل رۆژا (سى شەمبى)، ريکەفتى (۲۰۱۴/۶/۱۷).

هه لشکافتنهک ل سهر دیرا گوندی کۆلانی

سهردار هیئتوتی

گوندی کۆلان ئیک ژ گوندیت گریدایه ب ناحیا شیلادزیقه، ب دویراتیا ۲ کیلومه تران دکهقیته روژتاقایی ناحیی، ئەف گونده ژ لایی ژۆری قه یی ههفتخویبه دگهل گوندی هاجیمه ندا سهر ب هیئتیت و ژ لایی روژههلاتی قه گوندی ئاوکا ههیه و ل ژۆری روژتاقا ژی گوندی رهشانکی و جقاتگهها هیئتیت ژی لایی ژیری روژتاقا گوندی دکهقیته، ل ژیری ژی کۆلان تخویبیت وی ههتا رویباری زیی مهزن دگههیت. گوندی کۆلان ل سالا ۲۰۱۱ی ب تهمامی کهفته ناف تخویبی بازیرفانیا شیلادزی دا و نوکه ژی وهک تاخهکی شیلادزی دهیته هژمارتن.

کۆلان ل ههمی دانیت سالی ل تخویبی دشتازی ژ گوندیت ههره دلرهقینه، ئەف گونده دکهقیته بناری چیایی لینیکی و گهلهک سالان بهری نوکه دویقه لانیکی دینی فهلانی ل قی گوندی جهوار بیوون، بو جارا دوماهیکی ل سهردهمی (شیخ عهبدولسهلامی بارزانی) بوو کو فهلیت تیاری ل قی گوندی هاتینه جهوار کرن، وان کۆلان وهکی جههکی زوزانی ب کار دئینا.

دیرا گوندی کۆلان

کوردستان ب ههبوونا جهیت شینواری گهلهکا بهرنیاسه، ب سهدان جه و بهرماییت شینواری ل سهر قی ئهردی د رازاینه، بهلی تا نوکه ب باشی ژ لایی جهیت شۆلهژیقه وهک ئیک پویته ب قان

رهخی ژۆری قه و ل ژیریا دیری ژی کانیهکا ئافی ههیه دگهل ههبوونا ئاقاری گوندی.

ل بهرماییت دیری نوکه رهخی دیواری بو لایی ژۆری و رهخی روژتاقا د ساخلهمن، بهلی بتی بنیاتی رهخی روژههلاتی و ژیری دیری ماینه، دیوار د ههرفتینه و کهفرین دیری ژی گهلهک ژی نهمانه و ئەف دیره ل

جهان نههاتیه کرن، کو ئیک ژ وان جهیت ل سهر بازا ناحیا شیلادزی وهک جههکی شینواری دهیته نیاسین دیرا گوندی کۆلانه.

بو زانینا راستیا دیرۆکا چیبوونا دیری مه پیدقی ب گهلهک قهکولینیت زانستی ههیه و ئەفی ژی دم پی دقیت، لی ئەف دیره دکهقیته هندافی گوندی کۆلان ل

ئەف پەنچەرکە ب رەنگی نیف کفانی ھاتیە چیکن، ژ لایئ سەریقە خر دبیە و فرەھیا وی دبیە (۴۵سم)، بلنداھیا وی بۆ بلندتر خال دبیە (۶۶سم) و دریزاھیا وی دبیە (۵۳سم).

ژ لایئ خرابکاریی فە:

گەلەك جاران ب ھیجەتا ھەبوونا خزینان ھندەك ژ خەلكی مە یی كو چ ژ گرنگیا شینواران نەزانن، دەست دەنە تالانكرنا شیتوارەکی ومك ئەوا كو ل پرا كەلیا ل دیرەلوکی و ناوسكا گوندی ھیوتی و گەلەك جھیت دیتەر دا چیبووی، دیرا گوندی كۆلان ژئ نەھاتیە پشت گوھ ھاقتتقە ژ لایئ فی رەنگی تیکدەر و خرابکارنقە، ل ژوریی دیری و تەنشت دیواری قە چالەكا گەلەكا مەزن ھاتیە كۆلان لی دیارە كو ئەو دەست قالا د ناقا وی چالی دا دەرکەقتینە.

ژیدەر:

- ۱_ سەردانەكا مەیدانی بو جھی دیری ل رۆژا ۲۰۱۳/۱۰/۱۵
- ۲_ دیدارەك دگەل (خالد ھیوتی) ل ریکەفتی ۲۰۱۳/۱۱/۲۹.

ساخلەم ھەر ژ لایئ رۆژئاقا فە دبیە (۳،۳۰م)، بەلی ژ لایئ ژوری فە دیوار نەگەلەکی ب سەرووبەرە و ل ھندەك جھان فرەھیا دیواری ژ مەترەکی زیدمتر لی دەیت.

ھەرۆمسا د ناقا وان ھەردو دیواریت دیری دا كو ساخلەم ماینەقە دو پەنجەرک یان كولينك ھەنە، كو رەنگی یا مەزنتری ژ بەر كەفتنا ھندەك بەران د ناڤ دا تیکچووویە، بەلی ئەوا بچوكتەر كو د كەفتیە د ناقا دیواری رۆژئاقا دا گەلەك بالا مروقی د كیشینیت،

سەر ب رەنگەکی دریزۆك ھاتیە ئاڤاكرن، دەما كو بەرەف سەری قە دچیت، رەنگی وی نیف کفانی و مردگريت، كو دریزاھیا دیواری دیری ل رەخی ژوری دبیە (۸،۶۰م)، بەلی پا دریزاھی یا دیواری بو لایئ رۆژھەلاتی دبیە (۶،۲۰م)، ھەرۆمسا فرەھیا دیواری ل رۆژئاقا دبیە (۸،۹سم)، ئەف فرەھیە ژ لایئ دیواری رۆژھەلاتی قە دبیە (۵،۵سم). ھەرۆمسا فرەھیا ناقا دیری ومك مەزەل یان ژور ژ لایئ رۆژئاقا قە دبیە (۳،۷۰م)، بلنداھیا وی دیواری كو مایەقە

شاهین خالکی ئیکم کهس بوو ستران ب بارزانیی نه مرقه گۆتین

شاهین ئیک ژسترنییژ و ناقداریت دهقهرا ریکان و دوسکی ژوریا و نیروهیا بوو. کهسهکی دیاربوو دناف جفاکی دا و رولهکی ب کینج هه بوو دچاره کرنا ئاریشهییت جفاکی دا و د ژیی گهنجاتیی دا دهست ب سترانگۆتتی کریه و شیایه خزمهته کا بهرچاف بو که لتوری کوردی بکه تن. ژبوی نیاسینا وی مه ئەف دووچچونه بو خواندهقانیی کوفارا سیلاف بهر هه فکریه.

ب / سامی بنیامین ریکانی

ستران گۆتبانه، دما شاهین ستران دگۆتن تامهکا جودا ژ سترانی دئینا ئەگهر دیوان چهندا مهزن با دا ههمی گوهدارییا دمنگی وی کهن و بی دمنگ بن، پتریا سترانیی وی وهلات پاریزی و ب ملهتیقه و ل دوور رویدانیی شهران بوون، نهخاسمه شهریت کوردا و داگیرکه ریت کوردستانی، و مسا دهیته زانین کو شاهین کهسهکی کورد پهروم و وهلات پاریزیوو، گهلهک دویشچونا میژوییا کوردان دکر و کهسهکی ب بزاف بوو و نهبتی شههرمزیی دهقهرا خو بو، بهلکو شههرمزایهکا باش ل دهقه ریت

ههر ژ زاروکینیا خو ژبابی خو فییری سترانگۆتتی بوویه، دما بابی وی سترانیی کوچک و دیوانا دگۆتن نهوی ژی گوھی خوددایی و بو خو ستران ژی و مردگرتن و دما ژیی وی بوویه (18) سال و چویه لهشکه ریی، گهلهک خه رییا جهی باب و پی ریت خو دکرن و دا سترانان بو ههقالیی خو بیی لهشکه ری بیژیتن، پشتی کو ژلهشکه ریی زفریهقه، خه لکی دهقه ری زانی کو ئەو خودانی دمنگهکی زهلال و خو شه، دهر جماتهکی دا یان دیوانهکی دا شاهین لی بهر هه قبا دا داخوازی ژی کهن کو

- بوونا وی:

ناقوی وی (شاهین ئافدل شاهین) ل رۆژا 27/1907ی ل گوندی خالکا سهر ب دهقهرا ریکان فه ژبنه مالهکا دیندار و کوردپهروم و رینجبهر، هاتیه سهردونیا یی، پشتی سی مههان ژدایکبوونا وی دایکا وی (چیمهن عهلی بهنستانی) دچیه بهردلو قانیا خودی، د وی دهمی دا داپیرا وی (زوبهیدا عهبدولرحمان بهنستانی) ب شیریی خو بخودانکر و سهخییری وی دکر هه تاکو مهزن کری.

- دهمیپکا ستران گۆوتتی :

دیتریټ کوردستانى ژى هه‌بوو و ب ریکا تی‌ک‌ه‌لیټ جفاکى گه‌له‌ک خه‌له‌ک دنیا‌سى، به‌لى مخابن کاسیټیټ تومارکری بتی تی‌ک کاسیټا تومارکری یا هه‌ی ئه‌وژى ل سالا 1965ئى تومارکریبو ئه‌وا نوکه ژى مای خه‌لکى یا لهر تومارکى و به‌لى دهنگى وى هاتیه گۆهورین ژبه‌ر که‌فنا‌تیا کاسیټى د وى دهمى دا ئامیریت تومارکرنى دکیم بوون و هه‌روه‌سا ئه‌و کاسیټیټ تومارکری ژى دبه‌لافه‌بوون ل دمه‌ریټ دیتر، نه‌خاسمه ل ئاکری و میسل، دهما ستران دگۆتن و دهاته تومارکرن هه‌ر ل وان جهان دمان، له‌وما سترانیټ وى پرانیا وان دبه‌رزمنه و گه‌له‌ک هه‌ز ژسترانیټیټ هه‌فالیټ خو دکرو دگهل وان ستران دگۆتن و ده‌افیټه به‌ریټک د کوچک و دیوانان دا، مینا خودی ژى رازی (مسته‌فایى خه‌لیفه‌ی یی ئوره‌ماری، هه‌روه‌سا یوسف سندوری) کو سترانیټیټ وى دهمى ل دمه‌ریټ دنافداربوون و روله‌کى مه‌زن هه‌بوو دپیشقه‌برنا سترانا کوردی ل دمه‌را به‌هدینان، ئه‌و سترانیټ وى دگۆتن هه‌می لسه‌ر وان شه‌ران بوون بیټ هاتینه روویدان دناف جفاکى کوردان دا و دا گوهداریا چیروکا وى رویدانى که‌ت و ناقه‌روکا وان زانیت و هه‌ر ئیکسه‌ر دا ئاوازمکى دانیه‌سه‌ر و که‌ته ستران، نه‌خاسمه‌ته‌گه‌ر بویه‌ره‌کا نه‌خۆش روویدا، ئیکسه‌ر کیټجا خو دکره‌سه‌ر وى و دا سترانه‌کى پى بیټیتن دهمى خودی ژى رازی مه‌لا مسته‌فا بارزانى ل سالا 1947به‌ر ب ئیکه‌تسا سو‌قیه‌تا به‌ریټ بریکه‌فتی و ئه‌و نوچه ل هه‌می کوردستانى به‌ربه‌لاف بوی، د وى دهمى دا شاهین سترانه‌ک ب بارزانىټ نه‌مرقه‌گۆت و مکو وه‌فادارییه‌ک بو وى و سه‌رکرده و پیشمه‌رگیټ وى، به‌لى ئه‌و ستران ب نه‌یتی هاته‌گۆتن و نه‌هاته‌تومارکرن، بتی ئه‌وی وى باومری پیده‌هات بۆ دگۆت، پستی ترس و سه‌هما رژیما ژنافچویا عیراقى ل سه‌ر گه‌لى کورد رابۆی ژنوی کورى وى (ئافده‌ل) ئه‌و ستران گۆت و هاته‌تومارکرن، پستی هنگى چه‌ندین

سترانیټیټ نافدار ئه‌و ستران گۆتیه، به‌لى هه‌ر و مکی وى نه‌هاتیه‌گۆتن دهما وى ئه‌و ستران دگۆت گه‌رماتیه‌کا مه‌زن بۆ خه‌لکى چیدکر و قیانا بارزانىټ نه‌مر پتر چو ددلى خه‌لکى دا.

- وه‌غهر کرنا وى:

خودى ژى رازی ل سالا 1984ئى ل گوندی خو خالکا یی ئاکنجی بوو، دهمى توشی ئیشه‌کا دژوار بوی و چارمیا وى ل دمه‌ریټ نه‌بوو، له‌وا کوریت وى نه‌چاربوون به‌ر ب باژیری میسل ببه‌ن داکو چارمیا وى یا پزیشکی بکه‌ن، به‌لى بو چه‌ند هه‌یامه‌کان ما دنه‌خوشخانى قه‌ ژنیشه‌که‌کى قه‌ ل رۆژا 6/2/1985 دژی (78) سالیټ دا چافیټ خو ددانیه‌ته‌سه‌ریټک و خاتر خاستى ژکس و کارین خوو دونیایى دخوازیتن و دچیه‌ به‌ردلو‌فانیا خودی و پیټچ کور و کچه‌کان ل پشت خو ده‌یلیتن و ژبه‌ر دژواریا سه‌قایى زفستانى نه‌شییان ببه‌نه‌گوندی وى له‌وا نه‌چاربوون ل کومه‌لگه‌ها باگی‌را قه‌دشیرن و ئه‌فا ل خاری ژى تیټک ژ سترانیټ وینه‌کو په‌یټ و سه‌لیقه‌ بیټ وى بخونه

چیايه وه‌لاتى من چیايه

چیايه وه‌لاتى من چیايه
چیايه وه‌لاتى من چیايه
سه‌ردا که‌قره

دبه‌ردا ریله

تراشه‌ کورسى خو لی‌دايه
شیریټ زرافه‌ مه‌لا موسته‌فا

بابی فه‌قیر و ژاری هه‌می کوردایه
ب سى ده‌نگا کره‌ گازی

عیدو باقیی بیروخی
مامندی شیروانى

ده‌سکویى ده‌لانى

ده‌سته‌په‌لینه‌کا می‌را ژمه‌را بکه
ئه‌فرو قالو قیلیت شه‌رایه

ل عه‌سمانا خو‌ش ده‌یته‌ گو‌هیت
من مرینا ته‌یارانه

ل عه‌ردى حنگینا توپایه‌ رقینا

ره‌شاشابه

دوبماهیا شه‌ری کلین و یالینا
بریندارانه

یاوه‌ل یاوه‌ل یاوه‌ش یاوه‌شا
عه‌ره‌بانه

وه‌زیټ بسه‌ریټ پی‌رسیټ ره‌نگین
سه‌رکه‌فتم به‌ره‌زیقه

شیریټ زرافه‌ مه‌لا موسته‌فا

ب سى ده‌نگا کره‌ گازی

عیدو باقیی بیروخی

مامندی شیروانى

ده‌سکویى ده‌لانى

گه‌لی عه‌گی‌دیټ کوردستانى

هرجیم که‌نه‌ لیوا خامس

راکه‌ن دگهل مه‌دغه‌عیټ جه‌به‌لی

قه

ده‌واپیټ شیریټ زرافه‌ هه‌ی واپیټ

ماهه‌ندیټ شیروانى ب سى ده‌نگا

کره‌ گازی

ئه‌هی ئینداددکه‌ین ئینداد نا‌هیت

شیخ سه‌ددیق نه‌ ل ماله‌ ب هه‌فت

سه‌د می‌رقه

ل شه‌ریټ غیر قه‌زاییټ عه‌یفا من

گرتن و کوشنا می‌رانه

شه‌ریټ گران که‌فته بارزانا

ره‌نگین لسه‌ر ته‌کیاییټ

شیریټ زرافه‌ مه‌لا موسته‌فا

ب سى ده‌نگا کره‌ گازی

عیدو باقیی بیروخی

مامندی شیروانى

ده‌سکویى ده‌لانى

قرار و وه‌عدیټ خودیټ ل جانیټ من

که‌فتبن

ئه‌هی سالا لبه‌ر قیټ سالیټ ئه‌می خارچ

ببین

بچینه‌ وه‌لاتى ته‌م روسیاییټ .

*ئه‌ف سترانه‌ ل سالا 1946 ل خالکا

گۆتیه

* ل رۆژا 3-5-2014ئى ئه‌ف پی‌زانینه‌ من ژده‌فیټ

کوریت وى (ئافده‌ل و شه‌مه‌سهددین وم‌رگرتینه)

رهوشنیریا قانونی

سزایی به لاقکرنا گوٹگوٹکان

شهری چه کدارین داعش دکهن د که ل ههریما کوردستانی دکته شهره کی دهرونی یه و ل دیف قه کو لینین زانستی بیئت نوی چه کدارین داعش بتتی ۲۵٪ شهری کلاسکی د کهن ۷۵٪ شهری دهرونی نهوژی ب ریکا به لاقکرنا گوٹگوٹکا، لهوما ئەم هیقیدارین ژ خه لکی خوئی هشیار بیت ژ به لاقکرنا قان گوٹگوٹکا ل شوینا هندی ئەم ههمی خوه بکهینه پاسهوان ریگر بین ژ به لاقکرنا قان گوٹگوٹکا بهردموام هاریکارین د که ل پیشمه رگهی و بهردموام زانیاری یا بدینه دمزگرهین خوه بین ئیمناهی یی ههروهسا یاسایی ژی سزایه کی توند دانایه ژبو وان کهسا بین قان جوړه گوٹگوٹکا د ناف خه لکی دا به لاف د کهن نهوژی ل دیف یاسایا ژماره (۲۱) یا سالا (۲۰۰۳) یا راستقه کری کو تیدا مادا (۱۵۶) ژیاسا سزادانی یا عیراقی راوستاند ل شوینا وی ئەف ماده یان تیکستا یاسایی دانا نهوژی د بیژیت ههر کهسه کی ب مرز و ب ههرشیومه کی بیت کاره کی بکهت ب مرز کو بیته نه گهری زیان گهاندنی ب ئاسایش و سه قامگیری و سهرومیری دام و دمزگاکانی ههریما کوردستانا عیراقی و بیته نه گهر چیونا وی زیانی د هیته سزادان ب زیندانی کرنا ههتا ههتایی یان زیندانی کرنا بهرومخت.

بهیز ل ئیراقی بو نه گهری نه مانا باومریا خه لکی ئیراقی، ههر دیسان بو نه گهر کو رهوشا ئیمناهی یی روژ بو روژی بهر ب خرابیی بچیت و د دمه کی کییم دا دموهتا تروریستی داعش شیای دمهت ب سهر گه لهک دمه ریت ئیراقی دا بگریت، ههروهسا دموهتا تروریستی داعش د قیا هه مان سیناریو ل کوردستانی ژی دووباره بکهت، بهلی ب خوراگریا پیشمه رگهی د سهنه گهریت شهری دا ژبو پاراستنا کوردستانا مه بو نه گهر ههتا خه لکی عیراقی ژی قهستا کوردستانی بکهن، نه قه ژی ویره کیا هیزین پیشمه رگهی نیشان دمهت، لهوما پی دققی یه ل سهر خه لکی مه ئا لیکارین هیزین پیشمه رگهی بن ژ هه موو ئا لیه کی و ئەم هیقیدارین خه لکی مه نه بیته (ستوونا پینجی) ژبو به لاقکرنا گوٹگوٹکا د ناف خه لکی دا و شکاندنا ورمیا پیشمه رگهی و چی کرنا ترسی دناف خه لکی دا چونکی ئەف یهک دی باندوره کا نیگه تیف که ته سهر جقاکی مه دی بیته نه گهری شیواندنا ژی ئاسایی یا خه لکی چونکی دوژمن بهردموام هه و لدمت قان گوٹگوٹکا دناف خه لکی دا به لاف بکهت ژ بوچی کرنا ترسی وه ههروهسا بو ئارمانجا ب ساناهی ئیخستنا ئیرشین خوه داکوب ساناهی ب سهرکهفن. چونکی شهر یان بیژین جهنگ ب که لهک شیوا د هیته کرن و ئەف

سه گنان به هه مت

تشته کی ئاشکرایه کو نه قه بو هه یامه کا دریزه رهوشا ئیمناهی ل سهرتاسه ری ئیراقی نه رحه تی بخو قه دیتیه و بو هه یامه کا کیمه ژی قی رهوشی کوردستان ژی قه گرتی، نه قه ژی هه قدم ژ نه گهری وی ئالوزی یا سیاسی و ئیمناهی یه نهوا ل ئیراقی هه ی و ژ قهریزا حکومرانی یا خه لهتا به غدا یه، کو بهردموام بهر بئیکانه یی یه د حکومرانیی دا، بیخش ههر تشته کی ل عیراقی دروست بیت ب رهنگه کی راسته راست دی کینجا خو ل سهر کوردستانی هه بیت، چمکی ههتا نوکه ژی ئەم بیئت د چارچوقی ئیراقی دا و ئەم دشین بیژین پستی هیرشیت دموهتا تروریستی داعش بو سهر پاریزگه ها میسل ژ ۱۷/۶/۲۰۱۴ و گرتنا وی پاریزگه هی بو نه گهر لاوازی یا حکومهتا به غدا و نه بو نا سوپایه کی

مارتن لوسەر کینگ

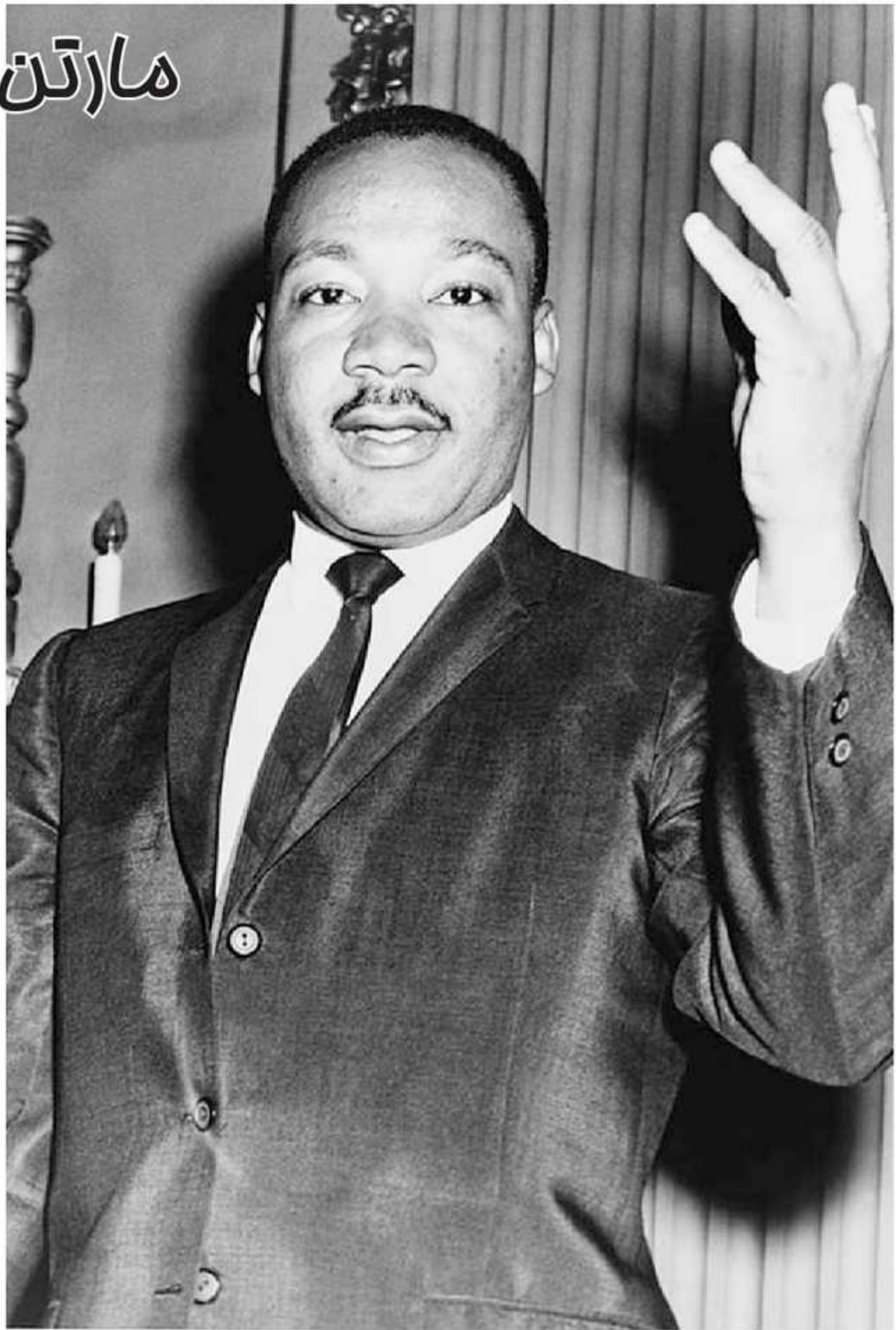
کهفته بهر گهلهک ئاریشه و گهلهک جارا ژى بزاقا کوشتا وی هاتهکرن، ل سالا (۱۹۵۶) ومختی مارتنی خوتبهک بو تاگریت خو دخاند، کهسهکی بومبهک هافیتته دناف مالا وی دا.

ژبهه هزریت وی بیت مروفاهی ل سالا (۱۹۶۰) دهیتته گرتن، بهلی پا ژ هزریت خوفا ناییت، ل سالا (۱۹۶۳) گوتارهکا دیرۆکی ل دمف مینومینتی (ئهبراهام لهنکولنی) خاند، تیدا ئیرش کره سهر سهروکی ئهمریکا یی وی ومختی، کو نهشییت جارمیا وی دستوداری بکهت، پاشی کومهکا خونیشانانا ل ئهمریکا کرن، نهخاسمه ئهوا ل بهرمهنگههامی هاتیه کرن، ژبهه فی چهندی ئهمریکیت سپی نهچاربوون دانوستاندنا دگهل بکهن. ههر ل سالا (۱۹۶۳) خوتبهکا دیرۆکی ب نافی (من خهونهک یا ههی) دا، تیدا (۲۵۰،۰۰۰) کهس ئاماده ببوون، تیدا ئهف ههفوکا نافدار گوت: من خهونهکا ههی کو ههر چار بچویکیت من دی دگهل مللهتهکی ژین کهس بهحسی پیستی وان ناکهت. ههژییه بیژین کو نیژیکی (۶۰،۰۰۰) کهسا ژ ئهمریکیت سپی ل وی خوتبی ئاماده ببوون.

ل سالا (۱۹۶۴) خهلاتی نوبل یی ئاشتی بر، کو وی ومختی بچویکترین کهس بوو فی خهلاتی دبهت.

گهلهک جارا بزاق هاته کرن کو مارتنی ژناف بهن، نهخاسمه ژلای سهرقهگیی نقیسینگهها فدرالی (ئدگار هوقههری)فه، پاشی ل سهردهستی کهسهکی بنافی (ئیرل رای) ل سالا (۱۹۶۸) دهیتته کوشتن، پاشی د ریورسمهکی د ههژی دا ل بازیری ئهتلهنتا دهیتته فهشارتن.

ژیدمر: مفا ژویکیپیدا، ئسکلویپیدا نازاد هاتیه ومرگرتن.

(۱۹۴۸) بهکالۆریوس ل کولیزا ئادابی ومرگرت، کهچهکا رهش ب نافی (کوریتا سکوت) بو خو ئینا، ل سالا (۱۹۵۳) شهادا دکتورایی د فهلسهفی دا ل زانینگهها بوستی ومرگرت. ل دهستیپا ژینا خو یا زانینگههی کتیپت نقیسهفانی ئهمریکی (سوروی) خاندن، کو وی باومری ب پشتهریکرنا مهدهنی ههبوو.

ل سالا (۱۹۵۹) سهرمدانا وهلاتی هندی دکهت، ژبههکو کینجا هزریت غاندى و نههروى گهلهک ل سهر بوو، کو بدژی توخمهپرستی بوون، نهخاسمه کو مارتنی ههست ب وی زولمی دکر ئهوا ل سهر رهشا ههی. ژبهه هزریت وی

ئهف مروفا ل بازیری ئهتلهنتا دناف توخمهپرستیا ئهمریکیا ژدایک بوویه، ومختی یی بچویک کهلهگری بهردموام د ههفکا وی دا بوو، ل وی چهندی دگهريا ئههری بوچی مروقییت سپی ههژ رهشا ناکهن، پاشی هیدی هیدی د ژینانی گههشت، هزرهکی خو ل سهری وی دا، بهردموام دگوته خو "نههیله بیت سپی ژته چیتترین، ما توچ ژ وان کیمتری". ل سالا (۱۹۳۵) مارتن چوو خاندنگههی، پاشی ژ ویری چوو خاندنگهها (پوکهه واشنتون)، ل ویری یی ئیکی دمرکهفت، فی چهندی ژى ئهه گههاندنه زانینگههی، ل سالا (۱۹۴۷) بو شهماشی کهنیسی، ل سالا

ھێقین: ئەز پیدقی ب مێجابی نینم و دقیت مرۆف وەکی خوزایی خۆ بیت

ھێقین شیخی کچە سترانییژا روژئاقایی کوردستانی یە،
دناڤ شەری و ترس و لەرزا شۆرەشا سوریایی
دا ھیقیت وئ بو سترانگوتنی نەمرین و
ژبەر تیکچونا رەوشا وەلاتی سوریایی نەچار
بو بەیتە کوردستانی و نوکە ل سلیمانی
دژیت و ھێقین خۆ ب کچەکا کورد پەرور
دەتە نیاسین و یا بەھەڤە پشنتەفانیا
وەلاتی خۆ بکەت و بچیتە شەری
زی ئەگەر داخاز ژئی ھاتە کرن لی
نوکە تاکە چەکی وئ سترانگوتنە و ب
پەیقیت خۆ و ئاوازیت خۆ حەزدکەت
پەياما کوردبوونی ب دونیایی بگەھینیت،
ھێقین د دیدارەکی دا بو سیلاف بشی
رەنگی بەرسقا پساریت مەدان

ھەقدیتن: زیدان سوہمی

سیلاف: ژيانا تەیا ھونەری چاوا
دەستپیکر و بۆچی تە کاری
سترانگوتنی ھەلبژارت.؟
ھێقین : د زاروکینی دا
ئەڤ چەندە ل دەڤ من پەیدا
بۆیە و ھەر ل سال ۲۰۰۶ مە
گروپەکی ھونەری یی تاییەت
بخۆڤە دروستکر و ئەم چوینە
ئاهەنگان، نەخاسمە
ئاهەنگیت نەوروزی و
پاشان ل ۲۰۰۸ من دەست
ب ئیکەم بەرھەمی خۆ کر
و ل سال ۲۰۰۹ من ئەو
بەرھەم بەلاقکر کو
ب ناڤی (توبتی بوو)،
بوو من سترانگوتن

ئەری تو دکاری وەك ژنیت روژنایایی
کوردستانی شەری دوژمنی بکە ی و
ببیه شەرقان؟

هیڤین : ئەز خەلکا روژنایایی
کوردستانی مە، لی ئەز ل دیمەشقی
دژام و ل ویری ژێ گەلەك شەر هەبۆیه
ژبەرەندی ئەزی وەك خەلکی دی هاتمە
کوردستانی، بەلی ئەز دشیم وەك ژنەکا
کورد بەرامبەر دوژمنی شەری بکەم و
گافا ئەف چەندە ژمن بەیتە داخاز کرن
ئەزا بەرەفەم بچمە شەری.

سیلاف: ئەری کەس ژ مالا تە ل
سوریایی هاتینە کوشتن یان نە و دیسان
چەند هاریکار بوون دگەل تە بو کارێ
هونەری ئەری ریگری ل تەکرن؟

سیلاف: نەخیر کەس ژمالا من
نەهاتینە کوشتن، لی کەسیت نیزیکی مە
هاتینە کوشتن و ئەم ژێ ژبەر قی چەندی
خەمگین بوینە و ل دوور ئاستەنگیان
ژی ل دەسپیکێ هەندک ریگری ل من
کرن، بەلی نوکە هاریکاریا من دکەن
و دگەل منن و چ ئاستەنگان بو من
دروستاکەن.

سیلاف: ئەگەر هونەرمەند نەبای
تە دقیا تە چ کارکریا، ئەری فلم
دروستکرن ئیکە ژ هیڤینی تە.

هیڤین : ئەگەر سترانیبێز نەبام من
دقیا راگەهاندنکاربام، بەلی یا بەرەفەم
د فلمەکی دا پشکداربیم و ئەفە ژێ چ
پی نەقییت ل دیف دەلیقانە.

سیلاف: گەلەك هونەرمەند دەستا
ژ هونەری بەردەمن و خو دادپوشن، ئەری
تو ژێ جارەکی قی تشتی ناکە ی، یان تە
هزر تیدا کریه؟

هیڤین : نەخیر ب چ رەنگەکی
دەستان ژ هونەری بەرنادەم و هونەر
پارچەکە ژ ژیانان من و دگەل ریژی
من بو وان کەسیت خو دادپوشن، بەلی
ئەز پیدقی ب داپوشینی نیم و دقیت کا
مروقی چاوايه هەر یی وەسا بیت.

هەلبژارت چونکە دەوروبەریت من
بەردەوام دگوتتە من دەنگی تەیی خوشە،
لەوا دەما مەزن بویم ژێ یا بەردەوام بووم
و من قیا بریکا سترانگوتتی پەياما
هونەری کوردی بگەهینمە دونیایی

سیلاف : نوکە چ کارێ هونەری
دکە ی و چاوا تو شیای بگەهیه
هەریما کوردستانی د دەمەکیدا پرایا
هونەرمەندی سوری ل سوریایی کارێ
هونەری دکەن بی ترس؟

هیڤین : ئەز وەك قی هەمی خەلکی
ئاومرابویی روژنایایی هاتمە کوردستانی
و ل کوردستانی کارێ هونەری دکەم،
دبیت ئەز ژێ نەچار بیم کوو هات ب
و نوکە ژێ ئەزا بکاری تومارکرن
سترانان و دروستکرن کلیپان فە
مزویلیم ل کوردستانی و تورکیایی ژێ و
تاکونوکه ژێ چ ئاریشه و ئاستەنگ ژێ
دروست نەبوینە.

سیلاف: گەلەك بەرپرس ئاهەنگیت
تایبەت دکەن و کچی هونەرمەند داخاز
دکەن، ئەف داخازە تاکو نوکە بو تەزی
هاتینە و ئەگەر هات بەرسقا تە دی چ
بیت و سەرەدەریا خەلکی کوردستانی
دگەل تە چاوايه؟

هیڤین: تاکو نوکە ئەف رەنگە
ئاهەنگە ژمن نەهاتینە داخازکرن و هەتا
نوکە ل ئاهەنگیت بەرپرسا پشکدار
نەبویمە و نزانم ژێ دی کارفەدانا من
چ بیت، لی نوکە زیدەتر د ئاهەنگیت
تیلەقزیون و بیت کوردیت روژنایا دا
پشکداردیم.

براستی سەرەدەریا خەلکی
کوردستانی جەیی سوپاسیی یە و ژبەرکو
گەلەك ب من کەیف خوشن، هەمی
دەزگەه گەلەك داخازیا ژ بو من دەنیرن
و دیسان پرسیارا رەوشا من دکەن ب
بەردەوامی.

سیلاف: تو ژێ وەك خەلکی دی
سوریایی ژبەر شەری رەقیه کوردستانی،

دزیندان و پێشمەرگایەتییدا، ھەلبەست ل دەق ھشیار

ریکانی ھێقینی بەرخۆدانی بوو

ب- سامی ریکانی

ھەلبەستخان و نقیسەری پێشمەرگە ھشیار ریکانی ل سالا ١٩٦١ ل گوندی سندوور دەقەرا زاویتە ژ دایکبوویە و بابی وی "محەمدی ھەسەن" ل گوندی "بێدە" دەقەرا ریکان، مشەختی وی درێ بوویە، و نوکە ئاکنجیی دەھۆکییە و سی کور ب ناڤی "گەلیار، محەمد و شادیار" و کچەک ب ناڤی "کانی" ھەنە.

ھەر ل سالی تە ھەفتی یان دەست ب ھەلبەستان کرێ و سی کۆمیت ھەلبەستان "رۆژ" ب تیپت لاتینی و "رۆژ" و "بابەلیسک" ب تیپت عەرمبی و کورتە چیرۆکی ت "پێلا رمش" ھەنە و سەرنقیسکاریا ٤٥ ژماریت کۆڤارا "ماف" کرێ و پشکداری ل بەرھەفکرنا گەلەک پرتووکاندا کرێ زیدەباری زنجیرەکا و شانیت لقی ١٨ "پ د ک" زیدەباری چەندین کار و تەرکان د بواریت جودا جودادا و بەرھەمیت وی بی ت نە چاپکری: "خۆلیا کەل" و "سروود و ستران" و "ھیسکی - ھەلبەست بۆ زارۆکان" و "بیرمەریپت من" و "ژ قەرپژا خامەیی من" بەرھەفن بۆ چاپی، و ل ئیکەتیا نقیسەران و ئیکەتیا رۆژنامەفانان و کۆمکارا زیندانیی سیاسی ئەندامە، سیلاف ئەف ھەقدیتە دگەل دا کرێ.

* ئەو چ پالدمر بوون ریخوشکەر کو تە ھەلبەست نقیسی؟

ھشیار ریکانی: ئەقین ب ھەمی واتاییت خۆفە "دلدار، ئاخ، گەل، مرووف، دایباب، خورست و ھتد" بۆ من بوونە پالدمر ئەز ب نقیسینا ھەلبەستان دەرپینی ژ وی ئەقینی بکەم.

* چ جوداھی دناڤا ھەلبەستت تە

پیدفی وان ھەلبەستانین؟

ھشیار ریکانی: ب ھزرا من ھەلبەستا شۆرەشگیری بەر ب کیمبوونێفە نەچوو، لی ئاوا یی ھەلبەستا شۆرەشگیری یی ھاتیە گوھۆرین، ب ھزرا من ئەو ھەلبەستا ناقتیدان و ستایشکرن و پری پەقیت زیقیت رامانا وان ئاشکرا و دیار بۆ قی سەردەمی دیبژنی ھەلبەستا سالیسکی و نابیزنی ھەلبەستا شۆرەشگیری، نوکە ئەم پیدفی ئەوی ھەلبەستا شۆرەشگیرینە ئەوا چارەیان بۆ گرفتاریان دبینیت، ئەوا ریخوشکەریب بۆ ئافاکرنا مرووفی کورد بەری ئافاکرنا کوردستانی،

بی ت چیا و بازێراندا ھەبوون؟

ھشیار ریکانی: من ل بازێری ب ئەقینەکا کۆرە ھەلبەست دنقیسی، لی ل چیا ی ژ قەرپژیت شەریت خۆکوژی و بیدادی و نە وەکھەقی و ھزرا ھۆزایەتی سەرتیرا من ب کەقری کەت، خەونی ت من قالا دەرچوون، ئەقجا بیھنا رمخنی ژ ھەلبەستت من ھات، لی ئەقان ئەگەران ئەز دل سار نەکرم و ئەز پالدامە ئەقینەکا مەزنتر و من خامەیی خۆ ژ گوللەیان گەرمتر و تیزتر لیکر.

* بۆچی ھەلبەستا شۆرەشگیری بەرمف کیمی چوو، تو نابینی ھیژ ئەم

ل جەم وان مانە و من نە ل بیرن.
* تو دزندانان ئەبوغریب قە شیای
هەلبەستی بقیهینی؟
هشیار ریکانی: ل ناف کوما
هەلبەستی من "رۆژ" پشکا دووی ژێ ب
ناقێ "دیوار" نە تتی هەلبەستی زندانان
ئەبوغریب، لئ هەلبەستی زندانان
ئەمنا دەوک ژینە، کو وی چاخێ من
نە خامەبوو، نە رووپەل و نە پرتووک،
خامەیی من هەستیکی مریشکان
و قالکی عەلبکی ماستیبوون و
رووپەلی من دیواری شەگرتیبوو و
پرتووکا من بیردانکا هەقالان بوو
و ژ وان هەلبەستان سروودا زندانان
"کونجا زندان" کو بەری من ب رییا
هەقالان گەهشتبوو زندانان ئەبوغریب و
دەما ئەم هاتینە دادگەهکر و برینە
زندانان ئەبوغریب، ب دنگ و تەمبوورا
"حەسەن عەلی خەنجەر" پيشوازییا مە ب
قی رەنگی پی هاتە کرن:

"کونجا زندانان جەھێ میرانە
قەید و کەلەپچیت شۆرەشگیرانە
زندانان مەزن خویندنگەها من
ئەز تیدا فیرووم جەرگی شیرانە

بۆچی ئەز گرتەم قی دوژمنی هار
ما قەی نزانن ئەزم خودان وار
مافی چارەنووس داخووزا منە
هیشتا بندەستم کەتیمە بنبار

سۆندە و کێبلا لنگیت من
شکاندن

نێتووکیت تال ل من فراندن
تیلێت کارەبی خستن لەشی من
گەهیت لەشی من تیکدا لەرزاندن

ئەز قەد نارەقم مە نینە بازدان
پر شانازییە بەیم قناردان
جەرگ و دل و جان گۆری گەلی

من

هەر بژی بژی کورد و کوردستان

سۆرانییە و جار کرمانجیەکا
لەنگە و جار عەرەبییە و ل پرانیا
کولێژان ژێ دبیتە ئنگلیزی، یان عەرەبی
و کوردی یاساخە!! خویندکاریت مە ژێ
تتی ژ بەر دکەن و باش تیناگەهن، ب
هزرا من ئەف گەرفتاریە بەیتە چارەکر
رەنگە بۆ چەندین سالیت دی دی خەلک
حەز ژ خووندنا پرتووکان کەت.

* تو بۆ وان نقیسەر و هەلبەستقنانان چ
دیژی ئەویت پەرتووکیت خۆ دفرۆشن؟
هشیار ریکانی: ئەز دیژمە وان
دەستخۆش، هەگەر فرۆشیار هەبان و
مە هەمیان و مکرابا، یان پرتووکیت مە
ل وی بازی بان پرتوووک وەسا بیها نە
دبوون!!

* هەلبەستی چ رۆلی خوە دژیانی دا
دیتیه؟
هشیار ریکانی: هەلبەست ژیانە و
ژیان ژێ هەلبەستە.

* مرۆف چاوا دبیتە هەلبەستقنان؟
هشیار ریکانی: مرۆف ب خویندن
و خۆ رەوشەنبیرکرن و ئەفینی دبیتە
هەلبەستقنان، لئ مەرگی سەرەکی
بەهرمیە و هەگەر بەهرە نەبیت چ
بکەت نابیتە هەلبەستقنان.

* چ جوداهی دناقا هەلبەستا
کلاسیک و نوێخواز دا هەیه؟
هشیار ریکانی: ئەز هەردو تەرزان
دقەهینم، من ژ هەلبەستا کلاسیک
دەستپیکریە، ئەز خۆ د هەلبەستا
کلاسیکدا چوارچوووقە کری دبینم،
لئ خۆشتر دبینم، لئ ئەز خۆ د هەلبەستا
نویدا ئازاد دبینم، ئەز پتر دشییم مەلەقانی
هەلبزارتا پەیف و هەقۆکانیم، ئەز پتر
دشییم هزر و بیریت خۆ تیدا بداریژم.

* ب دیتا تە هەرکەسی هەلبەستی
دقیسیت هەلبەستقنانە؟
هشیار ریکانی: ئەز هیژ خۆ ژێ
هەلبەستقنان نابینم.

* چەند هەلبەستی تە بووینە ستران
و کی گۆتینە؟

هشیار ریکانی: ئەز ب دروستی
نزانم، لئ رەنگە پتر ژ ۱۵۰ هەلبەستی
من ییت بووینە سروود و ستران و
نیزیکی ۴۰ سترانیژان گۆتینە
و هەندەک سترانیژان ئەز نانیاسم و
گەلەک هەلبەستی من هەندابووینە، یان

ژبەرکو دەما مرۆف ئاقا ببیت دی
کوردستانی ئاقا کەت، لئ دەما مرۆف
ئاقا نەبیت، چەندی وەلات ئاقا ببیت ئەو
هەر دی ویران و کافل کەت.

* ل چ دەم هزرا قەهاندا هەلبەستی
دەیت؟ دەم دیارکریە، یان هەر دەما
بیت؟

هشیار ریکانی: بۆ من هزرا قەهاندا
هەلبەستی دەمی وی نە دیارکریە و هەر
دەما من خواست ژێ نابیت، دەما هزر
هات چ دەمبیت و ل کیری بیت دەما من
نەقەهینا ئیدی ئەز نەشیم قەهینم.

* بەرەمی هەلبەستقنایت گەنج
تو چاوا دبینی؟

هشیار ریکانی: هەگەر گەنج من
قەبویل بکەن، هەلبەستی من ژێ هیژ
گەنج و ئەز هەلبەستی خۆ ب هزر
و ئەندیشا گەنجان دنیسەم، باوەر بکە
گەنجان ژ پیران گەلەک بۆراندیە.

* ب نیرینا تە کی مەبوونا خواندنی
بۆ چ قەدگەریت؟

هشیار ریکانی: ئەگەریت
کی مەبوونا خواندنی گەلەکن ب هزرا
من ژ وانان: پشکەتا تەکنولۆژی
و درەنگ گەهشتنا ئالاقیت وی
تەکنولۆژی و خۆپیراگەهاندا مە،
نەخاسەمە ل قی چاخێ لەزیدا و دەم تیرا
مە ناکەت ئەم ناگەهین مانشیت و
تایتلیت رۆژنامە و کوۆقاران ب دروستی
بخوونین و ئالاقیت راگەهاندا دبیت
ب رییا سائیت ئەنەرنیتان و سەتەلایتان
زویتر ژ ئالاقیت بەیستی و خویندنی
دگەهەنە مە، ئەقە بۆ وان کەسیت حەز
و دەلیقە هەبن، لئ بۆ وان کەسیت حەز
نەبیت، یان دەلیقە نەبیت، یان خەما وان
ئەو نەبیت، یان وەسا هزر بکەت نانئ
ژیانی بۆ وان پیقە ناھیت ویقە ژ کیقە
یان کوجا مەرەحەبا.

* ب گشتی دی چاوا خەلک حەز
ژ خواندنا پەرتووکان کەت؟

هشیار ریکانی: یا ل بەر خەلکی
ژێ هەندابووی یان یا هنداگری، نە مە
زمانەکی نقیسینی و نە مە رینیسەکا
یەگرتییە و پرانیا خەلکی مە،
نەخاسەمە گەنج ب دروستی چ زمانیت
بیانیژی نزانن و سیستەمی مە یی
پەرەمردمی ژێ نە پالدەرە و خویندن جار

دافاز دكهن فلمی مهردان ل ههمی دونیایی بهلاف بییت

بوؤ ساللا ۲۰۱۵ دستتیشانکریه، کومپانییت ناقدرییت بهلافکرنییت جیهانی بییت فلما ن زوانا (ئییم کهی ۲) (وایلدبانج) (قیر سیتاله فیلمز) و چند کومپانییهکییت دیترییت جیهانی داخازکه رییت بهلافکرنا فی فلمی کوردی ل سهر بازا جیهانی بوون و پشتی بهلافبوونا فی نوچهی د دمزگه هییت راگه هاندنی دا، رهنگه دانییت جودا جودا لی پهیذا بوون، نه خاسمه ر میدیایا ترکی بیتهکی مهزن و بهرفرهه پی کر.

ههتا نوکه کومهکا وهلاتان داخازا نیشاندا نا فی فلمی دسینه ماییت خودا کریه و دیسان فیسته قالییت نیفدمولهتی بییت فلما ن دخازن فلمی مهردان دناف پشکییت خو و دمرفه ی پشکییت خو بییت بهریکانا دا پشکدار بکه ن.

فلمی سینه مایی (مهردان) نوبترین بهرهمی سینه ماکاری کورد بهتین قوبادیه کو زلای و وهلاتی ئیراقی فه بوؤ ۸۷ مین خولا بریقه برنا خهلاتی سینه ماییت نه کادیمی بی ئوسکار

کومپانییا بهلافکرنا جیهانی فلما ن، داخازی دکهت فلمی سینه مایی کوردی (مهردان) ز دمرفه نانا بهتین قوبادی یه کو ل بازا جیهانی بهیته نیشاندا.

شکلیت دهستیکی دشکهفتییت نه ندونیزیا دا

چهند شکله کییت دهستیکی کو بوؤ بهری ۴۰ هزار سالان دزقرن، د چند شکله فته کییت وهلاتی نه ندونیزیا فه هاتینه دیتن و تورا (سکای نیوز) یا نه مریکی خویا کریه، نهف شکله فته دکه قنه گزیرتا سولا قزی یا وهلاتی نه ندونیزیا کوش کلی چهند گیانه و مر و دهستان ل سهر دیوار ییت شکله فتی هاتینه چیکن و ب دیتا زاناییت شینه وارن دبیژن چیکرنا قان شکلان بوؤ بهری ۴۰ هزار سالان دزقرن.

كه قاليت دوماهين ييت رامبرانتى د هينه نیشانان

د پيشانگهه كا شيوه كارى دا ل لهندهنا پايتهختى بریتانیا، كه قاليت دوماهين ييت شيوه كارى هولهندي رامبرانت دهينه نیشانان. تورا "بی بی سی" یا بریتانی دنوچهیه كى خودا به لافكریه، كه قاليت كو د قى پيشانگهه دا هاتینه نیشانان، رامبرانت د دوماهیا ژيانا خودا د سه د سالیا ۱۷ دا ل ته مستردام كيشاينه. بریار تهوه تهف پيشانگهه ل مؤزخانا "رجكيسميوزيم" ل ته مستردام ژى بهيته فه كرن، پيشانگهها لهندهن ژى ژ تالىي مؤزخانا نيشتمانى دهيته فه كرن. مؤزخانا "رجكيسميوزيم" و مؤزخانا نيشتمانى ل لهندهن بو دهمى ۱۰ سالانه كار بو فه كرن قى پيشانگهه دكهن.

نه وال زوغبى: دى ژ هونهرى دويركه قم

هونه رهنده نه وال زوغبى خويا دكه تكو تيكه هلييت وي دگهل سالم هندي دبهردموامن و نه سه حيا قى چهندي ژى تهوه وي پشكدارى دبهيا دهيا ويدا كريبوو، ژبهركو جوداهى ل نافهرا كارى و تيكه هلييت مروفاهى دا ههيه و ههر دگهل هنديدا ديژيت سهربارى ژيك دويركه فتتا مه يارى بهلى هه قالينيا من دگهل محسن جابر يا بهردموامه و دپروگرامه كى تيله فزيونيدا ديژيت تهز گه لك هه نه جوا كه رم و نانسى عه جرم دكهم و ههر كه سهك خو ب ستير دينيت، بهلى كه سى نابينم كه رب ژ من فه بين و ديار دكته تهو نانسيا دشه فهك و روژه كاندا بويه ستير، ناقى وي رش ناكته و ديسان دكرانديه كو تهو ل سهر هونه رهنده ته ليسايى يا ب غيرمت نينه و وسا دينيت زموقه كا جودا ههيه و وي بريارا هه فزينيى دابوو هيژ يا بچويك و ته لاقدمرى وي جهگرمه كى بازركانیه و گوت تاريشيت من نه بوونه ريگر ل هه مبه رب ستير بوونا من دجيهانا هونه ريدا، بهلى نيكا هند كر كو ل جهى خو سنكه پى بيم ونوكه هزر دهه فزينيى دا ناكهم و خو گريدان ب هونه رى فه ب تشته كى دوير زانى.

نوژداری سیلاف

لیقا کیفریشکی

د. ناستی عبدلمهکیم

ب درستی ب په یقیت و پتريا وان دگومگومی نه.

۴-ناریشه ییت دموونی و زاروک ههست ب کیماسی دکت ل هه مبه ر خه لکی دموربه ر و گه لهک جارن دبیته پیترانکی بچویکان. ۵-ناریشه ییت ددانان وهک خواریوون و کرمیوون.

چاره کرنه

چاره کرنا فی کریتی یا پیدفی ب هاریکاری و هه ماهه نگی کومه کا نوژداریت تایه تمهنده و رولی نشترکاری جوانکاری ژ یی هه میان مه زنتره...هندهک جارن نشترکاری ب چهند قوناغان دهیته نه نجام دان و دست پی دهیته کرن ل ژیی ۷۰ روزی و ههتا ژیی ۱۸ سالی. نهو نوژداریت دی ییت نه ساخ پیدفی هاریکاری وان نهغه نه: تایه تمهندی راسته کرنا ددانان، تایه تمهندی گوه و دفن و گهروی، تایه تمهندی نشتر گه رییت سهروچاف و لامان، تایه تمهندی ناخشتی، تایه تمهندی ناریشه ییت دموونی.

دست دگهل فی کریتی هه بیت، وهک دمرانیت دژی تهبا (تبعه تا) و هندهک دمرانیت دلی و کورتیزون و دمرانیت دژی پرسکیت گهنجان.

۳-هندهک نه ساخییت قایروسی هه که دایک توش ببیت ل دموی دووگیانی وهک نینفلومزا.

۴-به دخوارکیا دایکی ل دموی دووگیانی و کیموونا هندهک که رسته ییت پیدفی بو لهشی وی وهک فیتامین. ناریشه ییت لیقا کیفریشکی:

۱-هه ودانا گوهی نافین و لاوازیوونا بهیستی چونکی که نالی ئوستاکی) نهوی دکه فیه دناقه برا گوهی و گهروی دا) بی نیزی که ژ لیقی لهوا زاروک پتر تووشی هه ودانیت گوهی نافین دبیت و دئه نجامدا نه دویره هه ستا بهیستی لاواز ببیت.

۲-ناریشه ییت شیر خارن و زاد خارنی کو هندهک ژ وان خارن و فه خارنا ژ پشتا دموی دکه فنه دناف دفنی دا ژبه ر هه بوونا که لشی.

۳-ناریشه ییت ناخشتی و زاروک نکاریت

نهغه کریتی هه کا زکماکه ل لیقا ژوری یا هندهک زاروکان پهیدا دبیت. نافی لیقا کیفریشکی لی هاتیه کرن ژبه ر کو لیقا زاروکی مینا یا کیفریشکی که لشهک تیدا هه یه. هندهک جارن ژیلی که لشا لیقی په حنکا دهفی ژی یا که لشتی یه. که لشییت لیقی ل پتريا جارن وهک تیفاریزمکی دریژ دبن ههتا دگه هه پتیا ژووری و پشتا دفنی و نه دویره ههتا لاما سه ری.

جوریت که لشا لیقی:

۱-تهک که لش کو دکه فیه لایه کی یان نیقه کا لیقا ژووری. ۲-دوو که لش کو هه ر نیک دکه فیه رمخه کی لیقا ژووری. ۳-تهک که لشا دریژ کو دگه هیه بناقا دفنی.

ریژمیا فی کریتی زکماک ل زاروکان دگه هیه ۱ ژ هه ر ۷۵۰ زاروکیت ژنوی بووی. زاروکیت نیر دوو جارکی ته مهت ییت می تووش دبن.

نه گه رییت لیقا کیفریشکی:

نه گه را راست و درست نه یا دیاره ههتا نه فورو و چ ری نین نوژدار نه هیلن نهو کریتی پهیدا ببن ل دموی دووگیانی. هندهک هوکار هه نه هاریکاری زیدمتر پهیدا بوونا فی کریتی دکن وهک:

۱-هوکاریت بو ماومکی، نهف کریتی ه پتر یا به لافه دناف هندهک مالباتان دا. ۲-هندهک دمرمان هه کو دهیته ومگرتن ژلایی دایکی فه ل دموی دووگیانی دبیت

زیده خوئی فارن دبیته ئه‌گه‌را مرئی

قه‌کولینه‌کا نوی یا فرهنسی ئاشکراکر کو ۱,۶ ملیون مروف هه‌رسال ل جیهانی دمرن ژبه‌ر زیده مه‌زاختا خوئی و خارنییت سویر. قه‌کوله‌ران ل وه‌زارتا ساخله‌می یا فرهنسی ته‌که‌ز کر کو هه‌رچه‌نده نوژدار شیرمتی ل نه‌و که‌سین په‌ستانا خوینا من نزم دکهن خوئی بخون به‌لی وان خه‌لک ئاگه‌هدارکر گه‌له‌ک خوئی نه مه‌زیخن ژبه‌ر مه‌ترسیا وی ل سه‌ر ژیانی.

نشته‌رکاریت فرهنسی دوه‌م نشته‌رگه‌ریا چاندنا دلی ب جه دئینن

نشته‌رکاریت فرهنسی رابوون ب چاندنا دله‌کی دستکار بو جارا دووی. نه‌فه‌ ژی چه‌ند مه‌هه‌کا پشتی مرنا ئیکه‌م که‌س دله‌کی دستکار بو هاتیه چاندن ل جیهانی. ئیکه‌م دلی دستکار هاتبوو چاندن بو نه‌ساخه‌کی به‌ری ۸ مه‌هان. نه‌ف دله هاته چاندن به‌ری ۳ هه‌فتیان ل خه‌سته‌خانه‌کی ل بازاری (نانت) ل روژه‌لاتی فرهنسا به‌لی چ پیزانین نینن دمرباره‌ی رموشا نه‌ساخی پشتی نشته‌رگه‌ریی. بو زانین ئیکه‌م نه‌ساخ دلی دستکار بو هاتیه چاندن ل جیهانی گیانی خو ژدست دا ل ئادارا بووری پشتی ۷۵ روژ دسه‌ر چاندنا دلی را دمرباز بووین و ژییی نه‌ساخی ۷۶ سال بوون.

نشته‌رگه‌ریه‌کی بو زاروکه‌کی ب دویف هاته‌کرن

تیمه‌کی نوژداران ل نه‌خوشخانا (ته‌رتا) ل بازاری (ئیسلام ئاباد) ل هندستانی نشته‌رگه‌ریه‌ک سه‌رکه‌فتی بو زاروکه‌کی ساقا نه‌جامدا کو ژدایک ببوو ب دویفه‌کی ۱۲ سه‌نتیمتران دریژ. نوژداران گوت نه‌و دویف جیمکه‌کی پیقه‌رستی یی نه‌ته‌قاف بوو. نشته‌رگه‌ریی ۴ دهم‌زمیران قه‌کیشا و نه‌و دویفی سه‌نگا وی ۲۵۰ گرام هاته ژیکرن. بو زانین هنده‌ک ژ نه‌و زارویییت ژدایک دبن ب دویف ده‌یینه په‌رستن ل هندستانی و پایه‌کی ئیکجار بلند هه‌یه!!!

قاریبونا سیکی

د. نأشتی عبدالمتی

ئەز دكارم قاریبونا سیکی ب دمه نیاسین ب فی ئاوی: ئەو رەفتارا سیکی یه یا چەند جارەکان مروفهک پێ رادبیت و یا دویر ژ تیتالین جفاکەکی ژ جفاکان کو هندەک رنگین کریارا سیکی کریت دینیت و بەر بەندکەت ب حوکمی هندەک یاسایان یان ب حوکمی ئابینی. بو نمونە نیازی ل کوران و ل زەلامان و میبازی ل کچان و ل ژنان.

نە هەمی جفاک وەک ئیک ل رەفتارا سیکی دینن، نیازی دناقبەرا کوران دا کارەکی ئیکجار بێ رموشته دناف گەلەک جفاکان دا، بەلی هندەک جفاکین دی ب کریارەکا کریت نزانن. دیسان زنا دناف جفاکین ئابیندار دا کارەکەکی یێ هاتیه بەر بەندکرن و سزایین مەزن هاتینه دانان بو وان کەسان یین پێ رادبن، لی ل جفاکین روژتاقای زنا نە ژ رەفتارین کریتە و خودان ناهیتە سزادان هەکەر ب دلی هەردوو لایان بیت. هەروەسا خو رووس و چبلاقکرن دناف هندەک جفاکان دا کارەکەکی ژبلی دینان کەس ناکەت ژ کریتیا وی، لی ل جفاکین روژتاقای ئەف چەندە تشتەکی یێ گریدایه ب ئازادیا مروفی فە و چ بێ دملنگی تیدا نینه.

ل قاریبونا سیکی مروف ب رەفتارەکا سیکی یا نەژرەنگ رادبیت ب پالدانا هیژەکا نەپەنی دناف دموونی وی دا. ئەو

رەفتار گەلەک جارن خودانی د سەر ری دا دبهت و دکەته تیتالەک ژ تیتالین وی ل ژیانێ. کەسی قاریبونی پتیا جارن هەست ناکەت کو رەفتارا وی یا شاشه و هەکەر بزانیته ژ نکاریته خو ژێ بدەته پاش.

زانایی دموونی یێ ناقدار و بێ بەفل (افروید) د پەرتوکا خو دا (اسی گوتار دمربارە سیکی) ئەوا ل سالا ۱۹۰۵ ئی بەلافکری ئاشکرا دکەت کو هیژەکا سیکی یا پەیدایه د مروفی دا هەر ژ لاندکی، بەلی ئەو هیژ یا شیل و بیل و فەشارتی یه. زاروک دەیتە هەژمارتن وەک مروفهکی قاریبونی و قاریبونا وی گەلەک ساخلەت و سیما و درووف هەنە و حەزا وی یا سیکی ب گەلەک ریکان دیار دبیت وەک میژتی، ریتی، خو رووسکرنی، دزینا ئاقریان ژ لەشەکی... هتد. هەکو مروف مەزنبوو هەولدمت حەزا خو یا سیکی دانیتە ژێر دستین خو هەرچەندە نکاریته ب دروستی ل سەر وان حەزان زالبیت و گەلەک ژ مە پشتی فەهما ژ دیار جار جار حەز دکەن خو رووس بیین یان چاقین خو ب ویتەیهکی سیکی ب چەرین بەری ب کریارا سیکی رابن. هەر مروفهکی بەرەهەقیهک بو قاریبونا سیکی دناف دموونی خو دا یا هەمی و هندەک هوکار هەنە هاریکاریا زالبونا وان ل سەر مروفی دکەن و وی قاریبونی دکەن تیتال و ساخلەت و دستور ل ژینا مروفی یا سیکی و هەکەر مروف شیا وان گریکان ژ دموونی خو لادەت و نەهیلیت ل سەر زالبین دی هەر هندەک جارن سیتافکا هندەک ژ وان هزرین قاریبونی دەر مەژی مروفی را بوورن.

گەلەک رنگین قاریبونا سیکی ل مروقان هەنە و یا ژ هەمیان بەلافتەر ل جیهانی (نیازی و میبازی و سادیزم و ماسوشیزم) ن. ددویشدا دەین نامووس شکاندن، فەدزینا ویتەیهکی سیکی یان کریارەکا سیکی دناقبەرا دوو کەسان دا و خوڤەنیساندن ل بەر لەشەکی رووس، خو رووسکرن، کریارا سیکی دگەل گیانداران، زاروکبازی. ریژمیا قاریبونا سیکی ل زەلامان پتره ژ یا ژنان و مالباتی رولەکی بەرچاڤ هەیه د

پەیدا بوون و ئاشکرا بوونا قاریبونی ل مروفی. مالباتا قاریبونی ری خوشدکەت ل بەرامبەر دیار بوونا قاریبونا سیکی دناف ئەندامان دا کو ل فان کەسان چ ریکران ل بەر سینگی خو نابینن بەری وان ژێ بدەنە پاش. زالبونا دایکی ل سەر مالباتی و هەبوونا بابەکی بێ چاره و میشمیری د مالی دا کوران دئخیتە دین چەنگین دای فە و فییری میباتی دین د هەمی رەفتارین خو دا و نەدویره د کریارین سیکی دا وەک مییان رەفتاری بکەن بێ کو هەست بکەن ئەف رەفتارا وان یا شاشه. ل گەلەک مللەتین روژتاقای مروفین قاریبونی کومبەست و جیهن تابیەت هەنە لی خرڤەدین و وی دکەن یا ب نیفا دلی خو بێ هەر ترسەک یان شەرمەک.

قاریبونا سیکی گەلەک رەنگن و کەسین قاریبونی و نە دروست پێ رادبن وەک:

۱- حەزا سیکی دگەل هەردوو رەگەزان: زانا نیشی مروفان پارڤەدکەنە سی کومان، یێ ئیکی ئەوه یێ حەز ژ تیکەلیا سیکی دگەل رەگەزی دی دکەت (ریژمیا وان نیژیکی ۸۵٪ یه)، یێ دووی ئەوه یێ حەز ژ تیکەلیا سیکی دگەل رەگەزی خو دکەت (ریژمیا وان ل دورین ۴٪ یه)، کوما سیی ژێ ئەوه یا بزاقا وان یا سیکی بو هەردوو رەگەزان دچیت (ریژمیا وان نیژیکی ۱۱٪ یه). ئەو مروفین دکەفنه دناف کوما سیی دا دیژنی حەزژیکەرین دوولایی یین سیکی. قی کوما مروفان ئەندامین سیکی یین نیر یان می ب تنی هەنە، بەلی رەفتارا وان یا سیکی بو هەردوو لایان دچیت.

یا زانایه کو هەر مروفهکی ژ مە، چ نیر و چ می، هندەک ساخلەتین سیکی هەنە ژ ئەنجامی فەریتا هورمونین سیکی یین نیر و می دناف لەشی دا. ئانکو ل هەردوو رەگەزان هەردوو رنگین هورمونان هەنە. هەکەر فەریتا ئیک ژ وان هورمونان زیدەبوو دی ساخلەتین وی رەگەزی پتر لی دیار بن و بزاقا وی یا سیکی دی بو وی لایی چیت. لەوا ژێ هندەک زەلام هەنە روی و چمچین وان (ملاح) وەک یین ژنانە و دبیت دملنگ و ب

۲- **حهزا سيكسي دگهل ههمان توخم:**

ټهوه كو كورهك يان زهلامهك تيكلهليا سيكسي دگهل نيكي ژ رهگهزي خو بكهت، يانزي كچهك يان ژنهك ههز ژ تيكلهليا سيكسي دگهل نيكي ژ رهگهزي خو بكهت. زانا تيكلهليا زينديهاني (تتاسلي) و تيكلهليا سيكسي ژيك جودا دكهن و دبيژن يا نيكي ټهوه يا ب كارئينانا ټهندهميڼ سيكسي دگهل ههبيت، بهلي يا دووي دبيت كريارا سيكسي دگهل نهبيت و ب تتى ههقالييني بيت و زيدهگریدانا دوو كهسان بيت پيكله كو ههردوو ژ ههمان رهگهز بن. لي هندهك جارن ټهف زيده پيكله گریدانه ومرار دبيت ههتا دگههپته رادميي تيكلهليا زينديهاني. ټهف رهنكي قاريبوونا سيكسي دبيت دمهكي ل وي كهسي ديار ببيت و ب مينيت و پاشي بهرزه ببيت و نهمينيت و ټهوه كس ب زقريته تيكلهليا سيكسي دگهل رهگهزي دي.

حهزا سيكسي دگهل ههمان رهگهز دياردهكا كهفنه ب كهفتاتيا ديروكي و دهپته زانين ټهف ديارده دناف شارستانيه تيڼ مسري و يوناني و چيني و هندي دا ههبوو. ديسان ملله تي (الوتي) ټهف ديارديه ب ټاوايهك بهرفره دناف دا ههبوو ههتا خودي خفس لي كرى و گوند و بازيږين وان ويرانكړين و براندين وهك قورئانا پيروزي دبيژيت. لي نيږينا جفاكان بو فان كهسان يا جودايه ژ جفاكهكي بو نيكي دي. هندهك جفاك قى قاريبووني بهايهكي مهزن نادمي و ب تتى وان كهسان وهك هندهك مروفيڼ جودا ژ خهلكي دي سهح دكهن، بهلي هندهك جفاكين دي فان كرياران وهك تاوانهكا مهزن ل قهلهم دهن و سزايين مهزن د دانته بهر. زانا دبيژن كو هندهك جارن ههزا سيكسي دگهل ههمان رهگهز دناف گيانداران دا كارهكي ټاشكرايه و گيانداري نيږ كريارا سيكسي دگهل گياندارهكي دي يي نيږ دكهت، ههروسا گياندارا مي كريارا سيكسي دگهل گياندارا مي دكهت. ل مروقان شارستاني و رهوشه نبيري و پهرومده كرن رففتارا مروفي بهرفه ټاستهكي بلند دهن كو تيكلهليا سيكسي دگهل رهگهزي دي پي خوشتر بيت. جفاكين روزټافاي قى كرياري بهربهند ناكهن و هندهك ياسا دانايه بو پاراستا مافين وان و گهلهك كومبهست و ريكلخراو ههنه كو بهرفه قانيي ژي دكهن. ههكه

ريټهچوون و رففتار و بزافا وان يا سيكسي زي وهك يا ژنان بيت. ههمان تشت بو لايي دي زي يي دروسته. گهلهك ژ فان مروفيڼ نهټاسايي ههست ب شهرم و فهپتيهكا مهزن دكهن دناف دمرووني خو دا، زلي كو پتريا جفاكان ب چاقهكي نرم ل وان دنيرن و وهك چاقشور و بي رويمهت ل قهلهم دهن، لهوا زي پرانيا وان شهرمكي دژوار دگهل ههزيڼ خو دكهن و ب ههمي شيانا خو پيكله دكهن وان ههزان ب مرينن يان چ نهبيت فهشيرن ژ خهلكي. هندهك ژ وان زهلامان ديار دبن وهك كهسيڼ لاواز و بي بريار و بي چهنك و ههردم پالپشتيي ل سهر كهسيڼ دي دكهن. هندهك ژ وان زي ههز ژ كارين ژنان دكهن وهك خوارن لئناني و دروازي و جل شويشتي و سهخيږيا زاروكان. ل هندهك جارين كيڼ زي ههز دكهن كنجين ژنان ل بهرخو بكهن و وهك وان دټاخڼ و ب ريټهچن و رهفتاري دكهن. زانا دبيژن كو ل زاروكيي ههركهس ژمه ههزا وي بو ههردوو رهگهزان دچيت، بهلي پشتي مهزنبووني دي وان ههزان قافيږيت و پارزنيت و سهقا كهت ههتا ل سهر ريبا راست رادوستيت، بهلي هندهك جارن زينگهها مروفي دبيته ټهگر كو ههزيڼ مروفي ل سهمهكا شاش بچن و ريبا راست نهگرن. پهرومرديا مروفي دناف مالباتي دا رولهكي گرنك ههيه د گهورينا ههزيڼ مروفي دا بو رهگهزهكي پتر ژ يي دي. ل پتريا جارن كچ تهشيا داين دريسيت و كور بفرى بابي ههلدگريت، لي هندهك جارن كچ بفرى بابي ههلدگريت و كور تهشيا داين دريسيت!!! د ټهنجامدا نهديوره كچ ههزيڼ سيكسي بو رهگهزي خو ههلگريت و كور زي ومسا. ل قيږه دبيت ټهوه كچ شوي بكهت و زاروكان بينيت بهلي ههزهكا فهشارتي يان ټاشكرا بو كچ و ژنان ههيه، ل ههمان دم ټهوه كور دبيت ژني بينيت و بيته بابي كومهكا زاروكان بهلي ههزهكا سيكسي بو كوران و زهلامان ههيه. بو زانين زي باري گران قووناغا سنيلهيي و ټاگري وي يي سيكسي و كوما ټهوه هيلين سورين جفاكي بو كور و كچان دانانين هندهك جارن بهري مروفي دمهته تيكلهليا سيكسي دگهل كهسهكي ژ رهگهزي خو، چونكي ب ديتا وي ټاگري وي يي سيكسي ب ساناهيتر دهپته فهمراندين دوير ژ چافين زيږمقان و بهكروكان!!!

ټهم ديروكا ټهروپا تيكله قهديم دي سههم سهري مروفي گريت ژبهه ژمارا مهزن يا وان كهسيڼ نافدار و خودان ناف و رويمهت ټهوين تووشي قى قاريبووني بووين. بو نمونه: بودليږ، نيرون، يوليوس قهيصهر، ټهسكه ندمري مهقدوني، شاه ټدواردي دووي، نابليون، ههلهږ. پتر ټهف قاريبوونه دناف بازيږين مهزن دا يا بهلافه چونكي ټهوه كهسيڼ ژ قى رهنكي دكارن ل گهرماف و ټوتيل و يانهييڼ و مرزشي و كازينو و بار و ل سهر كنارين رويباران قيك ب كهفن ب سانههي و ب ټازادي بي كو كهس مايي خو تي بكهت يان وان شهرمزار بكهت.

گهلهك فهكولين هاتينه كرن ل دور ههزا سيكسي بو ههمان رهگهز و نيكل ژ وان ل سهر جيمكان و دياربوو كو ههكه نيكل ژ وان ههقالجيمكا ټهف ههزه ل جهم ههبيت دي ل يي دي زي دياركهت. هندهك زانا بو هندي دچن كو ټهف ههزه وهك ساخلهتهكي زكماكه يي جودا ژ خهلكي دي (وهك ب كارئينانا دستي چهپي ل شويانا دستي راستي ل ريږيههكا مروقان). زيدهبار دياربوو كو ټافلهمه ((جين)) ل دستيپيكا پهيدا بوونا خو يي نيږموكه و پاشي ټهندهميڼ وي بين سيكسي ومرار دبن بهرفه رهگهزهكي. زانايي مهزن فرويد دبيت كو ههر مروقهك ژ مه يي نيږموكه و ټاشكرا بوونا رهگهزهكي پتر ژ يي دي دمهت ل دويف كاودانين جفاكي و دمرووني ټهوين ههر مروقهك تيږا دبووريت ههچهنده ساخلهتيڼ ټهندهميڼ سيكسي ل مروفي بهري وي دهنه لايهكي ژ ههردوووان. ټهوه ساخلهت زي دهپته گهورين ل دويف هندهك هوكاران، بو نمونه فهريټتا هورموني ټهنديروجين ژ توشپيهكي ل سهر گولچيسكان ل ههردوو رهگهزان ههيه، لي ريږهيا وي يا جودايه ل زهلامي ژ رني. ههكه رهريږا قى هورموني ل ژنهكي زيدهتر بوو ژ ريږهيا سروشتي دي ټهوه ژن بهرفه سهرميږيي فهچيت و ره و سمبيلين وي دي دياربن و دنكي وي دي بوږبيت و ههز ژ تيكلهليا زهلامان ناكهت و ههزا وي يا سيكسي دي بهرفه ژنانفه چيت. لي ل پرانيا حالهتان مروفي ههز ژ ههمان رهگهز دكهت فهريږا هورموني وي د سروشتيه و ټهگهرا قاريبوونا وي پيشيلهكا دمرووني يه كو ره و ريشالين وي دگههنه زيي زاروكي.

قەتەر مېتاندارییا

ئەندامى ئىكەتيا جىبەجىگرنى ل ئىكەتيا تەپاپى يا جىھانى (فىفا) سى يو زۆانزگىر دياركر كو بادەكا مۇندىالا تەپاپى يا جىھانى ۲۰۲۲ ئەوا بەرى نوکە ل قەتەر ھاتىە پەسەندكرن دى ھىتە ھەلومشاندىن. رۆژنامەيا بىلد يا ئەلمانى ل زارى ئاخمتا زۆانزگىرى دياركر كو پشتى ھندەك پشكىنىن تەندروستى ل ۋەلاتى قەتەرى كومكرن دياربووۋىە سەقايى ۋەلاتى قەتەرى ھارىكارىنە بۇ

يارىكەرى يانەيا ئامىدىى دومان رەجەب دىرۆكەكا مەزن بۇ خو و يانەيا خو قەيدكر

يارىكەرى يانەيا ئامىدىى دومان رەجەب دىرۆكەكا مەزن بۇ خو ويانەيا خو تۆماركر پشتى شىايى د پشكدارىا خو يا ئىكى دا قارمەنىيا ئەربان بۇ يارىيا پايسكلا لسەر ئاستى تازەپىگەشتيا ل رىزا سىى بەھىت و ميدالىيا زىقى بدەستخۇقەبىنت، د ھەفركىين قارمەنىى دا ئەوا ل ۋەلاتى جەزائر ل ھەيقا چرىيا ئىكى دەھاتتەكرن. يارىكەرى ناقبرى بۇ گوڭقارا سىلاف گوٹ: پىخووشحالم ئەز شىاييم ميدالىيا زىقى ويى سىى بەھىم لسەر ئاستى ئەربان، ناقى يانەيا ئامىدىى مە بلندكر، قارمەنى گەلەك يا بزەحمەتبوو، ب تايبەت بۇ من ۋەك پشكدارىا ئىكى د ناقبەرا ۶۰ يارىكەرا.

زىدەتر گوٹ: پشكداران، ژ ۱۰ ۋەلاتىن ئەربى پشكدارىى كرىبوو، ئەز شىام ۳۶ كىلۆمەترا ب ئىك دەمژمىر و ۴۰ دەقىقا ب دووماھى بىنم.

دومان رەجەب دا زانين كو يانەيا ئامىدىى چو پشتەقانى نەكرىە بەلى دى ھەر مینىت يارىكەرى وى و گوٹ: من پايسكل ژ پارىن خو يا كرى و پشتەقانىن من د قى سەركەفتى دا راھىنەرى من تارق سەعید و سەرۆكى ئىكەتيا پايسكلان ل پارىزگەھى ھشىار فەرىق و دايكوباب و براين من بوون.

كەسى سىى دەھەبەستا

سەرۆكى ئىكەتيا تەپاپى يا جىھانى (فىفا) دياركر كو ئەو گەھشتىنە رىككەقتەكى دىنيزىكترىن دەمدا برىارەكا فەرمى لسەر جەم يانەيىن جىھانى ھىتە بەلاڭكرن كو دەمى قەگۆھاستىن يارىكەران دا دقیت بتى ھەقەبەست دناقبەرا يارىكەرى و يانەيى دا

پاریزگه‌ری دهۆکی گلۆپا کەسکی هەلکر

مەسەد عەلی

پشتی لشی دوماهی پاریزگه‌ری دهۆکی فەرهاد ئەتروشی دگەل سەرجه‌م سەرۆکی یانەیین و مرزشی ل پاریزگه‌ها دهۆکی کۆمبۆویی، تیدا بەحس ل دوماهی پیشه‌اته‌یین و مرزشی دیسان گله و کیماسی و داخوایین یانەیین پاریزگه‌هی، دق‌ی روینشتی دا وه‌کو بوو رۆژنامه‌فانان هاته زانین کو پاریزگه‌ری دهۆکی پشته‌فانییا خو یا تمام بوو هه‌موو یانەیان دیارکریه و گۆتییه نوکه ژبه‌ر کاودانیین دارایی تتی دق‌ی پشته‌فانییا وان یاریا کەین ئەوین دشیین دستکەفتان بو یانەیی و پاریزگه‌هی دنیین، پینه‌قی‌ت ئەفه‌زی بدیتا من باشترین پیسگافه و هزره‌کا گه‌له‌ک جوانه دق‌ی دەمی دا به‌یته‌کرن، ژبه‌رکو نوکه قه‌یرانه‌کا دژوار لسه‌ر هه‌ریمی بگشتی و یانەیان بتایه‌تی گرتیه، چەندی یاریین خو هیلاینه و خو ژ خول و قارمانییان قه‌ک‌شاینه، لشی‌ره لدووف ناخشتا پاریزگه‌ری دهۆکی براس‌تی دق‌ی بیته باشترین چارسه‌ری بو وان یاریکه‌ر و تیمان و یانەیین و مرزشی د یاریین تاک و کۆم دا ئەوین شیان هه‌بن کو دق‌ی دستکەفته‌کی بو پاریزگه‌هی تین، بلا چاره‌کا دی بزق‌رنه‌فه یاریین خو، و مکو ئەم دزانین یانەیا نامیدی ئیک ژ وان یانەیان هه‌ندەک تیمین هه‌ین دشیین دستکەفتان تۆماربکه‌ن چو د خول و قارمانیین کوردستانی دابن یان زی یین ئیراقی، بوو نموونه تیمین ته‌پا دستی و فۆلبۆلی و هه‌ندەک یاریین هیژیو دیسان ژبیر نه‌کەین پایسکلان ئەوا ئەنجامین مه‌زن د قارمانیین ئەره‌بی دا دنیین لسه‌ر ئاستی پیسگه‌هشتییان. ئەگه‌ر ئەم جیوازیه‌کی دناقه‌را یانەیا نامیدی و یانەیین دی بی پاریزگه‌هی دق‌ی بینی بوو چالاکییان چو کیمتر نین ژ یانەیین دی، راسته بیی پشته‌فانییا مادی و مه‌عنه‌وی چو یانه‌ پیسناکه‌فن، راسته بیی دستکەفت ژو چو یانه‌ ناسیار نابن ل جه‌م دموروبه‌ری خو، ئەق‌چا ئەف ناخشتا پاریزگه‌ری دهۆکی گلۆپا کەسه بوو یانەیا نامیدی، بلا یاریکه‌رین وی بزق‌رنه‌فه یاریین خو بکه‌ن، بلا زیدمتر کارگی‌ریا یانەیی خو ماندی بکه‌ت دیارکەت بو پاریزگه‌ری کو یانەیا نامیدی خۆدان شه‌نگسته‌کی یاریکه‌ر و تیمین به‌یژه، دووباره‌ سه‌نگا یانەیی بزق‌رنه‌فه. ئەفه ده‌لیقه‌یه‌کا مه‌زنه چاره‌کا دی دست ب یاریین خو بکه‌ین، دبیت بیژن هۆلین مه‌ دگرتینه ژ به‌ر ئاوارمیان، دشیان داهیه‌ ل جه‌ه‌کی دی بگه‌ریین بو تیمی، ئەگه‌ر چه‌ز و قیانا لسه‌ر زق‌راندا تیمی هه‌بیت، گازییا من بوو هه‌موو یاریکه‌ری یانەیا نامیدی و ده‌قه‌ری دموروبه‌ر، هه‌رکەسی شیانین یاریه‌کی هه‌بن بلا خو نیزیکی یانەیا نامیدی بکه‌ت ئەفه دمگه‌ه بوو وان قه‌بوو، بلا بجیت و خزمه‌تا یانەیا خو یا ده‌قه‌ری بکه‌ت، ئەز پشته‌راستم کارگی‌ری و راهیته‌ری یانەیی دق‌ی پیشوازییا هه‌وه کەن، راسته ئەم هه‌موو نوکه د بارمده‌وخه‌کی جودا داینه، به‌لی ژبیر نه‌کەیی هه‌ر چالاکیه‌کا و مرزشی ئەم دکەین زیدمتر دوژمنین مه‌ نه‌ره‌ه‌تی دینن، چونکو یا دوژمنی دق‌یت ئەم چالاکییان نه‌کەین و هه‌ردم د ترسا وان دابین، یین پشت راستن مه‌ پیشمه‌رگه‌یه‌کی قارمان هه‌یه خا‌کا وه‌لاتی یا پاراستیه، هه‌ر و مرزشه‌کا ئەم دکەین زیدمتر که‌یفا پیشمه‌رگی ده‌یت دزانیت کو پشتا مه‌ یا گه‌رمه و ئەم ناترسین، ئەفه‌زی مه‌عنه‌ویاته‌ین مه‌زن دمه‌ته پیشمه‌رگه‌یی قارمان، لدوماهی هیثیا من ئەوه یانەیا نامیدی چاره‌کا سه‌نگا خو د ناف قارمانی و خولین ئیراقی و کوردستانی و دمرفه بزق‌رنه‌فه و زیدمتر خزمه‌تا لاو و گه‌نجین باژی‌ری خو بکه‌ت و هه‌ردم سه‌رکه‌فتی بن.

مۆندیال ۲۰۲۲ ئی ناکه‌ت

برێقه‌برنا مۆندیالی و دق‌ی بیته ئەگه‌ری به‌لاقبوونا نه‌خووشیان، هه‌رچه‌نده وه‌لاتی قه‌ته‌ر سوژدایه‌ سیسته‌می ساریبوونی دناف یاریگه‌هاندایا به‌ره‌ه‌قبکه‌ت، به‌لی دی گه‌له‌ک یا بزحمه‌ت بیت کۆنترۆل لسه‌ر ژماریه‌کا مه‌زن یا پیشبینیکری ژ جه‌ماومری بکه‌ن ئەوین دق‌ی هیته قه‌ته‌ر، له‌ورا هزر مۆندیالا قه‌ته‌ر دق‌ی هیته هه‌لومشاندن و به‌هرمی ئەف دمگۆبسه‌ هیته راگه‌هاندن.

یاریکه‌ران دا نامینت

به‌یته‌کرن و کەسی سییی نامینت، ئەف بریاره‌ بوویه جه‌ی رازیبوونا پرانییا یانەیین جیهانی و دیارکر ژو کو هه‌بوونا کەسی سییی ئاریشه‌ په‌یداکریه و مافی یاریکه‌ری هاتیه به‌رزه‌کرن، له‌ورا بو به‌رژموندیا هه‌ر لایه‌نان گه‌شبینم دق‌ی نیزیکیترین دم ئەف بریاره‌ هیته بجه‌ ئینان.

تشتىكى مئۈ.۱

رەمەزان ئىسماعىل گەرەگەھى

تشتىك و تشتانە

سەر تىژ و بن پانە

يى چىكرى ژ ھرىي

دۆرانكە كا برىي

چىدكەن دايو داپىر

لبەر دكەن باب و باپىر

نە دۆخىنە نە گۆرە

بۆ مە فولكلۆرە

يى ھەي لى ئىك دەرى

دداننە سەر سەرى

ساقەيە يان شلۆخە

كولافە يان چۆخە

مىچەكەر : پىشمان

هرچيا دلتازى و رويقى

شرين ئەمەد مزويرى

هرچهك ههبوو، چ گيانهومریت دارستانى كهفتبانه د ئاریشهكى دا، ئەوى
هرچى ل سەر درندهيا خو هاريكاريا وان دكر و گيانهومریت دارستانى حەز
ژى دكرن. جارەكى هرچ ب ريكاً خو دچو، رويشەك ديت يى خەمگينه، هرچى
گوتى: تو بوچى يى دامايى..؟

رويقى: من چ ريك نين و نزانم دى چ كهەم و من كهسى خو نينه. دلى هرچى
ما پيشه و گوتى: ومه ل دارستانا مه بژى، بهلى بزانه ئەم هەمى هارى ئيك دكهين
و مه خرابيا ئيك نهقيت.

رويقى: مانى من ژى وسە دقيت و چو زيانان نا گههينمه كهسهكى.
هرچى رويقى ل گەل خو بره دارستانى و ب ههقالييت خو دانياسين، كهيفا
گيانهروان پى هات.

رويقى يى شههرمزا بوو، ل دەسپيكي خو دياركر كو گەلهكى باشه و
هاريكاريا وان دكر، دەم ب سەر فه چو، رويقى رابوو سەر خو، شهف ب سەر واندا
نه دبورى ههكه پهزهك نهدييا و تهير و تهوال نه خواربانه و ئاریشه بو دارستانى
چيدكرن و دا كهته ستويى هرچى. گيانهومریت دارستانى تووره بوون و بريار دان
هرچى بكهنه دمرى ژ دارستانى. هرچ گەلهك عاجز بوو و چو دەف رويقى و گوتى:
ههقالي من.. ته بوچى ئەفه ب سەرى من ئينا..؟ نى من تو يى ئينايه دارستانى و من
باومر ژ ته كر.

رويقى: سزايى تهيه كو ته باومر ژ من كر.

هرچ ب خەمفه ژ دارستانى دمركهفت، رويقى ب كرياتيت خو ييت خراب ما ل
دارستانى و كهسى نه دزاني ئەوه ومدكەت.
جارەكى گوتە گيانهومران: ئەفرۆ ومرنه مالا من، من بو ههوه خارنهكا خوش يا
بهرههفكرى.

گيانهومر چونه مالا وى. بهرى بگههن، رويقى بو وان دمرگهه فهكر، بهلى ب
مخابنيشه ئيكسەر كهفتنه د چالهكى دا. رويقى ب دنگهكى بلند: دارستان بو من
چەند يا خوشه، مانى ئەزم خودانى وى، هەر تشتهك، خارن و مال و داروبار بو من مان.
ژ نشكهكى فه دەنگهك هات و گوتى: نهخير پشتراسته دوماهيا ته هات، هرچ نهمریه
دا دارستان و گيانهومر ل بن دەستى ته بن. هرچى ب دلەكى سوتى ژ دارستانى كره دمرى
و ههقالييت خو ژى قورتال كرن، ههقالييت وى ژى داخازا ليتهگرتنى ژى كرن و گوتى: مه
نه دزاني ئەو چەند سال بوون ته چ زيان نه دگههاندنه مه ژ بلى هاريكاريا مه.
هرچ: ئەز ههقالا ههوه مه، بهرى خو نهدهنه سهروبهرى من يى درنده، بهلى دلى من يى پاقره

پاشى پيکفه ب خوشى و شادى ل دارستانى ژيان.

بوچی کچ یان ژن ب روندکا تہنا دبیت و زہلام

کہس دقئی ژیانئی دا بیی عیجزی نینہ، ہەر نیکی بہہرا خوہ ہہیہ، نہ فجا ب چ بہہانہ بیت، ہہروہسا تہنا کرن ژ عیجزیی جوداہیا خوہ ہہیہ ژ کہسہ کی بو کہسہ کی دی، نہ خاسمہ جوداہیا توخمی، نیر عیجزیی دہیلتہ د دلی خوڈا و می خو ب روندکان تہنا دکہت، پرسا دویشجونہ مہ نہ فہیہ، بوچی کچ، یان ژن خہما خو ب روندکا تہنا دکہت و زہلام دہیلتہ د دلی خوڈا؟

ل بہراہیی ہہلبہستفانہ کا کچ ہوسا بہرسف دا: دیژن گری چہ کی ژنی یہ کو زہلام بہرامبہر بی ہیز دبیت، دیسان ژن یا ہہست نازکہ، نہ خاسمہ دہما دبیتہ دایک ژبہرکو زاروکی خو ب دلوقانی خوڈان دکہت، لہوا دی بینی دایک دہما زاروکی وی د نیشیت دگریت، چمکی جہ گہرا وی د نیشیت.

اپہرت / کیشی عارف

(ہیرو مستہفا) زیدہتر

دبیزیت: زہلام دشتی خول بہر ہہرتشتی ب گریت دبیزن ژن ب میاتییا خو و زہلام ب زہلامینییا خو دہما کورہک ب کہتہ گری دی بیژنی شہرمہ نہ کہ گری تو زہلامی، تہفہ وی چہندی دیار دکہت

مرؤفہ کی دیتر و ژ توخمہ کی بو توخمہ کی دیتر، جوداہیا خویا ہہی، بو میناک: دہمی رویدانہک یان تشتہک ب سہری ہندہک زہلامان دہیتن، وی عیجزیی ہہلدگرن و ددلی خو دا دہیلن و دناقخویا خوڈا وان پالدمریت نہرینی ئافادکہن بیٹ دبنہ پالدمر بو

بیت(دبیزیت: (ہەر کہسی تہقلی وی ب سہر ہہستیت وی دا زال ببیت تہو بہیزترین زہلامی سہر تہردی یہ)،

ہییش کمال ریکانی زیدہتر

گوت: ہہمبہر قی چہندی ژی ژن عیجزی یا خو ب گری تہنا دکہتن و پتر دلینی یا ل دہف ہہی و دکہتہ ئالاقہک بو ئالیی بہرامبہر کو ہہست ب بی دستہلاتداری یا وی بہیتہ کرن، بہلی دگہل قی چہندی ژی ہہمی گاغا گری نہ نیشانی بیہیزی یہ، بہلکو ژ دلوقانیی یہ ژی و وہکی دکوردہواریی دا دبیزین : (چہ کی ژنی تہزمان و روندکن !، بہینفرہمی و ہہستا لیبورینی یہ، چمکی بہینفرہمی ژی دو رہنگن: ئیک بہینفرہمی ل سہر تشتی تہ دقیتن و بہینفرہمی ل سہر تشتی تہ نہ فیتن، ئانکو عیجزی دہردہ کی ناقخویی یہ و چاوا کرمی داری لاوازکرنہ داری یہ، عیجزی ژی لاوازکرنہ لہشی مرؤفی یہ، بڑیت داعویران و نہ داریژتہنا عیجزی و نہمان بو ہہلگرتہ ژہرا عیجزی، گہر تہ بقیت ب تہنا بڑی، دی عیجزی دناق ہناقیت خوڈا دمرئیخی و سوژی.

ژیان مزیری شاگردا

زانینگہہی ل دوور بابہتی دبیزیت: ژن یان کچ، ب ہہست و نازکییا خو یا بہرنیاسہ و بیخش ب

تولفہ کرنی و تہگہری قی چہندی ژی تہوہ کو زہلام و مسہ ہزری دکہت کو تہگہر تولفہ کرن نہ بیت و وی عیجزی نہ کہتہ کریار و نہ کہتن، تہفہ کیماسی و لاوازی یہ بو زہلامینی یاوی !، لی ہہروہکی ئیمام عہلی (رازی بوونا خودی لی

کو گری چہ کی ژنی یہ، نہک یی زہلامی.

روژنامہ فانہک دبیزیت:

ہہلبہت عیجزی، یان عیجزوون، ہہستہکا ناقخویی یہ دناق ہناقیت ہہر مرؤفہ کی دا، لی زالبوون ل سہر وی ہہلچوونی ژمرؤفہ کی بو

عېجزيا نو دهيليت ددلى نوډا؟

ژنى ده دېورن، ههستيې دلى وهكى لهه رادېن، ل وى دمى چ پهيف نين رانا ههستي(خه ميان كهيف) بدمن و ب تى دشياندا روډكا ب بارينيت. چهندجارا خه ما ياكيشاى نهالا كول وكوډانا ژ (تهفنى يى - يان خهريبيى، يان دژوايى و هتدا) بهلى چ پهيف نهبوون دمربرينى ژ كويراتيا خه مياى خو ب دم. هنگى ب تى دهنافيت خوډا هه مى رانا دى ههبن، ژبهركو ژن ههست يا نازكه و كورت ترين ريك ژبو دمربرينا ههستي خو دبينت قهستا روډكا بكهت، دكو جهى پهيفا ومريگرن، چهند جارا كهيف وخوشى ددلى دا سهمايى دكهن و شاديى قهستا وى كرىه و ب ههردو دهستا هه ميبزكرينه و د بلندترين

كهته ههوار و قيژييت وى دى ب سهرمالى و كولانى دا چن، زيډببارى گريهكا بهردموام، دهه مان دم دا بابى وى زاروكى كو نهو ژى زيډه يى عاجزه و دبيت عاجزيا وى ژيا ژنى پترتر بيت، بهلى زهلام ناكهته ههوار چمكى نهو پتر يى ل سهرخو، ل قيږه زهلام دى كهته گرى، لى گريهكا تهنا و رحهت، يانژى بيژن گريا دناف هنافاندا يى كو دهنكى وى دمركه قيت.

ل دوماهيبى چالاكفانه كا جفاكى مهدهنى سه بارهت بابهتى دبيرييت: ههكه ته م كهيفخوشبين، يان خه مگين بين. ل دمى زمان نه گهرت وچ پهيف نهبن بو دمربرينا ههستي خو. نيكسه ر روډك دبارن. دمى ددلى خو دا خه م

گريى ژى تهنا د بيتن، تهف گرييه ژى ژبو ههست و نازكيا وى دزفريتن كو خوډايى دلوقان وهك پارچهك ژيانى نهو ههسته داى و دبينم نه گهر كچ ب ريك گريى ئاراميا خو نه رهقنيتن دبينم گهلهك ريكن دى ههنه ئاريشه لى پهيدا دبن ژوان توره بوون و ژ دست دانا مهژى و كرنا كاريت نه چاهريى ژ بو ئيشاندا نا خو، راسته تهف چهند ياهه، بهلى تهفه وى چهندى ناكههينيت كو زهلام ب نيكجاري ناكهنه گرى، بهلى زهلام ژى دكهته گرى.

نهفه ناخفتنا روژنامه فان شاكرونه تروشى بوون و زيډه تر گوت: گريا زهلامى يا ژناقدايه و ددل و هنافدا دگريت و نه قيت دهنكى خو وهكو يى ژنى

پلا كهيفى دا. بهلى نزانيت چاوا دمربرينى ژى بكهت و هيشى دكهت ب په قيت و يا دلى خو دمربركهت، ديسان روډك دستپيشخهريى دكه ن و روياريى خو قهدهكهن ل سهر روييت نازك و دبيت روډك ب پهيشن ژبهري ليقا. لهوا ژن قهست دكهنى.

ههبن دى قهستا روډكا كهت و هيډى هيډى بارينت، چمكى نه شيت چ بيژيت و ههر چپكهك ل سهر روى وى دباريت په يقهكى دخوينيت كو پينقيس چ جارا نه شيت بنقيسيت.
پهيمان يونس زيډه تر دبيرييت: گهلهك چركه دژيانا

بلند كهت، بو ميناك دمى زارويى مالهكى دمريت دى بهريى خو دمينى عاجزيا مهزن و سهريشك ب تى بو دايك و بابايه، چمكى جه گهرا وانه و نهو نيژيكترين كهسن بو وى، بهلى ل قيږه ژن كو دايكا وى زارويه دى ب دهنكهكى بلند

سنه تکرنا ژنان، مه زنترين بنیگرنا مافیت مروقی

به ره فکر: سردار هیلتی

پیچ گروپیٔ نه زادی هه نه کو قی کریاری دکهن و دو ژ وان مه سیحینه و نیك بوسلمان و هر دویت دیتر ژ تاین و باومریٔ وی دهقهری بخونه.

دهیته گوتن کو قورنانی چ نافرې نه دایه سنه تکرنا ژنی، لی ل دویف بوچونا زاناییت ئولا نیسلامیٔ نهف کاره ژیدمری وی فهرمودیت پیغمبهری نه کو هندهک زانا پشتا خو پی گهرم دکهن، ههروسا هر دو ریکیٔ نیسلامیٔ سنی و شیعه د قی باریدا د ههفجودانه و خودان دو بیروباومرن کو سنی قی کاری ب تشتهکیٔ دروست

و ری پیدای دینن، بهلی شیعه

قی نیکیٔ ناکهن (ژ بلی

کوما موسته علهوی)،

ههروسا نهف کریاره

دناقا یههودیان ژی

ههیه، بهلی نه ل نک

یههودیٔ نیسرائیلی،

بهلکول نک وان بیٔ

کو ژ ملهتیٔ دیترن و

بؤینه جوهی.

ترسیٔ نوژداری

و هنافی

د ناف بهلاقوکهکا ههفپشک

دا هر نیك ژ ملهتیٔ نیکیگرتی و ناقهندا ساخلهمیا دونیایی و یونیسف و یونیسکو ل هه مبهر برینا ئەندامیٔ زاوژی یی ژنی و سنه تکرنا وی، قی نیکیٔ ب تمامی رمت دکهن و دایه دیارکرن کو چ مفایهکیٔ ساخلهمی و هنافی د قی کاری دا نینه، بهلکو ژ گهلهک ئالیانقه نهف نیکه یا ب ترسه بو ژنان.

پارقه بوونا وهلاتان ل سهر

سنه تکرنی:

ل وهلاتیٔ نیسرائیل نهف کریاره دناقا ژنیٔ عهرمب دا دهیته دیتن بیٔ

کو کارمک بوو خه لکی وی سهردهمی یی مسری و نهفریقا دکر.

برینا ئەندامیٔ زاوژی یی ژنی ب رمنگهکیٔ گشتی نهفرو پتر ژ ۳۰ وهلاتان دهیته کرن کو پتريا وان ل نهفریقاینه و پشکهکا مای زی ل وهلاتیٔ بوسلمانیت ناسیانه، ههروسا ل سهر لهشیٔ گهلهک ژنیٔ ئهوروبی و ئهمریکی ژی نهف نیکه هاتیه دیتن، لی نهف ژنه د کوکا خودا نهون بیٔ کو ل نهفریقا بهر ب وان وهلاتان چوین.

ل دویف ههژماریت

ملهتیٔ

نیکیگرتی

نوکه ل

سهرانسهری

جیهانیٔ نهو ژنیٔ

کو هاتینه سنه تکرن

دناقههرا ۱۲۰ تا ۱۴۰ ملیونانه و هر سئ سالان ملیونهک ل سهر قی ریژمیا ژنان زیده دبیت و هر ل دویف ملهتیٔ نیکیگرتی دناقههرا سالیٔ ۱۹۹۷ تا کو ۲۰۰۶ ریژمیا ژنیٔ سنه تکری هیدی هیدی بهر ب خاریٔ هاتیه و کیم بویه کو نهفه ژی ژ بهر زیدمبوونا رهوشه نیبریا خه لکی و ئالیٔ نوژداری و جھاکی قه دگهریت.

ل وان وهلاتیٔ کو قی کاری

دکهن پتريا وان نهفریقیٔ نه و قی نیکیٔ چ گریدانهک ب ئالیٔ ئولی و ئاینی قه نینه، بهلکو ل وهلاتیٔ نیجیریا

د ناف گهلهک جھاکیٔ گرتی و خودان مهژیهکیٔ کهقنه پهرست، دیاروکیٔ جودا جودا هه نه کو هندهک ژ وان گهلهک دویر ژ مروقاتیٔ و ژیانی، ل وهلاتیٔ نهفریقا و روژههلاتا ناقین و باشووریٔ کوردستانیٔ دیاروکا سنه تکرنا ژنان زیده یا بهرچاقه و ل فان سالیٔ دوماهیکیٔ بویه مزارا گهرما گهلهک ناقهندیٔ مافیت مروقی و نهتهویٔ نیکیگرتی و ریکیخستیٔ جھاکیٔ سقیل.

برینا ئەندامیٔ ژنی کو ب ئنگلیزی (Female Genital Cutting) ژیرا

دهیته گوتن، قی کریاریٔ گهلهک فاکتهریٔ خراب و ب کیچ هه نه ل سهر رهوشا هنافی و جانی یا کچان و ل سالیٔ ۱۹۸۰ تا کو سالا ۱۹۹۰ قی کریاریٔ ل سهر بازا گهلهک وهلاتان بهر به لاقیٔ بخوفه دیت، بهلی پشتی سالا ۱۹۹۰ ژ لاییٔ نهتهویٔ نیکیگرتی قه پیرابوون ل دژی وی هاتن کرن و روژا ۶ قی فوریه وهک روژا روی ب روی بوونا قی کریاریٔ ل دژی برینا ئەندامیٔ ژنی دهیته دستنیشانکرن.

ههتا نوکه نههاتیه زانین کانیٔ ب دروستیٔ نهف کریارا نه مروقی بو کیژ سهردهمی و وهلاتیٔ قه دگهریت لی پتريا نافرین بو هندیٔ نه کو بو جارا نیکیٔ ل وهلاتیٔ مسرا کهفن و ل رهخ و رویٔ رویاریٔ نیل، خه لکی دهستدایه قی کاریٔ چهپهلیٔ دژی مروقاتیٔ و ل ویریٔ بهر ب جهیٔ دیتر دایه ری.

ههتا نوکه ب دروستیٔ ژی نه گهریت قی کاریٔ نههاتینه زانین، بهلی ل دویف هندهک بوچونان نهف کاره خو دناف هندهک چیروک و چیفانوکاندا دبینیت

دره و دگهل زاروکان کینجیت خراب دویف خو دهیلت

ئەگەر ریکیت چارەکرنی بونە بوون، چمکی گەلەک جارەن مروفیت مەزن درەوان دکن، ژ ئەگەریت پالدەریت نە هەست پی کری، دیسا گوتزی: ئەو کەسی درەوی دکن، هەردەم درەوشتەکی نەباش دایە، هەردەم نە دشیاندا یە بەرنگاریا کەتواری بکەت، لەوا درەوی کینجیت خراب هەنە ل سەر کەسینیا مروفی و نەخاسمە زارویان، کو باومری ب خو نامینیت و کەسینیا کە لاواز ل دەف پەیدا دبییت.

ردوان بەرواری ئەوژی خویاکر: دەییاب درەوا دکن ل سەر زاروییت خو، چ ب نەپەنی، یان ئاشکرای بیت، چمکی ریکیت دروست و ساخلەمیا هناق ی بکار نائین، لەوا دەمی پیگەهاندنا جفاکی ل دەف زاروکی چی دکن، یا فەرە دەییاب سەردەمیریەکا باش دگهل زاروکان بکن و فییری رەوشتی باش بکن. ل دوور چارمیا درەوی دگهل زارویان ناقبری گوت: پیدقیە ل سەر دەییابان زاروییت خو فییری جودا کرنی دناقبەرا راستیی و ئاشویی دا بکن، درەوی دگهل زاروکی نەکن، پیدقییت زاروکی پەیدا بکن، ژبەرکو هەندەک جارەن درەو کرن ژ ئەگەری نەپەیدا کرنا فان پیدقیان چیدبن، لەوا پیدقیە زاروکی بەیتە هشیار کرن دەمی درەوی دکن، دقیت نەرماتی دگهل زاروکی بەیتە ب کارئینان و تیکهەلییت دروست ئەوا تەناهییا هناق ی ل دەف پەیدا دکن، ناییت دەییاب درەوا ل دەف زاروکی بکن و بینە میناکەک بو راستی گوتتی ل دەف زاروکان.

گەلەک ژ دەییابان سۆزی ددەنە زاروییت خو کو دەمی ژ مال دەر دکن، کو هەر تەشتەکی ئەو دخوازن بو وان پەیدا بکن، بەلی ل دەمی زفرینی پتر ژ وان سۆزا خو بجه نائین و وی هزری ناکەن کو وان درەوێکا سادە دگهل زاروییت خو کریە و هەر ژ بچویکاتی ئەوی فییر د کەنە درەوی بیی کو ئەو هەست پی بکن.

یان سەیدایی خو و پیدقیەت زاروکی خو قورتال بکەت، دی درەوی کەت، لەوا پیدقیە ل سەر دەییابان دەمی زاروکی راستیی بیژیت بەیتە خەلاتکرن و نەهیتە سزادان، لەوا پتیریا وان زارویان درەوان دکن بییت کو هەست ب کیماسیی دکن، چمکی دەمی زاروکی یاری نەبن، دی بیژیتە هەقالییت خو من گەلەک یاری بییت هەین، یان ئەز چومە فلان جە، یان من فلان تەشت خوار و ئەو چەندە درەو و دویرە ژ راستیی، زاروکی فی

سەیدایەکی زانینگەهی: گەلەک جارەن دەییاب زاروکیت خو پالدەن کو فییری درەوا بن..!

چەندی دکنەت داکو حەز و سوزییت دەییابییت خو بو خو راکیشیت، دەمی دەییاب پویتە ی ب زاروکی بکن، پتر ژ زاروکیت خو بییت دیت، هەندەک جارەن ژ بەرکو زاروکی حەز ژ یاریان دکن، لەوا درەویت وان د ئاشوینیە و دویرن ژ راستیی، ژبەرکو حەز ژ یاریان دکن و درەواژی دکن. ناقهاتی هەروەسا دیارکر: ئەو زاروییت فییری درەوی دبییت، دەمی مەزن ژ بکەت، چ بریکیت ئیکسەر، یان، نە ئیکسەر، دی هەر درەوا کەت،

ب: زان تۆقی

سەیدایەکی سکولا درەوی ل زانینگەها دەوکی دبیژیت: زاروکی ل مال فییری درەوی دبییت، گەلەک جارەن دودلی ل دەف دەییابان پەیدا ناییت دەمی زاروکی درەوی دکن، لەوا درەو کرن حالەتەکی نورمالە ژبو و مرار کرنا زاروکی ژلایی هناق ی و جفاکی قە، چمکی د ژیی

دناقبەرا (۴-۵) سالیی دا، زاروکی درەویت ئاشویی دکن، ژبەرکو حەز ل گوهدانا چیروکا دکن و دەییابا رولەکی مەزن هەیه د درەو کرنی دا ل دەف زاروکان، ژبەرکو دەییاب گەلەک جارەن درەوی ل زاروکیت خو دکن، ژ ئەگەری نەشیانا پەیدا کرنا پیدقییت زاروکیت خو، یان ژ نە شیاینە راستیی بو زاروکیت خو ئاشکرا بکن، ردوان بەرواری ئەو سەیدایی سکولا هناق یە (نفسی) ل زانینگەها دەوکی دیارکر: ژ ئەگەری ترسی و سزادانا دەییابان،

سہرباری ٹافزبونئی ہاتہ قوتان و ب جگاری ہاتہ دانفان

دھوک، ہریفا دوستکی:

دمئی کور کچی دخازیت و ب دلی مالا خہسیی نہبیت، ٹیکسہر مالا خہسیی دی پیلانان بو دانن و ناریشا بو چیکہن، چمکی وان ئەو کچہ ب دلی نہخاستیہ ژبہر ہندی ژی گہلہک سہرہاتی ژفی رہنگی ہنہ و ئەوئی ژئی توشی ناریشان دکہن و نہخوشیان بو دروست دکہن ژبو ہندی داکو ناخفتنا وان دروست ب دمرکہفیت، دمئی دیبژئی کچا ہہوہ ب کیر مہ نہدہات.

سہیرانا،م:ن: ژنہکا باژیری دھوکی و پشتی خہسیا وی نہخوشی گہاندینی ژ ہہفژینی خو ژی ہاتہ بہردان و دگہل ہندی گہلہک ہاتہ نازاردان.

سہیرانا ۲۱ سالی کورہکی بو خو دبینیت، کول ٹیک دموم بوون و تیکہلیا دلداری دنافہرا واندا پەیدا دبیت و حہزژیکرنا وان روژ بو روژئی زیدہ بو و فیا نیزیکی ٹیک بین، داکو مالہکی پیک بین، سہرباری فی چہندی ژی روژہکی گوتہ ہہفالی خو من نہفیت ئەم توشی نہخوشیا بین و خہلک مہ بیخن دناف دمفی خودا و ہہفژینی پیک دئینن و ل دست پیکی دمیکا کوری دبیزتہ کوری خو نابیت ئەو گہلہک ب مینتہ ل مالا دمیکا خو، چمکی دی کیریاریت دمیکا خو گریت، دگہل ہندی ژی پشتی دزفریتہ فہ ٹیکسہر وی ددہتہ قوتان، پشتی سہیران دہیتہ قوتان دچیتہ بہر سینگی ہہفژینی خو دبیزتی ہیشتا تبالا من یا خہناکریہ و بہیلہ بیم ہہیشک، ئینا زہلامی وی دچیتہ دژورا خومفہ و پاشی ہہفژینی وی دبیزتی ئیدی دقیت ئەز ب گوتنا دایکا خو بکہم و ئەو بریارا ئەو بدمت دی ئەو بیت و دی سہری تہ ل بن پی پیت وی بیت، چمکی من تو بو دلی خو یا ئینابی و دقیت ئیدی وکو وی بیت، سہیران پشتی ہینگی دبیزت من دقیت ئەز جودا ہم داکو ئەم دتہنا بین، بہلی دگہل ہندی ہہفژینی وی

دبیزتی جودا بوون نینہ و دقیت ل بن فرمانیت دمیکا من بی.

روژہکی ژ روژان و پشتی بورینا حہفت ہہیشان سہیران دچیتہ مالا خویشکا خو و پشتی دزفریتہ فہ دبینیت کو تشتیت وی و ژورا وی ہمی ہافیتینہ ژ دمرفہ و پشتی ہینگی دہیت بہر سینگی ہہفژینی خو دبیزتی ئەفہ حہفت ہہیشک ئەزا ب دوو گیانم و بیچہکا دلوقانیی ب من بیہ، ئینا ہہفژینی وی دبیزتی تو بتی بو شہفی ہہفژینا منی وکو دی دی ل دمرفہی ژوری خزمہتکارا ہہمی بی دمالا من دا.

سہیران دبیزتہ ہہفژینا خو من دقیت ئەز بتی بزیم، بہلی ہہفژینی وی دبیزتہ دایکا خو ئەز چبکہم... ئینا دمیکا وی دبیزتی دیارہ وی نازادی دقیت، نابیت چمکی دیارہ وی نیفتہکا خہلہت یا ہمی و دقیت ئەوئی سزا بدہی، ئینا پرچا وی دگریت و ب زکی دو گیان فہ دہتہ دژورا وی فہ و سی روژا ب وی سہروہری دو گیانی فہ دہیلتہ ب تی روژئی بتی دانہکی خاری ددستی و ہندی دکہتہ گری و دبیزتی ژبہر زارویی من یی دزکی من دا، بہلی خہسیا وی دستیت وی گریدہت و دبیزتہ ہہفژینی وی نابیت بہیتہ فہکرن و دقیت ب عاقل بکہفیت، دبیتہ روژا سیی و ہہفژینی وی دچیتہ بہرانبہری ہہفژینا خو دبیزتی ئەز دزانم ئەزی تہ ئەزیہت ددم، چمکی من دقیت وکو دمیکا من بیت ژبہرکو ئەو ژنہکا مہزنہ، دگہل ہندی سہیران دبیزتی من دقیت بچم دمیکا خو ببینم دا ب چمہ نہخوشخانی ئەزا نہساحم و ہست پی دکہم دی تشتہک ل زاروکی من ہیٹ، بہلی دمیکا وی دگہل ہندی ب ژور دکہفیت و دبیزتہ کوری خو پشتی چ دی، گوہداریا وی نہکہ و ہہر دناخفیت و کور ژی جگاریت ناگری ل سہر پشتا وی دقہمرینیت و پاشی ب ناگری داخ دکہت، ہمی پشتا وی دسوزیت، سہیران گیزر دبیت و دکہفیتہ ددستیہت زہلامی خودا، پاشی نہچار

دبین دہنہ نہخوشخانی و ل ویری سہیران دہیتہ نشتہگہریکرن و زاروک دبیت.

پاشی دمیکا سہیرانی دزانیٹ و دچیتہ بہرسینگی ہہفژینی سہیرانی و دبیزتی ئەفہ من کچا خو کوری وی برن و ئیدی ہہرہ کچہکی بینہ یا ب دلی دمیکا تہ بیت، دمیکا سہیرانی بابہتی بہردانی فہدکہت و ہہتا ب دوماہی دہیت گہلہک فہدکیشتیت و ہہر جار دئینا مال و پاشی زیز دبیتہ فہ، پشتی دہنہ سی سال سہیران دبیتہ دمیکا سی زارویا و سہیران ہہر داخازی ژ ہہفژینی خو دکہت ئەوئی جودا بکہت، بہلی رازی نہدبوون، چمکی زاروییٹ وی دنہخوشیا دایکا خودا دژیان و روئدکیٹ دایکا وان بہردموم ل پیش چاقیت وان بوون، روژہکی براری سہیرانی ل روژہکا گہلہک بہر باری دہیتہ مالا خویشکا خو دبینیت ژورہکا بتی ل بانی بو چیکریہ و بہفزی پەنجہریٹ وی گرتی نہ و ہہر سی زاروییٹ وی دنہخوشن و سہیران ژی ل ہنداف وان دکہتہ گری و چ تلفون ژی فی نہہیلابوون کو بشیت پەیوہندی ب ئیکی بکہت، لہوا سہیران خو دہافیتہ بہختی براری خو و دبیزتی مہ ژ فی رموشی قورتال بکہ دی زاروییٹ من مرن ل پیش چاقیت من، براری وی قہستا مالا خاری دکہت و خویشکا خو و زاروییٹ وی دگہل خو دہت و دبیزتہ وان ئەفہ من برن و دبینیت زہلامی یی ل بہر سپلیتا مالا دمیکا خو نفسیہ، ہمی حہیری دمینن و پاشی روژا چہندہکی بریارا بہردانی دمردکہفیت و نوکہ ژی سہیران دگہل زاروییٹ خو ل دمف دایکا خو دژیت و چہندین مروفت ناسیار ژی برینہ دیقرا کو بزفریتہف دمف میری خو، بہلی سہیران رازی نابیت و ئیدی براری سہیرانی وی ددانیتہ سہر کارہکی ژی و ہہفژینی سہیرانی کچہکا دی دبینیت و ہہفژینا وی ناریشہ و نہخوشیہت مہزن دگہہینیتہ دمیکا وی و ئەو بتی بو حالی خو دکہتہ گری و دخودا دہوژیت ژبہرکو خودی یا دستہکی بو یی دی ناہیلیٹ.

مفای ژ سهریورا خو بیینه و خهله‌تیا ته کری دوباره نه‌که

چاره

هه‌فالا هیژا پشتی من ناما ته خاندی، ته ب جوانی نقیسی یه و ههمی تشت ته خویا کرینه، قیجا ده‌ستیکی دیبژینه ته و ههمی هه‌فالان، کور و کچان، خاندن گه‌له‌کا گرنکه، نه‌خاسمه تول قوناغا دوازدی یی. گرنگی ب خاندنا خو بده و بزاقی بکه فهریژیت باش بیینه و هه‌فرکیا هه‌قالیت خو بکه ل سهر ئینانا بلندترین نمره، نه‌خاسمه ل فان سالا شیانسازی هه‌یه و ب سهدان کور وکچ دچن خاندنی ل دمرقه‌ی وه‌لاتی، ئەف کەسی نه‌چوی زانینگه‌ی خوشیا وی نزانیت ژیارا زانینگه‌ی ئیک ژ تشتیت خوشه دژیانا مروقی دا، دیبژینه ته بزاقی بکه بخو مفای ژ سهریورا خوه بیینه و ئەو خهله‌تیا ته هه‌یی دوباره نه‌که‌فه، ل زانینگه‌ی دی گهنجیت باش هه‌بن، هه‌فالی ته یی به‌ری ژی دی ژبیرا ته چیت، ب تتی هندک دم پیدفیت و سهریورا ته بلا دگهل ته بمینت و نه‌بیژره، نه‌کو جارک کەسی به‌رامبه‌ر ئەفی سهریوری ب دژی ته ب کاربینت، کیم جار هه‌نه کەس ب دروستی د مروقی دگه‌هیت و هه‌تا مروقی بیته دوژمنی وی ژی، فه‌شارتیا مروقی ب دژی مروقی ب کار نائین، به‌لی ئەف رمنگه مروقه دکیمن، دوماهیکی دیبژینه ته دوبرتر و کویرتر به‌ری خو بده پاشه‌روژا خو.

بهرسقدان، فه‌کوله‌ری جفاکی عه‌بدولجه‌بار
عه‌بدوالرحمان

ئاریشه

کچه‌کا ۲۱ سالی دیبژیت: گهنجه‌کی ۲۳ سالی کو خودان کاره پتر ژ دو جارا داخازا هه‌فرینی ژ من کریه، به‌لی هه‌ر جار من ئەو رمد دکر ژبه‌ر دو ئەگه‌را ئیک من دقیا خاندنا خو ب دوماهییک بینم، کو ئەز ل قوناغا دووازدی مه، یا دپتر ژبه‌رکو به‌ری نوکه من و گهنجه‌کی دپتر بو هه‌یامی ساله‌کی تیکه‌هلیا دلداریی ل گهل ئیک هه‌بوو، به‌لی ژبه‌ر هندک ئەگه‌ریت گریدایی وی ئەو نه‌شیا من بو خو بخازیت، له‌وا ئەز هیلام و کەسه‌کا مروفا خو بو خو خاست و ئەفی چهندی کیتجه‌کا گه‌له‌ک مه‌زن ل سهر رموشا من یا هنافی کر و هیشتا من ئەو ژبیر نه‌کریه و پشتی هینگی فی گهنجی ئەو داخازه ژ من کر، به‌لی ژبه‌ر رموشا خو یا هنافی (نفسی) من ئەو رمد کر و نه‌دشیام رازی بیم، چمکی من شیان نین بو وی دیار بکه‌م کو ئەز پیدفی ب دهمی مه تا به‌ره‌ه‌ف دبم و دگهل وی بژیم، دیسان ئەز گه‌له‌ک دترسم نه‌کو دفی ئەزمونا ئەفینداریی دا دیسان سهرکه‌فتی نه‌ ئینم، هه‌رومسا نزانم کا سهریورا خو یا به‌ری نوکه بو بیژم، یان نه، ئەفجا هوین چ دیبژن...؟

هوین دشیان ئاریشیت خو ب ریگا فی ئیمایلی ره‌وانه بکه‌ن
Civaki_silav@yahoo.com

ل سالا ۱۹۳۱ په بيگه كې بو دهيكه خو فريديكت و نهف سالا دگه هيتي

مهريه مكميشيلى دژي ۲۲ ساليده، ۸۲ سالان بهري نوکه په بيگه كې (نامه كې) ل باژيري (ماين) يي نه مريكي بو دهيكه خو دنقيسيت كو ۱۵۰ ميلا يا ژي دوير بوو، بهلي پشتي مرنا ههردويان ژنوي ناما ۹ پهري دگه هيته جهي خو كو دپوسته خانا بييتيډ دا بهرزه ببوو و نهف سالا ژلايي كارمهنده كې وي پوسته خاني فه هاته ديتن و ديپرت من زاني كو نهف نامه گهله كا كهفنه ژهر پوليت وي و خوداني پوسته خاني ل ناف و نيشانيته سهر نامي گهريا و شيا خارزايه كا وي كهسي بييتيته فه يا كو نامه نقيسي كو نوکه ژي وي ژي ۶۹ سالان، دگه هينيه دهستي وي.

بـ و رچ

كيڅراله: هرزا ته يا خو زالكرنې ل سهر هه مي رهوش و كار و باران، هرزه كا شاشه و ژ سهرې خو پاڅيزه دهرفه.

كافر: تو پتر ژ ههر ده مه كي پيدفي هه قالا فوي و گوهداريا شيره تيت وي بکه دا نه كه فيه دچ ناريشاندا.

شیر: خو ژ وان نقينكان توره نه كه ييت هندهك هه قاليته ته ل ته دگرن، نه وان باشيا ته دقيته.

گا: نوکه هه قالينيا هه وه دگرمه گه رما خو دايه، نه و گه له ك پتر ژته هه ژ ته دگه ت، تو ژي وه كي وي به.

کچ: قهت يا دودل نه به دكار و كريا ريت خو دا، نه فه بو ته يا فرا به و خو ژي دوير بکه.

جيمک: فوشتفي، دي بو ته سپرايزه كي چيگه ت، نه و دزانيت تو دچ رهوشدا دژي له وا هند پويته ي

ب ئیک خوله‌ک پنییت رهش ل سهر دیمی خو نه هیله

ژ نه‌گه‌ری گرتنا کونییت بهزی ل سهر که‌قلى ب بهزی، هنده‌ک پنییت رهش ل سهر و چاقییت مروقی نه‌خاسه ل ناچچاف و دفن و رویمه‌تی، په‌یدا دبن و دبنه نه‌گه‌ری کریتییه‌کی بو دیمی مروقی، نه‌و زی ژنه‌گه‌ری به‌ردانا زیده‌یا به‌زیه ل سهر قان قانا و تو دشیی ب ئیک خوله‌ک قان پنیان ژناف بیهی و بی زیان.

تی‌که‌له

تی‌که‌له‌کرنا دو سپلکییت هیکی و که‌وچکه‌کی ئا‌قا له‌یمونی.

پشتی باش ده‌ینه تی‌که‌ده‌دان و تی‌که‌له‌کرنا، دی دانیه سهر وان پنییت رهش و دی خو لی گری هه‌تاکو باش هسک دبیت، پاشی دی ب پاته‌یه‌کی پاقر که‌ی و ژیه‌ی و دی بینی نه‌و پنی نه‌ماینه.

گیسک: نه‌وا ته هه‌لبژارتی
باشترین که‌ه، هه‌شیاربه ژ
ده‌ستییت خو نه‌که‌ی.

ترازی: تو پتیا ده‌می خو ب کاری فه
دبۆزینی و نوکه ته هایش مالا خو نینه، نه‌فه
تشته‌کی شاشه و ده‌می خو پارفه بکه.

سه‌تل: تو که‌سه‌کی ب خو باوه‌ری،
ل سهر قی ریکی یی به‌رده‌وام به و
هه‌قلا خو زی فی‌زی قی هیزی بکه.

دو‌پیشک: وه‌ستیانا ته دکاریدا دی ته
توشی هنده‌ک ئیشان که‌ت و دی پیقه
مفته‌لا بی و نزان دی ل خو که‌ی.

نه‌هنگ: نه‌فه هه‌یامه‌که هنده‌ک که‌سپیت
نیزیکی ته باشیان بو ته دبیزن و تو شاش
دوان دکه‌هی، یی هه‌شیاربه.

کشان: دفان هه‌یاماندا که‌سه‌کی دی که‌فیته
دریکا ته‌دا، دی که‌له‌ک بو ته یی باش بیت،
هه‌شیاربه هه‌قالینیا وی ژ ده‌ست نه‌ده.

باشييت ئاقى بو زنييت ئاقز

دهقند گوهرزى

بسيوريت زن و زاروكبوونى ئاقريى ب وي
ئيكى دكهن كو ئاف باشترين تشته زبو لهشى
زنا دوغيان و زاروكى وي، نهو بسپور ل سهر
وي ئيكى دبيزن، ئاف هاريكاريا چيبوون
و مهزنبوونا سروشتى يا زاروكى دكهن،
ههروهسا له شى زنا دوغيان زى ز مهرو
ميكروبيت زيانى پيدگههينن دپاريزيت،
نهو زى ز قهريرا چهندن مادهمييت كانزاي
ديكهااتا ئاقيدا.

گهلهك قهخوارنا ئاقى پلهيا گهرمى يا
لهشى مروقى ريكدئيخيت، كو گهلهك يا گرنگه
بو زنييت دوغيان ، ههروهسا نهگهرى توشبوونى بو
زكچوونى كيم دكهن، ديسا ريگرىي زى دكهن ل
توشبوونا ئاريشهبييت ساخلهمىي دگولچيسكاندا.
ب ديتا بسپوران زنييت دوغيان روژانه پيدقى ب
قهخوارنا دو ههتا سى ليتريت ئاقينه، نهخاسمه ل ههقييت
دوماهينى بيت دوغيان بوونى.

بوچى تشتيت قهوهه پيكرنى دتانييت بريتانيدا هاتينه دانان..؟

د نيك زشهريت دونيايى يى
دويى دا، هژمارهكا سهربازيت
ئيكهيهكا لهشكهرى بريتانيا
زبو قهخارنا قهوههكى ز جهى خو
رابوون و پيچهك دويركهفتن، نهف
چونا وان بو نهگهرى شكهستا
وان و ز هنگى ومهه ههتاكو
نوكه د تهف تانكييت لهشكهرى
قى وهلاتى دا ئاميريت چيكرنا
قههوى تيدا دهينه دانان داكو
سهرباز زجهى خو دويرنهكهفن.

هژمارا (۱۰۰) ئى فەونا مە بوو

سەرئىسكار

ل ومستانىت زىستانا ساللا ۲۰۰۶ و پشتى ب چەند ھەيشان دەست بكاربوونا لقا ۱۸ يا پارتيا ديموكراتا كوردستانى، ل دەقەرا ئامىدىي، كومهكا ھەقالييت لقي، نەخاسمە بەرپرسى وي، ھزر د كارەكى راگەھاندن و رموشنھزرى دا كر و پشتى دان و ستاندن و ليگەريانەكا رژد، قەريژا وان بو بريارا دمرئىخستنا كوڤارەكى و دامەزراندنا رادىويەكى و ھەر زوى كار دقى پروژەييدا ھاتە كرن و ئىكەم ھژمار ژ كوڤارا سيلاڤ ل ۲۰۰۶/۲/۲۸ ژ چاپى دمركەفت ب كومهكا ھيشى و ئارمانجان، ئىك ژ وان ئارمانجان ئەو بوو كو ئەف كوڤارە بشىت ھندەكى ژ وي قالاتيا رموشنھزرى پر بكتە و ببىتە مېنبەرەك بو قەلەمىت نقيسكار و بسپوريت وارى نقيسينى ل قى دەقەرى و ب رىكا قان نقيسكاران ئەف كوڤارە بشىت خەونا دىرنا بەكر بەگى ئەرزى و مەلا پىرى گىرگاشى و نالبەندى دل ب كول و مەلا ئەنومرى جانەمەرگ و مېرى پەيشان سادق بەئەدين ئامىدى و ھەمى زانا و كەنكەنىت ئاقەدانيا قى دەقەرى ل سەر دەستى وان ھاتىە ئاڤاكرن و بوويە ئىك ژ سومبوليت كوردستانى و ھەمى كورد شانازىي پى دكەن و دىپىنگاڤا ئىكى دا سيلاڤ ژقان دا بوو كو ئەو ژى يا بەردەوام بيت ل سەر شوپا وان و ببىتە رىڤىنگا وي كاروانى وان ب رىڤىستى و ئەڤرو ب دلەكى تەنا و باومرى ب خو بوون، ئەگەر سەد ژ سەدى ژى نەبىت، ب رىژەكا بلند سيلاڤ خو گەھاندىە وان ھيشيان و دقان دەھ سالىت ژى خوڤا، سيلاڤ شيا خو ل سەر پىت خو رابگريت و ژ ھەمى ئاستەنگ و بازبەران دمرىاز ببىت و ھژمارەكا پىڤايى ل قى دەقەرى د وارى چاپكرىاندا بشكىيت و ھژمارا خو بگەھىنىتە سەدى كو بەرى نوكە ئەف ھژمارە نە ھاتىە قەيدكرن.

دقان سەد ھژماراندا سيلاڤ شىايە پتريا وان نىشانان ب ھنگىڤىت پىت كو كرىنە ئارمانجا خو، كو پتر ژ پىنچ ھزار بەرپەران بخوڤە دگريت و دناڤ قان بەرپەراندا كانەكا زىرەن دەيتە دىتن و بو جارا ئىكى يە چاپكرىەك ھندە مژاريت دىروكى و رموشنھزرى و قەژاندنا كەلتورى قى دەقەرى ب ھەبىنىت و خو بكتە ناڤەندەكا پىزانينا و كانيا ژىدمىت دىروكا مېرگەھا بەھدىنان.

دسەد ھژماريت سيلاڤ دا ب سەدان قەكولىن و راپورت و كورته گوتار، ل سەر شىنەوار و كەڤنە شوپ و دىروكا دەقەرا ئامىدىي ھاتىنە ساڤكرن و قان ھژماران پىتەكى مەزن داىە تەڤ بىاڤىت رموشنھزرى و چاندى و زانستى و ئەدەبى و ھونەرى و ومرزشى و جڤاكي و ديسان گەلەك مژار و چىرپت دىتر و دەھمى ھژماريت خوڤا سيلاڤ شىايە ب رموشتەكى بلندى روژنامەقانى سەردەمىرى دگەل پرنسىپ و مېتودىت روژنامەقانى بكتە و ھەڤسەنگىي بىڤىتە دەھمى ئالىاندا و ببىتە پرمەكا بەيز ناڤەرا دەستەلاتا سىياسى و ئىدارى ژلايەكى و خەلكى ژلايەكى دىترڤە.

ئەم دوى باومىرى داينە ئەگەر دلسوژى و خەمخوريا ھەقالييت د سيلاڤ دا كار دكەن و ئەو نقيسكاريت ب قەريژيت خو نە ھىلايى ديوانا سيلاڤ قالا ببىت، نەبا، نوكە ژ مېژە ئەف كوڤارە ژ كاروانى پىروژى روژنامەقانىي قەقەتيابا و ببا بويەرمەكا بچويك ژ دىروكا قى دەقەرى، بەلى قى رژدىا وان قەت رى نە دا دەستىت خو داھىلن و ب مېننە راوستىايى و چاقەرىي قەدەرى بكتە، پر ژدل سىياسيا وان ھەمى ھەڤال و پشتەقانىت دارايى و ئەو كەسىت ل پشت قى پروژى پىروز راوستىايىن دكەين.

گەھشتنا سيلاڤ ب ھژمار سەد (۱۰۰) خەونا مە ب جە ئىنا، كو ھەر ژ دمركەفتنا ئىكەم ھژمار، خەونا مە و ھەمى خانەقانىت وي، ئەو بوو كو سيلاڤ خو بگەھىنىتە ھژمار سەد و نوكە ژى دى خەونا ب ھژمار دو سەد قە ببىن.

